

Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki

BSc

2025/2026

nappali tagozat

tantárgyi tematikák

Debrecen

Tartalomjegyzék

Gazdasági matematika.....	3
Mikroökonómia.....	5
Makroökonómia.....	7
Gazdaságstatisztika.....	9
Gazdasági jog.....	11
Mezőgazdasági alapismeretek.....	13
Agrártermelés természettudományi alapjai (növényélettan, növénytan).....	15
Agrártermelés természettudományi alapjai II. (állattan, állatélettan).....	17
Agrártermelés természettudományi alapjai (agrokémia).....	19
Agrártermelés természettudományi alapjai (Talajtan).....	21
Élelmiszerfeldolgozás alapismeretek.....	24
Növénytermesztés.....	26
Kertészet.....	29
Állattenyésztés.....	31
Mezőgazdasági műszaki alapismeretek.....	33
Precíziós mezőgazdaság.....	35
Környezetgazdálkodás.....	37
Környezetgazdaságtan.....	42
Pénzügyi alapismeretek.....	45
Számvitel I.....	48
Számvitel II.....	50
Marketing.....	54
Üzemtan I.....	56
Üzemtan II.....	60
Agrárvállalkozások üzleti tervezése.....	63
Emberi erőforrás menedzsment.....	68
Vezetés és munkaszervezés.....	71
Ellátásilánc menedzsment alapjai.....	74
Vállalatirányítási rendszerek.....	78
Agrárinformatika és digitalizáció.....	81
Szak- és közigazgatási alapismeretek.....	83
Támogatási és szabályozási rendszerek.....	85
Ágazati gazdaságtan I.....	87
Ágazati gazdaságtan II.....	90
EU Agrár- és környezetpolitika.....	93
Szaknyelv I.....	95
Szaknyelv II.....	98
Agrárgazdaságtan alapjai.....	100
Regionális gazdaságtan.....	102
Vidékfejlesztés.....	104
Településfejlesztés.....	106
Vidékszociológia.....	108
Vidék- és civilbiztonsági ismeretek.....	110
Vidékfejlesztési projektek menedzsmentje.....	112
Szaktanácsadás.....	114
Matematika kritériumtárgy.....	116

A tantárgy neve:		magyarul:		Gazdasági matematika		Kódja:	GT_AGVN001-17	
		angolul:		Calculus for Economics			GT_AGVNS001-17	
Felelős oktatási egység:				Módszertani és Üzleti Digitalizáció Intézet				
Kötelező előtanulmány neve:				-			Kódja:	-
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	x		2		2	gyakorlati jegy	4	magyar
Levelező		Féléves		Féléves				
Tantárgyfelelős oktató			neve:		Dr. Bakó Mária		beosztása:	egyetemi docens
A kurzus célja, hogy a hallgatók								
A felsőbb matematika alapjainak megismertetése, biztos alap nyújtása a különböző gazdasági és statisztikai tárgyak elsajátításához. Az órákon elhangzott tananyag elsajátítása olyan szinten, hogy gyakorlati problémák kezelése lehetővé váljon.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i> A kurzus folyamán megtanulják az alapvető összefüggéseket, amik szükségesek a közgazdasági ismeretek elsajátításához és a statisztikai elemzési módszerekhez.								
<i>Képesség:</i> A tanult elmélet és módszerek gyakorlati alkalmazásával képesek lesznek a hallgatók rendszerezni, elemezni, önállóan következtetéseket levonni.								
<i>Attitűd:</i> Az újszerű megoldások értékelésével fejlesztjük az önálló és egyéni problémamegoldást. A gyakorlati példák, az alkalmazási területek megmutatása a szakmai ismeretekre és módszerekre való nyitottságot hivatott növelni.								
<i>Autonómia és felelősség:</i> Erős módszertani alapozással, gyakorlatias problémamegoldás gyakorlásával biztos alapot adunk a későbbi módszertani tanulmányokhoz, hogy felelősséget tudjon vállalni a hallgató az önálló elemző munkák készítésével kapcsolatban.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
Matematikai analízis: függvények, határértékszámítás, differenciálszámítás és integrálszámítás.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
Elsősorban tanári magyarázat, illetve lehetőség szerint minél több önálló feladatmegoldás jellemzi az órákat.								
Értékelés								
A félévet gyakorlati jeggyel zárjuk. Értékelni a féléves folyamatos munkát kívánjuk. A gyakorlatokról legfeljebb háromszor lehet hiányozni, ez az aláírás feltétele. Pótlásra nincs mód. Az elégséges jegyhez az elérhető pontszám legalább 50%-a kell .A félév során két zárthelyi dolgozat pontszámának összege alapján szereshető meg a gyakorlati jegy. Amennyiben a járványügyi rendelkezések csak az online számonkérést tesznek lehetővé, a vizsgán legalább 60%-ot kell az elégségeshez teljesíteni. Meg nem engedett segédeszköz használata következményeképpen a Tanulmányi és vizsgaszabályzatban megfogalmazottakon túl, a továbbiakban csak szóban vizsgázhat a hallgató.								
Kötelező szakirodalom:								
Sydseater – Hammond: Matematika közgazdászoknak (Aula kiadó) ISBN: 963 9478 56 3								
A kari honlapon hétről hétre elhelyezett előadásjegyzet, kézirat								
Ajánlott szakirodalom:								
Denkinder – Gyurkó: Analízis gyakorlatok Tankönyvkiadó. ISBN: 963 17 9667 1								
Drimba – Farkas – Katona – Kovács – Szőke: Gazdasági matematika és alkalmazott matematikai példatár I. (Egyetemi jegyzet)								
Farkas: Differenciálszámítás (Gyakorlati jegyzet)								
Obádovics: Felsőbb matematikai feladatgyűjtemény. Scolar Kiadó, ISBN 963 9193 72 0								
Kézi Csaba Gábor: Differenciál- és integrálszámítás gazdasági alkalmazással 2018. Debreceni Egyetem, Műszaki Kar. ISBN 978-963-490-005-4								

Heti bontott tematika	
1.	Halmaz fogalma, műveletek halmazokkal. Nevezetes számhalmazok. Reláció, függvény fogalma. Halmazok számossága. TE* Középiskolai ismeretek összefoglalása, ismételése. Új fogalmak elmélyítése: reláció, halmazok számossága.
3.	Egyváltozós valós függvények osztályozása. Algebrai, transzcendens és egyéb nevezetes függvények fogalma, grafikonja, jellemzői. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása, ismételése. A függvényekkel kapcsolatos speciális alkalmazások, függvénytranszformációk értelmezése, feladatmegoldás.
5.	Végtelen valós számsorozat definíciója. Korlátosság, monotonitás, szélsőérték, határérték. Határérték számítási tételek. Nevezetes határértékek. Végtelen sorok, konvergenciájuk. TE A határérték fogalmának bevezetése, elmélyítése, feladatmegoldás.
7.	Egyváltozós függvények határértéke és határértékszámítási tételei. Egyváltozós függvények folytonosságának fogalma. TE A határérték fogalmának kiterjesztése függvényekre, feladatmegoldás.
9.	Egyváltozós valós függvény differencia- és differenciálhányadosa. Elemi függvények differenciálhányados függvényei. A differenciálhatóság és a folytonosság kapcsolata. A deriválás általános szabályai. Magasabbrendű deriváltak fogalma. TE A differenciálhányados fogalmának megtanulása, a deriválási szabályok gyakorlása, feladatmegoldás.
11.	A differenciálszámítás alkalmazásai: monotonitás, szélsőérték, inflexiós pont, konvexitás meghatározása. TE A differenciálszámítás alkalmazása a gyakorlatban, feladatmegoldás.
13.	Könyvtárhasználati hét
14.	Teljes függvényvizsgálat lépései. L'Hospital-szabály. TE A tanult tételek gyakorlása, feladatmegoldás.
16.	Mátrix fogalma, speciális mátrixok. Műveletek mátrixokkal. TE* Az új fogalmak, műveletek megismerése, ezekkel kapcsolatos feladatmegoldás.
18.	Determináns fogalma, tulajdonságai, alkalmazása, mátrix invertálása. TE* Az új fogalmak, műveletek megismerése, ezekkel kapcsolatos feladatmegoldás.
20.	Kombinatorika. Eseményalgebra. Klasszikus valószínűségszámítás. TE A középiskolai ismeretek felelevenítése, gyakorlása, feladatmegoldás.
22.	Geometriai valószínűség. Mintavételezés. Feltételes valószínűség. A valószínűség meghatározás események együttes bekövetkezése esetén. Teljes valószínűség tétele, Bayes tétel. TE Az új tételek megismerése, gyakorlása. Feladatmegoldás.
24.	Valószínűségi változók és jellemzőik. Várható érték, szórás, valószínűség eloszlás, sűrűség függvény, eloszlás függvény. TE A valószínűségi változók fogalmának elsajátítása, a valószínűségi változók csoportosítása, jellemzése. Feladatmegoldás.
26.	Nevezetes diszkrét valószínűségi változók. TE A binomiális eloszlás, a Poisson-eloszlás és a hipergeometrikus eloszlás megismerése, alkalmazása feladatmegoldás során.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Mikroökonómia				Kódja:	GT_AGVN002-17		
		angolul:		Microeconomics					GT_AGVNS002-17		
Felelős oktatási egység:				DE GTK Ökonómia Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:				-				Kódja:			
Típus		Óraszámok				Követelmény		Kredit	Oktatás nyelve		
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	x	Heti	2	Heti	2	Kollokvium		4	magyar		
Levelező	-	Féléves	-	Féléves	-						
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Prof. Dr. Rákos Mónika		beosztása:	egyetemi tanár		
A kurzus célja, hogy a hallgatók											
elsajátítsák a mikroökonómia alapvető fogalmait, modelljeit és használni tudják azokat, illetve képesek legyenek ezeket alkalmazni. A hallgatóknak a kurzus végére ismerniük kell a fogyasztói és a vállalati viselkedés elemzéséhez szükséges legfontosabb elméleteket, fogalmakat, illetve eszközöket, és ezek alapján képesnek kell lenniük különböző problémák elemzésére.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
<i>Tudás:</i>											
- Rendelkezik a gazdaságtudomány alapvető, átfogó fogalmainak, elméleteinek, tényeinek, nemzetgazdasági és nemzetközi összefüggéseinek ismeretével, a releváns gazdasági szereplőkre, funkciókra és folyamatokra vonatkozóan.											
<i>Képesség:</i>											
- A tanult elméletek és módszerek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket tár fel, rendszerez és elemez, önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg, döntés-előkészítő javaslatokat készít, döntéseket hoz rutin- és részben ismeretlen - hazai, illetve nemzetközi - környezetben is.											
<i>Attitűd:</i>											
- Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelőségek vállalására.											
<i>Autonómia és felelősség:</i>											
- Az elemzésekért, következtetéseiért és döntéseiért felelősséget vállal.											
- Önállóan szervezi meg a gazdasági folyamatok elemzését, az adatok gyűjtését, rendszerezését, értékelését.											
- Önállóan kíséri figyelemmel a társadalmi-gazdasági-jogi környezet szakterületét érintő változásait.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei											
A tantárgy célja, hogy a hallgató megismerje a mikroökonómiai alapelveket, azokat a módszereket, amiket a mikroökonómiai gondolkodás megkövetel. A korábban már megismert fogalmakat (kereslet, kínálat, egyensúly) kibővítve vezet be új alkalmazási lehetőségeket (árszabályozás). Ezután a fogyasztói optimalizálásra tér át a kurzus: hasznossági függvény, költségvetési korlát, egyéni és piaci kereslet levezetése. A félév második felében áttér a termeléselméletre, azon belül is a profitmaximalizálásra, mint legfőbb célra, és két iparági szerkezetben (tökéletes verseny és monopólium) veszi át, hogy mekkora a profitmaximalizáló kibocsátás.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek											
Az előadások interaktív voltából kifolyólag a hallgatók folyamatosan be vannak vonva az előadásba, ezzel is fejlesztve készségeiket. Az előadások keretén belül neves, kutatóintézetből érkező vendégelőadók szélesítik a látókörüket a hallgatóknak.											
Értékelés											
A vizsgakérdéseket minden témakör végén megkapják a hallgatók. Az előadás anyagok a hozzájuk tartozó írásos anyagokkal együtt a hallgatók rendelkezésére van bocsátva.											
A vizsga írásban történik, ahol a fogalmak, a gyakorlaton megoldott feladatok kerülnek számonkérésre, illetve felsorolás és rövid esszé jellegű kérdéseken kívül igaz-hamis, teszt kérdésekre kell számítani. Ha a hallgató az „A”											

vizsgát nem tudta teljesíteni. „B” és „C” vizsgára jöhet, az egész éves anyagot átfogó szóbeli felelet kerül értékelésre eredménye. Az írásbeli vizsgán elért eredmény adja a kollokviumi jegyet az alábbiak szerint: 0 - 50% – elégtelen 50%+1 pont - 63% – elégséges 64% - 75% – közepes 76% - 86% – jó 87% - 100% – jeles
Kötelező szakirodalom: Varian, Hal R.: Mikroökonómia középokon. KJK Kerszöv, Budapest, 2001. (vagy újabb kiadás)
Ajánlott szakirodalom: Jack Hirschleifer, Amihai Glazer, David Hirschleifer (2009): Mikroökonómia - Árelmélet és alkalmazásai - Döntések, piacok és információk. Osiris Kiadó, 2009 Kopányi, M. (szerk.): Mikroökonómia. Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1997. Mankiw, G. N. (2011). A közgazdaságtan alapjai. Osiris, Budapest

Heti bontott tematika	
1.	A mikroökonómia alapelvei TE: Határelemzés, racionalitás, önérdékkövetés, alternatív költség, pozitív-normatív elemzés.
3.	Elemzési eszközök TE: Piaci kereslet, kínálat, egyensúly optimalizálás, adózás, árszabályozás.
5.	Költségvetési korlát TE: Jövedelem, költségvetési egyenes, piaci cserearány.
7.	Hasznosság és preferenciák TE: Preferenciarendezés, közömbösségi görbék, hasznossági függvény, határhaszon
9.	Fogyasztói döntés TE: A fogyasztói optimum meghatározása a helyettesítési határráta és a piaci cserearány által
11.	A keresletelmélet néhány alkalmazása TE: Jövedelem-fogyasztás görbe, Engel-görbe, ár-fogyasztás görbe, egyéni kereslet levezetése
13.	Fogyasztói többlet és piaci kereslet TE: Piaci kereslet levezetése egyéni keresletből, rugalmassági mutatók
15.	Vállalat I. TE: vállalat tulajdonosa és vezetője közti különbség azonosítása, számviteli és gazdasági költség koncepció
17.	Vállalat II. TE: Technológia, rövid távú termelési függvény
19.	Költséggörbék TE: A vállalat rövid és hosszú távú költségei.
21.	Vállalati magatartás tiszta versenyben TE: Profitmaximalizálás, fedezeti és üzembeszárasi pontok.
23.	Kompetitív piac egyensúlya TE: Vállalati és iparági kínálat, jóléti többlet.
25.	A monopólium TE: Monopolista profitmaximalizálási döntése, monopólium melletti jóléti többletek, holtteher-vesztés.
27.	Összefoglalás TE: Az elhangzott előadásanyagok szintetizálása.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Makroökonómia				Kódja:	GT_AGVN003-17		
		angolul:		Macroeconomics					GT_AGVNS003-17		
Felelős oktatási egység:				DE GTK Ökonómia Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:				-				Kódja:			
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	x	Heti	2	Heti	2	Kollokvium		4	magyar		
Levelező	-	Féléves	-	Féléves	-						
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Prof. Dr. Rákos Mónika		beosztása:	egyetemi tanár		
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjen makroökonómia alapvető kérdéseivel. A kurzus során a hallgatóknak képessé kell válniuk arra, hogy a zárt gazdaság elemzéséhez szükséges makroökonómiai modelleket használják különböző gazdasági folyamatok elemzésében.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
<i>Tudás:</i> - Elsajátította a gazdaság makro szerveződési szintjeinek alapvető elméleteit és jellemzőit.											
<i>Képesség:</i> - A tanult elméletek és módszerek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket tár fel, rendszerez és elemez, önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg, döntés-előkészítő javaslatokat készít, döntéseket hoz rutin- és részben ismeretlen - hazai, illetve nemzetközi - környezetben is.											
<i>Attitűd:</i> - Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelősségek vállalására.											
<i>Autonómia és felelősség:</i> - Az elemzésekért, következtetéseiért és döntéseiért felelősséget vállal.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei A makroökonómia kérdései. A makroökonómiai aggregátumok mérésének elvei: a gazdasági körforgás és a GDP, nominális és reál GDP, a GDP felhasználása, a GDP-deflátor és a fogyasztói árindex; a munkanélküliség mérése. A gazdaság hosszú távon: az árupiac és a kölcsönforrások piacának egyensúlya, a tényezőpiaci egyensúly és a jövedelemelosztás; a természetes munkanélküliség elméletei. A pénz jelentősége és az infláció: a pénz funkciói és a pénzkínálat; a pénz mennyiségi elmélete; a pénzkereslet; az infláció társadalmi költségei. A gazdaság rövid távú modelljei: az IS-görbe, a monetáris politika kamatlábat befolyásoló szerepe, és az aggregált kereslet; a Phillips-görbe és az aggregált kínálat; az aggregált kereslet és kínálati modell mint a rövid távú ingadozások modellje; a fogyasztási függvény Friedman- és Modigliani-féle elméletei.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Az előadások interaktív voltából kifolyólag a hallgatók folyamatosan be vannak vonva az előadásba, ezzel is fejlesztve készségeiket. Az előadások keretén belül neves, kutatóintézetből érkező vendégelőadók szélesítik a látókörüket a hallgatóknak.											
Értékelés A vizsgakérdéseket minden témakör végén megkapják a hallgatók. Az előadás anyagok a hozzájuk tartozó írásos anyagokkal együtt a hallgatók rendelkezésére van bocsátva. A vizsga írásban történik, ahol a fogalmak, a gyakorlaton megoldott feladatok kerülnek számonkérésre, illetve felsorolás és rövid esszé jellegű kérdéseken kívül igaz-hamis, teszt kérdésekre kell számítani. Ha a hallgató az „A” vizsgát nem tudta teljesíteni. „B” és „C” vizsgára jöhet, az egész éves anyagot átfogó szóbeli felelet kerül értékelésre eredménye. Az írásbeli vizsgán elért eredmény adja a kollokviumi jegyet az alábbiak szerint: 0 - 50% – elégtelen 50%+1 pont - 63% – elégséges 64% - 75% – közepes 76% - 86% – jó 87% - 100% – jeles											

Kötelező szakirodalom:

Mankiw, G. (2005): Makroökonómia. Osiris, Budapest. ISBN: 963 389 825 0

Ajánlott szakirodalom:

Samuelson, P. A. – Nordhaus, W. D. (2000). Közgazdaságtan. KJK-KERSZÖV Jogi és Üzleti Kiadó Kft., Budapest.
Mishkin, F. S. (2020): Makroökonómia: Gazdaságpolitika és gyakorlat. Alinea Kiadó, Budapest. ISBN: 978-615-5669-40-8

Heti bontott tematika	
1.	Bevezetés. Tantárgyi követelmények ismertetése. A makroökonómia fő kérdései. TE: A hallgató ismeri a makrogazdaság fő kérdésköreit és a köztük lévő kapcsolatot.
3.	A makroökonómiai aggregátumok TE: Ismeri az aggregálás módszerét és a leggyakrabban használt aggregátumokat.
5.	A nemzeti jövedelem mérése. Nominális és reál GDP TE: Ismeri a GDP számításának módjait és a köztük lévő kapcsolatot.
7.	A megélhetési költségek mérése TE: Ismeri a fogyasztói árindex mérésének lépéseit és a mutató jelentését.
9.	Pénz, pénzügyi rendszer, pénzkínálat, pénzkereslet és infláció I. TE: Ismeri a pénzfunkciókat és a pénzteremtés menetét.
11.	Pénz, pénzügyi rendszer, pénzkínálat, pénzkereslet és infláció II. TE: Ismeri a bankrendszer felépítését, a jegybank szerepét és az infláció okait, hatásait.
13.	A pénz időértéke TE: Ismeri a különböző időpontokbeli pénzáramlások összehasonlításának módszerét.
15.	Megtakarítás és beruházás és a pénzügyi rendszer TE: Ismeri a megtakarítások allokálásának mechanizmusait, főbb szereplőit. Képes különbséget tenni a kötvény és a részvény között.
17.	A munkapiac és munkanélküliség I. TE: Ismeri a munkapiac mutatóit, a munkanélküliség okait, fajtáit.
19.	A munkapiac és munkanélküliség II. TE: Ismeri a munkapiac mutatóit, a munkanélküliség okait, fajtáit.
21.	Rövid távú gazdasági ingadozások és a gazdaságpolitika I. TE: Ismeri a kormányzati beavatkozás hatásmechanizmusát.
23.	Rövid távú gazdasági ingadozások és a gazdaságpolitika II. TE: Ismeri a jegybanki beavatkozás hatásmechanizmusát.
25.	A gazdaság hosszú távon TE: Ismeri a jövedelem hosszú távú meghatározódásának tényezőit.
27.	Összefoglalás TE: Az elhangzott előadásanyagok szintetizálása.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Gazdaságtisztiztika		Kódja:	GT_AGVN004-17 GT_AGVNS004-17
	angolul:	Economics Statistics			
Felelős oktatási egység:		Módszertani- és Üzleti Digitalizáció Intézet			
Kötelező előtanulmány neve:		Gazdasági matematika		Kódja:	GT_AGVL001-17 GT_AGVLS001-17
Típus		Óraszámok		Követelmény	Kredit
		Előadás			
		Gyakorlat		gyakorlati jegy	4
Nappali	X	Heti	2	Heti	2
Levelező		Féléves		Féléves	
Tantárgyfelelős oktató		neve:	Dr. habil. Huzsvai László		beosztása:
				egyetemi docens	
A kurzus célja:					
A leíró és matematikai statisztikai módszerek megismertetése, elsajátíttatása és a vidékfejlesztés területén használható eljárások alkalmazási lehetőségeinek bemutatása, gyakoroltatása.					
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul					
<i>Tudás:</i>					
Rendelkezik a szakterületükhöz tartozó etikai, jogi és gazdasági, valamint alapvető kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretekkel.					
<i>Képesség:</i>					
Hatékonyan alkalmazza a szakterületén használatos korszerű informatikai rendszereket, eszközöket.					
<i>Attitűd:</i>					
Törekszik az élethosszig tartó és az élet egészére kiterjedő tanulásra.					
Törekszik arra, hogy a szakmai problémákat lehetőség szerint másokkal, más szervezetekkel együttműködve oldja meg.					
<i>Autonómia és felelősség:</i>					
Önállóan, a hiteles szakmai forrásokra támaszkodva tekinti át és elemzi a testkultúra, illetve az egészségkultúra kérdéseit, és a problémákra megoldási javaslatokat fogalmaz meg.					
A kurzus rövid tartalma, témakörei					
Témakörei:					
Mintavételezés, leíró statisztika, viszonyszámok, nevezetes eloszlások, hipotézis vizsgálatok, nem paraméteres próbák.					
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek					
Tanulási tevékenység:					
Problémamegoldás					
Feladatmegoldás: (1) a feladat megoldásához szükséges algoritmus, a megfelelő ismeret megkeresése a hosszú távú memóriában, (2) az algoritmus, a megfelelő ismeret alkalmazása a feladat megoldására.					
Tanítási módszerek:					
előadás					
magyarázat					
Visszacsatolás, a tanulók tevékenységének értékelése					
Szemléltetés					
Házi feladat					
Értékelés					
Az egymásra épülő anyagrészek megértése, alkalmazásuk és begyakorlása érdekében rendszeres otthoni felkészülés ajánlott. Az előadásokon való megjelenés elvárt. A gyakorlaton való megjelenés KÖTELEZŐ.					
Aláírást az kaphat, aki a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatnak megfelelően maximum 33 %-át hiányozza a megtartott gyakorlati óráknak.					
A félév gyakorlati jeggyel zárul, amely elméleti és gyakorlati részből áll, melyet számítógépes rendszerben teljesítenek a hallgatók. A gyakorlati anyag: feladatmegoldás az Excel táblázatkezelő programban. Az elméleti rész számonkérése számítógépes teszttel történik. A sikeres gyakorlati jegyhez mindkét résznek legalább elégséges szinten kell teljesülnie. A végső minősítést az elméleti és gyakorlati tudás átlaga adja.					

Kötelező szakirodalom:

Huzsvai L.: Statisztika gazdaságelemzők részére, Excel és R alkalmazások. Seneca Books, 2012. ISBN 978-963-08-5016-2

Ajánlott szakirodalom:

Hunyadi L. – Vita L.: Statisztika I. Aula Kiadó, Budapest, 2008. 1-348. o.

Hunyadi L. – Vita L.: Statisztika II. Aula Kiadó, Budapest, 2008. 1-300. o.

Hunyadi L. – Vita L.: Statisztikai képletek és táblázatok (oktatási segédlet), Aula Kiadó, Budapest, 2008. 1-51. o.

Szűcs I.: Alkalmazott Statisztika Agroinform Kiadó, Budapest, 2002. 1-551. o

Heti bontott tematika	
1.	A statisztika fogalma, részterületei. Statisztikai alapfogalmak: alapsokaság, ismerv, paraméter, minta. A statisztikai munka fázisai. A statisztika alapfogalmai. Adatgyűjtési és adathasznosítási módok, adatforrások. Statisztikai lehetőségek az Excel táblázatkezelő programban. Függvények és eljárások, statisztikai alapl műveletek.
3.	Mintavételezési eljárások, véletlen minta, szisztematikus hiba, paraméter. Adatbázisok. A jó adatbázis kritériumai. Adatbázis készítés szabályai. Független, azonos eloszlású minta, egyszerű minta, rétegzett minta. Csoportos minták, nem véletlen mintavételi eljárások, kombinált és mesterséges minták. Nem válaszolások a mintában. Kiválasztási arány számítása.
5.	Az adatok mérési szintjei. A különböző mérési szintekhez tartozó adatok jellemző értékeinek meghatározása. Adatábrázolások. Különböző mérési szintű változók jellemző értékeinek meghatározása. Diagramok készítése és értelmezése.
7.	Viszonyszámok. Összefüggések a viszonyszámok között. Megoszlási, koordinációs, összehasonlító, teljesítmény viszonyszámok számítása. Intenzitási viszonyszámok meghatározása.
9.	Centrális mutatók: medián, módusz, számított középértékek. Centrális mutatók meghatározása különböző mérési szintű változók esetén.
11.	Középértékek: számtani, geometriai, harmonikus, négyzetes. Súlyozott átlagok számítása. Átlagok (a számtani átlag és főbb tulajdonságai, egyéb átlagfajták és jellegzetes alkalmazási területeik).
13.	A szóródás mutatói: szórás, variancia, terjedelem, abszolút, relatív eltérések, variációs együttható, relatív variációs együttható. Szóródási mutatók számítása a teljes sokaságból és mintából.
15.	A koncentráció mérése, Lorenz görbe. Herfindahl-Hirschman-index. Összefüggések a koncentráció és szórás között. A koncentráció elemzés gyakorlata.
17.	Indexek Az érték-, ár- és volumenindex számítás alapjai. A Laspeyres- és Paasche-féle indexek. Index-összefüggések. A Fisher-féle indexek.
19.	A normális eloszlás mint modell. Eloszlás és sűrűség függvény. Ferdeség és csúcsosság jellemzése Normáleloszlás előállítás. Sűrűség és eloszlás függvény elemzése. Standardizálás. Ferdeség és csúcsosság számítása, gyakorlati értelmezése.
21.	A standard normál eloszlás nevezetes értékei, törvényszerűségei. Egyoldali aszimmetrikus, kétoldali szimmetrikus valószínűségek. Standard normális eloszlás előállítás. Az eloszlás függvény alapján a jellemző értékek meghatározása. Egyoldali, kétoldali valószínűségek meghatározása. Az Excel standard normális eloszlás függvényei és értelmezésük.
23.	Student-féle t-eloszlás. Az átlag standard hibája. Megbízhatósági tartományok. A standard hiba meghatározása. Különböző valószínűségekhez tartozó konfidencia intervallumok számítása. A megbízhatósági tartományok gyakorlati alkalmazása.
25.	Statisztikai hipotézisvizsgálatok, nem paraméteres próbák. Khi-négyzet próba. Függetlenségvizsgálat, illeszkedésvizsgálat, homogenitás-vizsgálat. Khi-négyzet próbák.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Gazdasági jog		Kódja:	GT_AGVN005-17	
		angolul:		Economic Law			GT_AGVNS005-17	
Felelős oktatási egység:				Gazdaságtudományi Kar Világgazdasági és Nemzetközi Kapcsolatok Intézet				
Kötelező előtanulmány neve:				-		Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	N	Heti	2	Heti	0	kollokvium	3	magyar
Levelező	-	Féléves	-	Féléves	-			
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Helmeczi András	beosztása:	adjunktus	
A kurzus célja, hogy a hallgatók A tantárgy bevezető, jogi alpműveltséget megteremtő jellege mellett segítséget kíván nyújtani a jogi szakmai alapfogalmak megértéséhez és helyes alkalmazásához. A stúdium a gazdaság működését szabályozó jogintézmények leglényegesebb elemeinek és a gyakorlatban felhalmozódott tapasztalatoknak az ismertetésével elősegíti a hatályos jogi szabályok megértését, az alkalmazást körülvevő intézmények megismerését. Célja, hogy a hallgatók az elsajátított ismeretek birtokában önállóan legyenek képesek felismerni a gazdasági események jogi vonatkozásait, eligazodjanak az egyes folyamatokat jogi szempontból elhatároló ismérveken. Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul <i>Tudás:</i> - Elsajátította a gazdaságtudomány, illetve a gazdaság, az agrárium mikro és makro szerveződési szintjeinek fogalmait, törvényszerűségeit, folyamatait és összefüggéseit, továbbá ismeri a kapcsolódó szakterületek terminológiáját. - Ismeri és érti a hazai élelmiszergazdaság működéshez kapcsolódó hazai és európai uniós szakigazgatás rendszerét, valamint a szakterületén lejátszódó folyamatokat és a köztük lévő összefüggéseket. <i>Képesség:</i> - A gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően, képes kis-, közepes és nagyméretű agrár- és élelmiszergazdasági vállalkozások, egyes szervezeti egységeinek vezetésére. Gazdálkodó szervezetekben átfogó gazdasági funkciót lát el, összetett gazdálkodási folyamatokat tervez, irányít, az erőforrásokkal gazdálkodik. - Képes közreműködni az vidékgazdaságban érdekelt vállalkozások alapításával, működtetésével, megszüntetésével kapcsolatos elemző, döntés- előkészítő és döntéshozatali tevékenységek ellátásában <i>Attitűd:</i> - Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, melyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal. - Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő agrárgazdasági, vidékfejlesztési, problémák üzemi és térségi szintű megoldásához. <i>Autonómia és felelősség:</i> - Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul, továbbá önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét. - Felelősséggel vállalja nyilatkozatainak, véleményének következményeit, továbbá felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért. A kurzus rövid tartalma, témakörei Jogi alapfogalmak, személyi jog, dologi jog, kötelmi jog, gazdasági társaságok és egyéb vállalkozási formák, bírósági és közigazgatási eljárások, munkajogi ismeretek. Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Összefoglaló tankönyvből önálló tanulás, előadásokon a fontosabb témakörök elméleti magyarázata.								

Értékelés

Az írásbeli vizsgáztatás jelenléti oktatás esetén papír alapú, előre nyomtatott, online oktatás esetén az e-learning rendszerben feltöltött kérdéssor kitöltésével történik. A vizsgadolgozat maximális pontszáma 15, az egyes érdemjegyek az alábbiak szerint érthetők el:

0-7 pont: *elégtelen (1)*

8-9 pont: *elégséges (2)*

10-11 pont: *közepes (3)*

12-13 pont: *jó (4)*

14-15 pont: *jeles (5)*

A szóbeli vizsgáztatás értékelési szempontjai:

elégtelen (1): fogalmak ismeretének hiánya

elégséges (2): fogalmak általános, lényegi ismerete és helyes alkalmazása

közepes (3): fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, néhány fontos részletszabály ismerete az egyes jogintézményekhez

jó (4): fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, részletszabályok többségének ismerete és helyes alkalmazása az egyes jogintézményekhez

jeles (5): fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, részletszabályok ismerete és helyes alkalmazása az egyes jogintézményekhez, összefüggések értelmezése

Kötelező szakirodalom:

Helmeczi András: Gazdasági jogi alaptan (második, javított kiadás), Debrecen 2022 (ISBN 978-615-01-5837-2)

Ajánlott szakirodalom:

Hatályos jogszabályszovegek: www.njt.hu, net.jogtar.hu

Petrik Ferenc (szerk.): Polgári jog I-IV. Polgári jog I-IV. – Kommentár a gyakorlat számára, Budapest (HVG-Orac) 2020 (ISBN 963 9203 96 3)

Heti bontott tematika	
1.	A jog mint társadalmi norma, a jogrendszer tagozódása, a jogforrások. TE*: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
3.	A jogviszony fogalma, alanyai, tárgya, szerkezete. A jogalanyok csoportosítása. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
5.	A polgári jog alapelvei. Személyi jog. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
7.	A tulajdonjog és a használati jogok, birtokjog. Az ingatlan-nyilvántartás. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
9.	Kötelmi jog általános rész 1: alapfogalmak, kötelelem-keletkeztető tények, teljesítés, jognyilatkozatok, képviselő. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
11.	Kötelmi jog általános rész 2: a szerződés általános szabályai. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
13.	Egyes szerződések 1: tulajdonátruházó szerződések, vállalkozási típusú szerződések. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
15.	Egyes szerződések 2: megbízási típusú szerződések, használati szerződések TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
17.	Egyes szerződések 3: pénzügyi szerződések. Kártérítés. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
19.	A jogi személyek általános szabályai. A gazdasági társaságok általános szabályai. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
21.	Közkereseti társaság, betéti társaság, korlátolt felelősségű társaság, részvénytársaság. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
23.	Egyéb jogi személyek és az egyéni vállalkozás. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
25.	A gazdasági élet eljárásai. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
27.	Munkajogi alapismeretek. TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Mezőgazdasági alapismeretek				Kódja:	GT_AGVN006-17		
		angolul:		Basic of agriculture					GT_AGVNS006-17		
Felelős oktatási egység:				Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:									Kódja:		
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	x	Heti	1	Heti	2	gyakorlati jegy		4	magyar		
Levelező		Féléves		Féléves							
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Terjék László			beosztása:	adjunktus	
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerje a mezőgazdaságban folyó értékteremtési folyamatok jellegzetességeit, felépülését, és kapcsolatrendszerét más ipari- és szolgáltatási ágazatokkal. A hallgatók ismerjék meg a főbb növénytermesztési és állattenyésztési munkafolyamatokat, azok felépítését a termelés feltételeit és a főbb befolyásoló tényezőit.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
<i>Tudás:</i> Elsajátítják az állattenyésztés és növénytermesztés alapvető szakmai fogalmait és helyes használatukat. Betekintést kapnak az alapvető munkafolyamatokba, azok felépítésébe és szervezési attribútumaiba. Rendelkezik a mezőgazdasági munkaszervezés és irányítás alapelveivel és módszereivel.											
<i>Képesség:</i> A hallgatók képesek lesznek leíró és elemző áttekintést nyújtani a főbb mezőgazdasági munkafolyamatokról azok műveletei jellemzőiről. - Képes komplex módon elemezni egy meghatározott technológiai problémát és képes tanácsot adni a lehetséges megoldási irányokról. Képes mérlegelni az adott mezőgazdasági technológia, vidék gazdasági, társadalmi és természeti környezetére gyakorolt hatásokat.											
<i>Attitűd:</i> A minőségi munkavégzés iránti hozzáállása erősödik, erősödik a folyamatszemlélete a proaktív magatartás és előrelátás iránti igénye fokozódik. Fogékonnyá válik a tudás és információ befogadására és keresésére. Nyitott komplex problémák közösségi szintű megoldására. Befogadó mások véleményére, az ágazatot érintő problémákra és a feladatok rendszerszintű szemléletére. Törekszik az állandó (life long) tanulásra és fejlődésre.											
<i>Autonómia és felelősség:</i> Állásfoglalásaiért szakmai elemzéseikért felelősséget vállal. Önállóan vezet, szervez, irányít munkafolyamatokat. Önállóan és felelősséggel vesz részt munkákban.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei Bevezetés. Mezőgazdasági munkafolyamatok jellemzői. Alapfogalmak, ágazati jellemzők, növénytermesztés. Talajelőkészítés, tápanyagutánpótlás. Vetés, Ápolás, növényvédelem, betakarítás: Kukorica, őszi búza. Terménytárolás. Állattenyésztés, alapfogalmak, Szavasmarha tenyésztés/tartási alapismeretek. Sertés tenyésztési, tartási alapismeretek. Baromfitenyésztési, tartási alapismeretek, lőtartás											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadás frontális oktatási módszer, PowerPoint, video anyagok, konzultáció, hallgatók önálló munkája, cikkek elemzése, tanulmányút											
Értékelés kollokviumi jegyet a vizsgaidőszakban tett írásbeli vizsga eredménye adja.											

Kötelező szakirodalom:

Pepó P. (szerk.) (2019): Általános növénytermesztési ismeretek - Integrált növénytermesztés 1. Mezőgazda Kiadó Bp.

336. ISBN: 978-963-286-740-3

Pepó P. (szerk.) (2019): Alapnövények - Integrált növénytermesztés 2. Mezőgazda Kiadó Bp. 359. ISBN: 978-963-286-741-0

Szabó F. (szerk.) (2006): Állattenyésztés (BSc). Mezőgazda Kiadó, 1-285.

Ajánlott szakirodalom:

Novotniné Dankó Gabriella (szerk.) (2015): Sertésenyésztés. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest. ISBN:978-615-5224-62-1

Pepó P. (szerk.) (2019): Alternatív növények - Integrált növénytermesztés 3. Mezőgazda Kiadó Bp. 259. ISBN: 978-963-286-742-7

Heti bontott tematika	
1.	EA: Bevezetés, a mezőgazdaság jelentősége, művelési ágak, növény- és állattenyésztés ágazatai, agro-business, növénytermesztés alapfogalmai GY: hozam, teljesítmény számítások TE* Mezőgazdasági környezet és hálózat kapcsolatának ismerete
3.	EA: Növénytermesztés alapfogalmai, GY: talajelőkészítési rendszerek, eszközök TE talajelőkészítési ismeret, fogalmi ismeret
5.	EA: Vetés: Vetési munkaműveletek, alapfogalmak, GY: kukorica, őszi búza TE Munkafolyamat és eszköz ismeret
7.	EA: Vetések tervezése, GY: vetőmagszükséglet tervezés, kapacitás tervezés TE képesség szintű vetőmagszükséglet tervezés és kapacitás tervezés
9.	EA: Tápanyagutánpótlás módjai és gépei, precíziós technológiák GY: Tápanyagutánpótlás számítás TE A tápanyagutánpótlás alapelveinek, fogalmainak ismerete
11.	EA: Növényvédelem, növényápolás, GY: növényvédő szerek kijuttatása, mechanikai növényvédelem, precíziós növényvédelem TE A növényvédelem és ápolás alapelveinek, fogalmainak, eszközeinek ismerete
13.	EA: Betakarítás, terménytárolás, munkaműveletei, gépei, eszközei, GY: őszi búza, kukorica TE folyamat és eszközismeret
15.	EA: Az állattenyésztés alapfogalmai, ágazati jellemzői, szavasmarha, sertés, baromfi, ló, juh GY: állattartó telepek felépítése TE fogalmi ismeretek, megkülönböztető képesség
17.	Tejtermelési munkafolyamati alapismeretek, GY: tehenészeti telepek felépítése, működése TE tejtermelési technológiában való eligazodó képesség
19.	Fejés és tejminőségi vizsgálatok, tejminőségbiztosítás HACCP GY: tejház gy. TE tejminőségi és élelmiszerbiztonsági alapismeretek
21.	Sertéshústermelés munkafolyamati alapismeretek, GY: sertéstelepek felépítése, működése TE sertéshústermelési technológiában való eligazodó képesség
23.	Baromfihústermelés munkafolyamati alapismeretek, GY: Baromfitelepek felépítése, működése TE Baromfihústermelési technológiában való eligazodó képesség
25.	Tojástermelési technológiai ismeretek, alapfogalmak GY: TE tojástermelési technológiákban való eligazodás
27.	A ló tartása és használata alapismeretek fogalmak GY: lovarda felépítése, belső munkafolyamatok megtekintése TE ló tartási ismeretek

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Agrártermelés természettudományi alapjai (növényélettan, növénytan)				Kódja:	GT_AGVN007-17 GT_AGVNS007-17		
	angolul:	(plant physiology, botany)							
Felelős oktatási egység:		TTK, BÖI, Növénytani Tanszék							
Kötelező előtanulmány neve:							Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali	x	Heti	2	Heti	1	kollokvium	4	magyar	
Levelező		Féléves		Féléves					
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Vasas Gábor		beosztása:	egyetemi tanár
A kurzus célja, hogy a hallgatók a növénytermesztés növénytani alapjait elsajátítsák. A kurzus a növényrendszertani és anatómiai ismeretanyagon túl részleteiben tárgyalja a növényi fiziológia legfontosabb ismereteit. Áttekinti a megporzásbiológia, ökofiziológia legfontosabb alapjait. A klasszikus növénybiológiai ismeretanyagon túl a növényi hatóanyagtan valamint a növénybiológia alapfogalmait és legfontosabb ismereteit foglalja magába. A tantárgy a legfontosabb növénytani ismereteit a mindennapi életben jól ismert gazdasági növényeken valamint a mezőgazdasági modellnövényeken keresztül mutatja be.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul A hallgató a tárgy elvégzése után alkalmas a termesztésbe vont növények azonosítására, azok morfológiai-fiziológia alapon történő potenciális hasznosítására, a környezeti elemek és paraméterek helyes felismerésére, amelyek alapján optimalizált növényi struktúrák létrehozása megtörténik. A hallgató ismeri és alkalmassá válik a növényi hatóanyagtan tudásanyagát felhasználva a megfelelő növényi részek, komponensek helyes alkalmazására. A biotechnológiai ismeret tükrében a legalapvetőbb mikroszaporítási technikák alkalmazására és engedélyezett biotechnológiai módszerek felismerésére.									
A kurzus rövid tartalma, témakörei növényrendszertan, növényi anatómia, növényélettan és növényi ökofiziológia, növényi hatóanyagtan, növényi biotechnológia									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek összefoglalás, értékelés, vélemények, elemzés, kritikai gondolkodás, reflexió, érvek, döntéshozatal, tanári előadás. magyarázat, megbeszélés, vita, szemléltetés, munkáltatás, korábbi anyag számonkérése, megfigyelés, rendszerezés									
Értékelés szóbeli, írásbeli számonkérés, 1-5 skálán értékelés									
Kötelező szakirodalom: Növényélettan - A növényi anyagcsere I-II. - A növényi anyagcsere Láng Ferenc (szerk.) ELTE Eötvös Kiadó, 2007 Növényrendszertan Hortobágyi Tibor Tankönyvkiadó Vállalat Budapest 1979									
Ajánlott szakirodalom: Farmakobotanika - A gyógynövénytan alapjai (Kemotaxonómia) - A gyógynövénytan alapjai Dános Béla, Argumentum, 2008									

Heti bontott tematika	
1.	A növényrendszertan története, a növények ismerete, a növények osztályozásának alapelvei hazai és nemzetközi botanikusok munkái, általános növényismeret a növényrendszertani alapismeretek, rendszerezés és általános növényismeret
3.	alacsonyabb szerveződésű növények rendszerezése és áttekintése fontosabb fajok példákkal a növényrendszertani alapismeretek, rendszerezés és általános növényismeret
5.	egyszikűek, kétszikűek rendszerezése, jelentőségük példánövényekkel a növényrendszertani alapismeretek, rendszerezés és általános növényismeret
7.	növényi szervek alakok formák és funkciók a növényi szervek szövetek morfológiai és funkcionális ismerete
9.	növényi szövetek, szervek és növényi sejtalkotók a növényi szervek szövetek morfológiai és funkcionális ismerete
11.	növényi fiziológia alapjai, alapvető növényi folyamatok és jelentőségük a növényi szervek szövetek morfológiai és funkcionális ismerete
13.	növényi hormonok és enzimek a növényi fiziológia értelmezése és gazdaságilag fontos összefüggései
15.	növényi ökofiziológia, fotoszintézis, a növénytermesztés-környezeti összefüggései a növényi fiziológia értelmezése és gazdaságilag fontos összefüggései
17.	beporzásbiológia, a növényi sokféleség és morfológiai változatosság jelentősége a növényi fiziológia értelmezése és gazdaságilag fontos összefüggései
19.	növényi hatóanyagtan, gazdasági értelemben jelentős növények metabolitjai növényi hatóanyagismeret alapjainak elsajátítása
21.	növényi hatóanyagtan II. jelentős növényi hatások, bioaktivitások és azok alkalmazásai növényi hatóanyagismeret alapjainak elsajátítása
23.	növényi biotechnológia története, módszerei, etikai vonatkozásai és korlátai a növényi biotechnológia alapvető módszereinek ismerete
25.	növényi biotechnológiai produktumok példákkal a növényi biotechnológia alapvető módszereinek ismerete
27.	összefoglalás; számonkérés általános növénytani ismeretek

A tantárgy neve:	magyarul:	Agrártermelés természettudományi alapjai II. (állattan, állatélettan)	Kódja:	GT_AGVN008-17 GT_AGVNS008-17
	angolul:	Science Bases of Animal Husbandry (Zoology)		

Felelős oktatási egység:				Állattudományi, Biotechnológiai és Természetvédelmi Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:								Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali	x	Heti	2	Heti	1	Kollokvium	4		
Levelező		Féléves		Féléves					
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Gyüre Péter		beosztása:	adjunktus
Tantárgy oktatásába bevont oktató				neve:		Dr. Knop Renáta		beosztása:	adjunktus

A kurzus célja, hogy a hallgatók

Az állattan rész során a hallgatók megismerkednek az állatvilág törzseinek anatómiájával és rendszertanával.
Az állatélettan kapcsán a hallgatók a funkcionális anatómiai és élettani ismereteket sajátíthatják el.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

Ismeri az állattan alap szakmai szókincsét, a használatos alapfogalmakat.
Ismeri szakterülete fő elméleteinek ismeretszerzési és probléma-megoldási módszereit.
Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez.
Az elméleti és gyakorlati tudása rendszerbe szerveződik.
Az állatok anatómiai és élettani adatainak elemzése és értelmezése.
A kapott élettani adatok kritikus értékelése és összevetése az ismert tudományos eredményekkel.

Képesség:

Fejleszti tudását, és ehhez alkalmazza a tudásszerzés, önfejlesztés különböző módszereit
Megfelelő kommunikációs képességgel rendelkezik, amely alkalmassá teszi szakmai véleménye, álláspontjának megfogalmazására és –vita esetén- annak megvédésére.
Megérti és használja szakterületének jellemző online és nyomtatott szakirodalmát magyar és idegen nyelven, rendelkezik a hatékony információkeresés és -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.
Az élettani vizsgálatok eredményeinek hatékony kommunikálása szakmai és laikus közönség számára.
Tudományos jelentések és prezentációk készítése az állatélettan témakörében.

Attitűd:

Nyitott az adott szakterület új eredményei, innovációi iránt, törekszik azok megismerésére, megértésére és alkalmazására.
Folyamatos önképzésre törekszik.
Önállóan végzi feladatait.

Autonómia és felelősség:

Képzettségi szintjének megfelelő felelősségtudattal rendelkezik és reflektál saját tevékenységének következményeire.
Véleményét önállóan, szakmailag megalapozottan és felelőssége tudatában fogalmazza meg

A kurzus rövid tartalma, témakörei

Az állattan tárgy oktatása során a hallgatók megismerkednek az állatvilág törzseinek anatómiájával és rendszertanával. Bemutatásra kerülnek a hazai fontosabb állatcsoportok, az tanórák során a hallgatók megismerik az állatvilág ökológiai és mezőgazdasági jelentőségét és természetvédelmi értékét.

Állattan tematika:

Állatrendszertani alapok
A gerinctelen állattörzsek áttekintése
Az Ízeltlábúak törzsének anatómiája és rendszertana
Rovarok anatómiája és rendszertana
A Gerincesek törzsének rendszertani áttekintése

Halak, kételtűek és hüllők anatómiája és rendszertana Madarak és emlősök anatómiája és rendszertana Állatélettan tematika: 1. A sejtalkotók, az alapszövetek, a szervrendszerek és a készülékek. A homeosztázis. 2. Síkok és irányok az állat testén. Csontok, testtájak, nagy testüregek. 3. A csont felépítése, a csontosodás folyamata, Ca- és P- anyagcsere. 4. A légzőkészülék felépítése, a légzés élettana. 5. A vér és nyirokér-keringés. Immunológiai alapok. Az immunitás. 6. Az emésztőkészülék felépítése, működése 7. A szénhidrátok, zsírok, fehérjék emésztése, felszívódása, anyagcséréje. 8. A vitaminok és ásványi anyagok szerepe az állati szervezet működésében. 9. Az endokrin rendszer működése. A stressz. 10. Az izomszövet felépítése, az izomműködés élettani alapjai. 11. Az idegrendszer felosztása, felépítése, működése 12. Az érzékszervek felépítése, működése. A köztakaró részei, funkciói. 13. A kiválasztó szervek. A kiválasztás folyamata. 14. A női és hím ivarszervek anatómiája és működésük hormonális irányítása.	
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadások, gyakorlatok e-learning	
Értékelés A vizsga írásbeli és szóbeli formában történhet. A vizsga anyagát a leadott anyagrészek és a kötelező irodalmak képezik.	
Kötelező szakirodalom: Juhász L.- Kozák L.: 2009. Állattani alapismeretek. Bátya Kiadó. Debrecen Állatélettan I., II. Szerző: Németh Tibor, Kiadó: Mezőgazda Kiadó Állatorvosi szövegtan: Szerző: Dr. Réthelyi Miklós, Dr. Kókény László Kiadó: Medicina Könyvkiadó	
Ajánlott szakirodalom: Bakonyi, G. (szerk.) (2004): Állattan. Mezőgazda Kiadó. Budapest Novotniné D. Gabriella jegyzetfüzet	

Heti bontott tematika	
1.	Állatrendszertani alapok, A gerinctelen állattörzsek áttekintése TE* A hallgatók megismerik az állatok rendszertanának alapjait, A hallgatók megismerik a laposférgek és a fonálférgek törzsének anatómiáját és rendszertanát
3.	Puhatestűek és gyűrűsférgek törzsének áttekintése, Ízeltlábúak anatómiája és rendszertana TE A hallgatók megismerik a puhatestűek és gyűrűsférgek törzsének anatómiáját és rendszertanát
5.	Puhatestűek és gyűrűsférgek törzsének áttekintése TE A hallgatók megismerik a puhatestűek és gyűrűsférgek törzsének anatómiáját és rendszertanát, A hallgatók megismerik az ízeltlábúak törzsének anatómiáját és rendszertanát
7.	Rovarok anatómiája és rendszertana, Rovarok anatómiája és rendszertana TE A mezőgazdasági szempontból fontosabb rovarrendek áttekintése, poloskák, bogarak, A mezőgazdasági szempontból fontosabb rovarrendek áttekintése, hártyásszárnyúak, kétszárnyúak
9.	Gerincesek rendszertani áttekintése, Halak anatómiája és rendszertana TE A hallgatók megismerik a gerincesek törzsének anatómiájával és rendszertanával, A hallgatók megismerik a fontosabb hazai ingola és halfajokat
11.	Kételtűek anatómiája és rendszertana, Hüllők anatómiája és rendszertana TE A hallgatók megismerik a fontosabb hazai kételtű fajokat, A hallgatók megismerik a fontosabb hazai hüllőfajokat
13.	Madarak anatómiája és rendszertana, Emlősök anatómiája és rendszertana TE A hallgatók megismerik a fontosabb hazai madárfajokat, A hallgatók megismerik a fontosabb hazai emlős fajokat

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Agrártermelés természettudományi alapjai (agrokémia)				Kódja:	GT_AGVN009-17 GT_AGVNS009-17		
	angolul:	Natural science in sgricultural production (agricultural Chemistry)							
Felelős oktatási egység:			DE-MÉK Agrokémiai és Talajtani Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:			-				Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali	x	Heti	2	Heti	1	kollokvium	4	magyar	
Levelező		Féléves		Féléves					
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Juhász Evelin Kármén		beosztása:	tanársegéd	
A kurzus célja, hogy a hallgatók elsajátítsák a trágyázás, valamint a tápanyag-gazdálkodás kémiai alapismereteit.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul									
Tudás: Ismeri a főbb növénytermesztési, kertészeti és állattenyésztési ágazatok működtetéséhez, szervezéséhez szükséges alapvető technológiákat, a tájhasznosítási, öko- termesztési, precíziós és integrált termesztési stratégiákat.									
Képesség: A gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően, képes kis-, közepes és nagyméretű agrár- és élelmiszergazdasági vállalkozások, egyes szervezeti egységeinek vezetésére. Gazdálkodó szervezetekben átfogó gazdasági funkciót lát el, összetett gazdálkodási folyamatokat tervez, irányít, az erőforrásokkal gazdálkodik.									
Attitűd: Nytitott a gazdaság, a vidék- és területfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére, valamint a családigazdaságok menedzsmentjére.									
Autonómia és felelősség: A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiért felelősséget vállal, továbbá felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.									
A kurzus rövid tartalma, témakörei A kurzus során az alábbi témakörök kerülnek ismertetésre: A fenntartható gazdálkodás alapelvei. A trágyák környezetkárosító hatásai. A növényi és állati tápelemek jellemzése. A növények kémiai összetétele. Ionadszorpció a talajban, talajsavanyúság, talajjavítás, a növény vízfelvétele és leadása. A tápanyagellátás és a termés mennyiségének kapcsolata. A tápanyagellátás hatása a termés minőségére. Tápanyagformák a talajban. Nitrogén körforgalom talajban. Műtrágyák, szerves trágyák. Növényvédőszer kémia.									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Ismeretanyag átadása előadás és laboratóriumi gyakorlat formájában.									
Értékelés Számonkérés zárthelyi dolgozat formájában történik, melyet minimum 50 % felett szükséges teljesíteni.									
Kötelező szakirodalom: Erdeiné Kremper Rita: Agrártermelés természettudományi alapjai (agrokémia) e-jegyzet, Debrecen									
Ajánlott szakirodalom: Loch Jakab (2000). Agrokémia. Egyetemi jegyzet, Debrecen									

Heti bontott tematika	
1.	Előadás: A fenntartható gazdálkodás alapelvei (intenzív, integrált, biogazdálkodás jellemzése). A trágyák környezetkárosító hatásai Gyakorlat: Mezőgazdaságban használatos vegyszerek megismerése kémcsőkísérletek segítségével TE: A hallgató megérti és feldolgozza az előadáson elhangzott információkat, továbbá alapvető laboratóriumi ismereteket szerez.
3.	Előadás: A növényi tápelemek (tápelem kritériumok), állati tápelemek jellemzése. A növények kémiai összetétele (víz, szárazanyag-tartalom, hamutartalom, hamualkotók, szervesanyagok) Gyakorlat: Ionok képletének felírása, szárazanyag-és hamutartalom számolás TE: A hallgató megérti és feldolgozza az előadáson elhangzott információkat és képes azokat a gyakorlatban alkalmazni.
5.	Előadás: Ionadszorpció a talajban, talajsavanyúság, talajjavítás, a növény vízfelvétele és leadása Gyakorlat: Nitráttartalom meghatározása szövetnedv-vizsgálattal TE: A hallgató megérti és feldolgozza az előadáson elhangzott információkat és képes értelmezni azokat.
7.	Előadás: A tápanyagellátás és a termés mennyiségének kapcsolata. A tápanyagellátás hatása a termés minőségére Gyakorlat: Hiánytünetek megismerése szókérték segítségével (csoportmunka) TE: A hallgató megérti és feldolgozza az előadáson elhangzott információkat és csoportmunka keretében átadja tudását a társainak.
9.	Előadás: Nitrogén körforgalom a talajban, Nitrogén, foszfor, kálium trágyák érvényesülése a talajban Gyakorlat: Műtrágyázási szaktanácsadás TE: A hallgató megérti és feldolgozza az előadáson elhangzott információkat és képes azokat a gyakorlatban alkalmazni.
11.	Előadás: Műtrágyák, szerves trágyák, növényvédőszer kémia Gyakorlat: Műtrágyaismeret fizikai és kémiai vizsgálatokon keresztül TE: A hallgató megérti és feldolgozza az előadáson elhangzott információkat és képes azokat a gyakorlatban alkalmazni.
13.	Számonkérés TE

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:	Agrártermelés természettudományi alapjai (Talajtan)				Kódja:	GT_AGVN009-17 GT_AGVNS009-17
		angolul:	Natural sciences in agricultural production (Soil Science)					
Felelős oktatási egység:			DE MÉK Agrokémiai és Talajtani Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:							Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	X	Heti	2	Heti	1	kollokvium		magyar
Levelező		Féléves		Féléves				
Tantárgyfelelős oktató			neve:	Dr. Tállai Magdolna			beosztása:	adjunktus
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a talajtan tudományának főbb területeivel, a talajtan történetével, a talajok osztályozásának különböző módjaival, a talajok fő funkcióival, a talajok alkotórészeivel és a talajképző közetekkel. Fontos célja a kurzusnak, hogy a hallgatók megértsék a talajképződés folyamatát, hogy át lássák a fizikai, kémiai, biológiai mállás szerepét. Továbbá elhelyezzék magukban a talajok jelentőségét, illetve a talaj –növény – környezet interakció szerepét. Főbb talajtípusok, bennük végbemenő alapvető folyamatok megismerése, talajtípusok jellemzése. Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul <i>Tudás:</i> Megismeri és megérti, a talaj környezeti szerepét, talajban lejátszódó folyamatokat. Megismeri a mezőgazdasági tevékenység hatását a talaj-víz-környezet rendszerére. Ismeri és alkalmazni tudja a fenntartható mezőgazdasági tevékenység alapelveit. <i>Képesség:</i> A termelő tevékenységében képes szemmel tartani: - a talajvédelem, - a környezet védelme és az - élelmiszer minőség követelményeit. <i>Attitűd:</i> - Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny a vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra. - Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére. <i>Autonómia és felelősség:</i> Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészségszemponitú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei A talaj fogalma, és annak alkotórészei. A talaj funkciói. A talajképző ásványok és közetek. Talajképző tényezők, talajképződési folyamatok. A talaj szerves anyagai. A humusz. A humusz szerepe a talajban. A talaj kémiai tulajdonságai. Oldható sók a talajban. A talaj kolloid méretű alkotórészei. A talaj kémhatása. A talaj fizikai tulajdonságai. A talaj szemcseösszetétele, a talajok osztályozása textúrájuk alapján. A talaj szerkezete. A talaj pórus rendszere. A talajok vízgazdálkodása. Nedvességformák a talajban. A talajosztályozás elvei és módszerei. Talajtípusok.								

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Előadás, gyakorlat. Talajok nedvességtartalmának gyakorlati számolása, házi feladat. Talajtípusok, folyamatok szemléltetése, megbeszélés. Részben önálló munkavégzés, konzultáció.

Értékelés

0-49% elégtelen (1)
 50-62% (2)
 63-75% (3)
 76-87% (4)
 87-100% (5)

Kötelező szakirodalom:

Talajtan: Stefanovits – Filep – Fülek 1999. Talajtan, Mezőgazda Kiadó, Bp. ISBN 963 9239 13 5.

https://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_521_Talajtan/adatok.html

Talajtan 2021. Szerk: Kátai J. Egyetemi Jegyzet. DE MÉK ATI. ISBN978-963-318-936-8

Ajánlott szakirodalom:

Alkalmazott talajtan: Kátai J. 2011. <https://docplayer.hu/26212772-Alkalmazott-talajtan-katai-janos.html>

Heti bontott tematika		
	Előadás	Gyakorlat
1.	A talaj fogalma, és annak alkotórészei. A talaj funkciói.	Talajszelvény definíciója, jellemzése, leírása, helyszíni vizsgálatok: szín, szerkezet, textúra, Na_2CO_3 , CaCO_3 kimutatása, fenoltalein lúgosság vizsgálat, kémhatás helyszíni meghatározása.
	TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése, szemléltetés, megbeszélés, környezetvédelem, talajvédelem elveinek elsajátítása.	A hallgató megismeri a talajszelvényt, és képes annak jellemzésére, leírására, elkülönítésére, alapvető laboratóriumi vizsgálatok elsajátítása. Talajfunkciók felismerése.
3.	A talajképző ásványok és kőzetek. Talajképző tényezők, talajképződési folyamatok.	Talajtextúra meghatározása laboratóriumi módszerekkel (LI%; K_A ; h_y ; 5h kapillaris vízemelés vizsgálatok).
	TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése, folyamatok megismerése a fenntartható mezőgazdaság rendszerében.	Laboratóriumi eszközök megismerése, alkalmazása, a tudás gyakorlatba ültetése, textúracsoportok elkülönítése a gyakorlatban.
5.	Talajok fizikai tulajdonságai (szín, textúra, szerkezet, térfogattömeg, sűrűség, összporozítás).	Talaj térfogattömeg, és sűrűség meghatározása laboratóriumban. Pórusviszonyok jellemzése a talajban.
	TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése.	Laboratóriumi eszközök további ismerete, alkalmazása, feladatok megoldása, módszerek alkalmazása, gyakorlás.
7.	Talajok vízgazdálkodása, nedvesség a talajban.	Talajnedvesség számolása különböző mértékegységekben. Öntözővíz számítás.
	TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése.	Az adott tudományterületen számítási feladat megoldása, kalkuláció, gyakorlás, képletek alkalmazása a talajtanban.
9.	Talajok kémiai tulajdonságai (sók a talajban, kolloid méretű alkotórészek, kémhatás, savanyúságformák a talajban)	Kémhatás mérése laboratóriumi módszerrel, savanyúságformák tanulmányozása.
	TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése.	laboratóriumi eszközök új ismerete, alkalmazása, a tudás gyakorlatba ültetése, mérési feladatok a laboratóriumban.

11.	A talaj szerves anyagai. A humusz. A humusz szerepe a talajban.	Humusz mérése laboratóriumi vizsgálattal. Standard sor készítés, görbe rajzolása, számolás.
	TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése, szerves anyag-talaj-növény és egészséges élelmiszer összefüggés feltárása.	Laboratóriumi eszközök új ismerete, alkalmazása, a tudás gyakorlatba ültetése, laborgyakorlat szerzése.
13.	Főbb talajtípusok, alapvető, jellemző folyamatok, talajtípusok jellemzése.	Na_2CO_3 , CaCO_3 kimutatása laboratóriumi módszerekkel.
	TE* az adott szakterületre vonatkozó fogalmak, elméletek ismertetése, talajok jellemzése a fenntartható növénytermesztés szolgálatában.	Laboratóriumi eszközök új ismerete, alkalmazása, a tudás gyakorlatba ültetése, feladatok megoldása, környezettudatosság elsajátítása a talaj – növény rendszerben.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Élelmiszerfeldolgozás alapismeretek				Kódja:	GT_AGVN010-17 GT_AGVNS010-17		
		angolul:		Basics of Food Processing							
Felelős oktatási egység:				Élelmiszertechnológiai Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:									Kódja:		
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	x	Heti	2	Heti	2	K		4	magyar		
Levelező		Féléves		Féléves							
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Diósi Gerda			beosztása:	adjunktus	
A kurzus célja, a hallgatók megismertetése a növényi (szántóföldi és kertészeti kultúrák), valamint az állati termékek minőségével és minősítésével, lehetséges tárolási módjaikkal és tárolásuk alatt lejátszódó, minőséget és értéküket befolyásoló folyamatokkal. Az egyes mezőgazdasági alapanyagokhoz kapcsolódó feldolgozási módok bemutatása és a hozzá tartozó élelmiszerbiztonsági előírások ismertetése. Bemutatja az alapvető feldolgozóipari technológiák műveleteit és folyamatát, értékeli a termékminőségre gyakorolt hatásukat, valamint ismerteti a termékcsoportok jellemzőit.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
<i>Tudás:</i> Ismeri az agráripari termelés területén elindult technológiai forradalom (Ipar 4.0.) lényegét, eszközrendszerét és vívmányait <i>Képesség:</i> Alkalmas az agrobiznisz egyes területei által érintett vidéki területeken élő emberek életfeltételeinek javítására, a rendelkezésre álló források integrálására, a lokális gazdaság fejlesztésére és a fenntartható fejlődés megteremtésére. <i>Attitűd:</i> Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő agrárgazdasági, vidékfejlesztési, problémák üzemi és térségi szintű megoldásához. <i>Autonómia és felelősség:</i> Felelősen gondolkodik a gazdasági döntések környezeti és társadalmi hatásairól, valamint az agráriumban működő vállalkozások társadalmi és környezeti felelősségvállalásáról											
A kurzus rövid tartalma, témakörei A kurzus kiterjed a szántóföldi növények és kertészeti növények feldolgozására, valamint állati termékek feldolgozás technológiájára. A tantárgy magába foglalja az alapanyagok minősítését, valamint a feldolgozás technológiákat és a végtermék minősítését.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek A gyakorlat során a hallgatók testközelből ismerhetik meg a feldolgozási módokat, lehetőség szerint üzemi termelésbe is bekapcsolódhatnak. A nagyüzemi technológiák megismerése üzemlátogatások, tanulmányi utak formájában tervezett.											
Értékelés A tantárgy teljesítése kollokviummal lehetséges, amely írásbeli és/vagy szóbeli vizsgát jelent.											
Kötelező szakirodalom: Biacs P. - Szabó G. - Szendrői P - Véha A.: Élelmiszer-technológia mérnököknek. Szegedi Tudományegyetem Mérnöki Kar, Szeged, 2010, 684 o. ISBN: 9789633060179											
Ajánlott szakirodalom: Fenyvessy J. – Jávor A.: Állati termékek feldolgozása I. (Tejgazdasági és tejipari technológia). Egyetemi jegyzet. DE ATC. 2006. 167 p. ISBN: 9639274933 Jávor A. – Jankóné Forgács J. – Molnár Gy. – Fenyvessy J. – Mezőszentgyörgyi D.: Állati termékek feldolgozása II. (Szerk.: Jávor A.), Egyetem jegyzet. 293 p. DE ATC. Barta J.: Gyümölcsfeldolgozás technológiái, Mezőgazda Kiadó Budapest. 2007. 394 o., ISBN: 963 286 395 5 Győri Z.: Mezőgazdasági termékek tárolása és feldolgozása, Egyetemi jegyzet, 2003.											

Heti bontott tematika	
28.	Az élelmiszeripar szerkezete, ágazatok bemutatása. Gabonafeldolgozás. TE*
30.	Malomipari technológiák. Malomipari termékek ismertetése. TE
32.	Sütőipari technológiák. Kenyér- és péksütemény gyártás. Szárasztéstaggyártás. TE
34.	A kukorica feldolgozása és termékei. Burgonya feldolgozás és termékei. TE
36.	Növényolaj ipar és termékei. Keményítőgyártás. TE
38.	Édesipar technológiai és termékei. TE
40.	Kertészeti termékek feldolgozása. Gyorsfagyasztott készítmények. A fagyasztás folyamata és hatása a termékek minőségére. Hőelvonásos tartósítás és termékei. TE
42.	Konzervipari termékek hőkezeléses tartósítása. Konzervkészítmények. Hőkezeléses tartósítás és termékei. TE
44.	Sűrítvények és gyártásuk. Lekvárok, befőttek és féltermékek. A szárítás menete és módjai. Vízlevonásos tartósítás és termékei. TE
46.	Erjedésipar: savanyított termékek, borászat, borecet-gyártás, gyümölcspálinka-előállítás. TE
48.	A tej összetétele, és annak változása a laktáció folyamán. Fizikai és kémiai tulajdonságai, tejhibák. A tej elsődleges kezelése. TE
50.	A tejfeldolgozás fontosabb műveletei, savanyított termékek gyártása, étkezési túrógyártás, vajgyártás, sajtgyártás. TE
52.	A hús tulajdonságai, a hús kémiai összetétele. A vágás fiziológiája és a húspan lejátszódo folyamatok. A hús minősége, vágóállatok minősítése. TE
54.	Vágóállatok vágóhídi feldolgozása, húsalapú készítmények előállítása, húsok és húskészítmények csomagolása. TE

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Növénytermesztés		Kódja:	GT_AGVN011-17	
		angolul:		Crop Production			GT_AGVNS011-17	
Felelős oktatási egység:				DE MÉK Növénytudományi Intézet				
Kötelező előtanulmány neve:							Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	x	Heti	2	Heti	2	Kollokvium	4	magyar
Levelező		Féléves		Féléves				
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Pepó Péter		beosztása:	egyetemi tanár
A kurzus célja, hogy a hallgatók Elsajátítsák a szántóföldi növénytermesztés alapjait, fontosabb technológiai elemei, valamint néhány modell növény termesztéstechnológiai folyamatát. Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul <i>Tudás:</i> – Ismeri a mezőgazdasági termelési és a szántóföldi növénytermesztési alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket hazai és nemzetközi szinten. – Ismeri a növénytermesztés alapvető összefüggéseit. – Ismeri a növénytermesztésben végbemenő folyamatok agronómiai és közgazdasági összefüggéseit, kölcsönhatásait. – Ismeri a növénytermesztésben alkalmazható menedzsmentismereteket a gazdálkodó egység méretétől függetlenül. – Ismeri a növénytermesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit. – Ismeri a fenntartható növénytermesztés termelési feladatok egészség szempontú meghatározó megoldásait. – Ismeri a növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti ágazatok tervezéséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket. – Ismeri a korszerű vezetélméleti és szervezeti irányítási folyamatokat a növénytermesztésben. <i>Képesség:</i> – Képes a növénytermesztés területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. – Képes a növénytermesztés területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez szükséges feltételrendszert. – Képes növénytermesztési folyamatok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten. – Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok növénytermesztéssel kapcsolatos előírásait. – Képes a növénytermesztéssel kapcsolatos idegen nyelvű információk megértésére, és speciális szakkifejezéseinek aktív alkalmazására. – Képes az írásbeli és szóbeli kommunikációt segítő eszközök hatékony alkalmazására. – Képes a növénytermesztéssel kapcsolatos agrármérnöki feladatok ellátására és az ehhez szükséges informatikai (adatbázis kezelés, programalkalmazás) ismeretek alkalmazására. – Képes az emberi egészséget, az élelmiszerlánc-biztonságot támogató, környezetbarát megoldások előnyben részesítésére. <i>Attitűd:</i> – Nyitott a növénytermesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviseletére. – Kezdeményező, fogékony az újdonságokra a növénytermesztésben. – Befogadó mások véleménye, a növénytermesztés ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt. – Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny a növénytermesztéssel kapcsolatosan felmerülő problémákra. – Nyitott a gazdaságok növénytermesztési feladatainak a kezelésére. <i>Autonómia és felelősség:</i> – Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnevelve a növénytermesztés területén.								

– Önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét. – A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a növénytermesztési feladatokat, döntéseiért felelősséget vállal. – Felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért. – Felelősséggel vállalja nyilatkozatainak, véleményének következményeit. – Részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le a növénytermesztési folyamatokban. – Szakmai irányítás mellett képes növénytermesztési kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő, közvetlen irányítására. – Önállóan képes a növénytermesztési folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására. – Felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.
A kurzus rövid tartalma, témakörei A szántóföldi növénytermesztés ökológiai, biológiai-genetikai, agrotechnikai elemei. A növénytermesztési folyamatok kreatív elemzése, értékelése. A fontosabb modell növények termesztéstechnológiájának megismerése.
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadás, gyakorlat, növény- és magfelismerés, szántóföldi tanulmányút
Értékelés Kollokvium
Kötelező szakirodalom: Dr. Pepó Péter (szerk.): Integrált növénytermesztés 1. Általános növénytermesztési ismeretek ISBN 978-963-615-048-8 (tankönyv, 2022) Dr. Pepó Péter (szerk.): Integrált növénytermesztés 2. Alapnövények ISBN 978-963-615-051-8 (tankönyv, 2022) Ajánlott szakirodalom: Dr. Pepó Péter (szerk.) Integrált növénytermesztés 3. Alternatív növények ISBN 978-963-615-052-5 (tankönyv, 2022)

Heti bontott tematika	
1.	A szántóföldi növénytermesztés helye a diszciplínák között, története, fejlődése, a növénytermesztés jelentősége a nemzetgazdaságban TE*
2.	Termesztéstechnológiai modellek, azok agronómiai és ökonómiai értékelése TE
3.	A növénytermesztés ökológiai, biológiai és agrotechnikai feltételrendszere, hatásuk a termés képződési folyamatokra TE
4.	A növénytermesztés speciális ágazati ökonómiai szempontjai, fejlesztési lehetőségek a jövőben TE
5.	A búza termesztés jelentősége a világon és hazánkban, az ökológiai feltételek szerepe, a termőhelyspecifikus technológiák TE
6.	A búza termesztés genetikai alapjai, a fajtahasználat szempontjai, fajtaspecifikus technológiák TE
7.	A búza termesztés agrotechnikai elemei, eltérő intenzitású modellek TE
8.	A kukorica termesztés jelentősége a világon és hazánkban, az ökológiai feltételek szerepe, termőhelyspecifikus technológiák TE
9.	A kukorica termesztés biológiai alapjai, hibridportfólió, hibridspecifikus technológiák TE
10.	A kukorica termesztés agrotechnikai elemei, eltérő intenzitású technológiai modellek TE
11.	Az olajnövények agronómiai jelentősége, szerepük a gazdálkodásban. A napraforgó termesztés jelentősége, ökológiai feltételek TE
12.	A napraforgó termesztés biológiai alapjai, agrotechnikai tényezők a termesztéstechnológiában TE
13.	A takarmánynövények termesztésének országos és üzemi jelentősége. A lucerna termesztés ökológiai és biológiai feltételei TE
14.	A lucerna termesztés agrotechnikai elemei, azok interaktív feltételrendszere TE

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:	Kertészet				Kódja:	GT_AGVN012-17 GT_AGVNS012-17
		angolul:	Horticulture					
Felelős oktatási egység:			Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és Környezetgazdálkodási Kar, Kertészettudományi Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:							Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	x	Heti	2	Heti	2	Kollokvium	4	magyar
Levelező		Féléves		Féléves				
Tantárgyfelelős oktató			neve:	Sipos Marianna			beosztása:	adjunktus
A kurzus célja, hogy a hallgatók A hallgatók a kurzus keretein belül képet kapnak a zöldség-, gyümölcs- és szőlőtermesztés, valamint a dísznövénytermesztés helyzetéről, az ágazat fejlődésének irányvonalairól, valamint a fontosabb termesztéstechnológiai elemek alkalmazásáról.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul <i>Tudás:</i> A hallgató a tantárgy során megismeri a hazai kertészeti termesztés általános jellemzőit, fejlődési irányait és helyét a hazai agráriumban. Felhasználható információkkal rendelkezik a gyümölcs, zöldség és szőlőtermesztés alapvető lehetőségeiben. <i>Képesség:</i> A kertészeti ágazatok alapvető elméleti ismeretei után az azokkal összefüggő gyakorlati megvalósítás lehetőségeit mérlegelni tudja. A felmerülő problémák megoldására alapvető javaslatokat tud tenni, az új ismereteket innovatív módon alkalmazza. <i>Attitűd:</i> Magas színvonalú hivatástudattal rendelkezik, szakmai kérdésekben konstruktív javaslatokat tesz, amit a közösség felé is képes vállalni. <i>Autonómia és felelősség:</i> Átlátja az általános és komplexebb kertészeti termeléssel kapcsolatos problémákat, azokra önállóan is képes megoldást találni, javaslatait érthetően megfogalmazni. Az elsajátított ismeretek alapján a megfelelő súllyal kezeli a hazai kertészeti szektor lehetőségeit és korlátait. A diploma megszerzése után céltudatosan tudja érdekeit és javaslatait érvényesíteni akár egyéni gazdálkodásában, vagy a kisebb, a nagyobb mezőgazdasági termelőüzemekben belül is.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei Zöldségtermesztés 1. A hazai zöldségtermesztés helyzete és sajátosságai; Zöldségfélék hőigény szerinti csoportosítása és az alkalmazott szaporítási módok. 2. Gyökérzöldségfélék általános jellemzése – sárgarépa, petrezselyem, cékla és zeller termesztése. 3. A vöröshagyma és fokhagyma általános jellemzése és termesztése. Hüvelyesek – zöldbab és zöldborsó – környezeti igénye és termesztése. 4. Csemegekukorica és a kabakosak – uborka és dinnyék – környezeti igénye és termesztése. Étkezési paprika és paradicsom környezeti igénye és termesztése. Gyümölcstermesztés 5. A nemzetközi és a hazai gyümölcstermesztés helyzete, fejlődésének irányai. 6. A gyümölcstermő növények rendszertana, gyakorlati csoportosítása, alaktani és biológiai tényezői. 7. A gyümölcstermesztés ökológiai alapjai (gyümölcsfélék ökológiai igénye, környezeti tényezők). 8. Gyümölcstüftvények létesítése (terület megválasztás, alany és fajta, ültetési rendszer megválasztás, telepítés). Gyümölcstermesztésben alkalmazott hagyományos és intenzív koronaformák. Szőlőtermesztés 9. A hazai szőlőtermesztés helyzete és fejlődésének irányai, borvidékek. 10. A szőlő morfológiája; Művelés- és metszémódok. 11. A szőlő feldolgozása, a fehérbor előállítás technológiája.								

12. A vörösbort előállítás technológiája, különleges borkezelési eljárások. Dísznövénytermesztés 13. Egynyári dísznövények termesztése és felhasználása 14. Élő dísznövények termesztése és felhasználása
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Interaktív előadások
Értékelés Kollokvium (írásban) – minden diszciplínából egy időben ad számot a tudásáról, az egyes részeknek külön-külön kell elérnie az elégséges szintet, enélkül a teljes vizsga elégtelen értékelést kap
Kötelező szakirodalom: - Takácsné Hájos M. (2020): Szántóföldi zöldségtermesztés. Debreceni Egyetem, Egyetemi jegyzet. 171 p. - Gonda I. – Csuhó Á. (2018): A gyümölcstermesztés alapjai. Egy. jegyzet. Debreceni Egy. Kiadó. 198. p. - Rakonczás N. (2013): Szőlőtermesztés. Egyetemi jegyzet. 192 p.
Ajánlott szakirodalom: - Hodossy S., Kovács A., Terbe I. (szerk.) (2004): Zöldségtermesztés szabadföldön. Mezőgazda Kiadó, Budapest. 355 p. - Papp J. (2003): Gyümölcstermesztési alapismeretek. Mezőgazda Kiadó, Budapest. 472. p. - Sz. Nagy L., Bényei F., Lőrincz A. (2005): Szőlőtermesztés. Mezőgazda Kiadó, Budapest. 434 p. ISBN: 9789632864464

Heti bontott tematika	
27.	A hazai zöldségtermesztés helyzete és sajátosságai; Zöldségfélék hőigény szerinti csoportosítása és az alkalmazott szaporítási módok. TE*
29.	Gyökérzöldségfélék általános jellemzése – sárgarépa, petrezselyem, cékla és zeller termesztése. TE
31.	A vöröshagyma és fokhagyma általános jellemzése és termesztése. Hüvelyesek – zöldbab és zöldborsó – környezeti igénye és termesztése. TE
33.	Csemegekukorica és a kabakosok – uborka és dinnyék – környezeti igénye és termesztése. TE
35.	Étkezési paprika és paradicsom környezeti igénye és termesztése. TE
37.	A nemzetközi és a hazai gyümölcstermesztés helyzete, fejlődésének irányai. TE
39.	A gyümölcstermő növények rendszertana, gyakorlati csoportosítása, alaktani és biológiai tényezői. TE
41.	A gyümölcstermesztés ökológiai alapjai (gyümölcsfélék ökológiai igénye, környezeti tényezők). TE
43.	Gyümölcsültetvények létesítése (terület megválasztás, alany és fajta, ültetési rendszer megválasztás, telepítés). TE
45.	Gyümölcstermesztésben alkalmazott hagyományos és intenzív koronaformák. TE
47.	A hazai szőlőtermesztés helyzete és fejlődésének irányai, borvidékek. TE
49.	A szőlő morfológiája; Művelés- és metszésmódok. TE
51.	A szőlő feldolgozása, a fehérbor előállítás technológiája. TE
53.	A vörösbort előállítás technológiája, különleges borkezelési eljárások. TE

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Állattenyésztés				Kódja:	GT_AGVN013-17		
		angolul:		Animal husbandry					GT_AGVNS013-17		
Felelős oktatási egység:				Állattenyésztési Tanszék							
Kötelező előtanulmány neve:									Kódja:		
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	x	Heti	2	Heti	2	kollokvium		4	magyar		
Levelező		Féléves		Féléves							
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Czeglédi Levente			beosztása:	egyetemi tanár	
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a főbb gazdasági állatfajok tenyésztését, tartástechnológiáját, a termék-előállítás folyamatát. A tantárgy sikeres abszolválása után olyan ágazati, termelési ismerettel rendelkeznek, melyet mind a termelésben, mind a közigazgatásban hasznosítani tudnak.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
<i>Tudás:</i> Ismeri az állattenyésztési ágazat tervezéséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.											
<i>Képesség:</i> Képes a vidékfejlesztéshez kapcsolatos agrármérnöki feladatok ellátására. Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok vidékfejlesztéssel kapcsolatos előírásait.											
<i>Attitűd:</i> Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviseletére. Nyitott a (családi) gazdaságok menedzsmentjére.											
<i>Autonómia és felelősség:</i> A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseirért felelősséget vállal. Felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseirért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei A tantárgy keretein belül ismertetésre kerülnek a hazai állattenyésztési ágazat jellemzői, volumene, illetve ezt nemzetközi kitekintésben is pozicionáljuk. A szarvasmarha, juh, sertés és baromfitenyésztés területein az állatok tartástechnológiája, takarmányozása, a világfajták és hazai genotípusok, szaporodásbiológiai tulajdonságok jelentik a diszciplína meghatározó vázát.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadások tartása ppt és video file-ok segítségével.											
Értékelés Kollokvium											
Kötelező szakirodalom: Szabó F. (szerk.) (2006): Állattenyésztés (BSc). Mezőgazda Kiadó, 1-285.											
Ajánlott szakirodalom: Novotniné Dankó Gabriella (szerk.) (2015): Sertésenyésztés. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest. ISBN:978-615-5224-62-1 Jávor András (szerk.) (2014): Juhtenyésztés. Mezőgazda Kiadó, Budapest ISBN/ISSN 978-963-286-558-4 Holló I. – Szabó F. szerk. (2016): Szarvasmarha tenyésztés. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 257.p. ISBN: 9789632867205.											

Heti bontott tematika	
1.	Az ágazat hazai és nemzetközi helyzetének bemutatása, termelési volumenek, trendek. TE*: A hallgató képes lesz elhelyezni állattenyésztésünk méretét, pozícióját, intenzitását, jellegét.
3.	Szarvasmarha-tenyésztésünk helyzete. A fajták szerepe a termék-előállításban. TE: A hallgató megismeri a tej és hústermelés hazai viszonyait, és a fontosabb fajtákat.
5.	A tej- és hústermelő-képesség, valamint a másodlagos értékmérők szerepe a minőségi termék-előállításban. TE: A hallgató megismeri a szarvasmarha főbb értékmérő tulajdonságait.
7.	Szarvasmarha-tenyésztésünkben jelenleg alkalmazott tenyésztési és takarmányozási elemek hatása a termékek minőségére. TE: A hallgató megismeri a szarvasmarha tenyésztését és takarmányozását.
9.	Szarvasmarha-tenyésztésünkben jelenleg alkalmazott technológiai elemek hatása a termékek minőségére. TE A hallgató megismeri a szarvasmarha tartástechnológiáját.
11.	A vágósertés előállítás táplálkozási, nemzetgazdasági és külpiaci jelentősége. A küllem és a típus ismertetése és jelentősége. TE A hallgató megismeri sertéshúst, mint terméket, jelentőségét.
13.	A sertés fontosabb értékmérő tulajdonságai (szaporaság, növekedési erély, takarmányhasznosítás, vágóérték, örökítő képesség). TE A hallgató megismeri a sertés fontosabb értékmérő tulajdonságait.
15.	A sertés-tenyésztésben alkalmazott tenyésztési eljárások. A hibridsertések kialakítása. A sertés takarmányozása. Sajátosságai (emésztés, felszívódás, értékesülés). TE A hallgató megismeri a főbb sertés-tenyésztési eljárásokat.
17.	A juhtenyésztés hazai és világgazdasági helyzete, jelentősége. A fejlesztés irányai. A juhtenyésztés alapismeretei, domesztikáció és annak hatása. TE A hallgató megismeri a juhtenyésztésünk helyzetét és világgazdasági jelentőségét.
19.	A juh értékmérői és a közöttük fennálló kapcsolatrendszer. Tenyésztési eljárások elmélete és gyakorlata a juhtenyésztésben. A juh szaporítása, a szaporulat és szaporaság növelésének biológiai alapjai, elméleti és gyakorlati lehetőségei. TE A hallgató megismeri a juh értékmérő tulajdonságait, szaporaságát, tenyésztését.
21.	A juh takarmányozásának biológiai, élettani sajátosságai, a juhok takarmányozásának alapelvei és gyakorlata a termékminőség függvényében. TE A hallgató megismeri a juh takarmányozását és annak minőségbefolyásoló szerepét.
23.	Ágazati helyzetkép, a baromfi termékei. TE A hallgató megismeri a baromfitenyésztés jelentőségét és főbb termékeit.
25.	A baromfitermékek biológiai jellemzői, a termékek minősítésének szempontjai, a minőség feltételei. TE A hallgató megismeri a baromfi minőségi termék-előállítását.
27.	Tenyésztési módszerek a baromfi fajoknál, tartás- és takarmányozástechnológia a termékminőség függvényében. TE A hallgató megismeri a tenyésztési, tartási és takarmányozási módszereket.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Mezőgazdasági műszaki alapismeretek				Kódja:	GT_AGVN014-17 GT_AGVNS014-17		
		angolul:		Introduction to Agricultural Machinery							
Felelős oktatási egység:				DE MÉK Földhasznosítási, Műszaki és Precíziós Technológiai Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:								Kódja:			
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	X	Heti	2	Heti	1	kollokvium		4	magyar		
Levelező		Féléves		Féléves							
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Tamás András		beosztása:	adjunktus		
A kurzus célja, hogy a hallgatók											
Rendelkezzenek az agrártermeléshez szükséges műszaki ismeretekkel, ismerjék meg a mezőgazdasági gépesítés alapjait: a gépek felépítését, működési elvét, a mezőgazdasági erőgépek és munkagépek típusait, alkalmazási területeit és feltételeit. A hallgatók szerezzenek ismereteket a precíziós gazdálkodással kapcsolatosan is, tekintettel arra, hogy napjainkban – de főként a jövőben – a termelőtevékenység korszerűsége, a versenyképesség, valamint a fenntarthatóság szempontjából az ilyen ismeret nagy jelentőséggel bír.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
Tudás:											
- Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok termeléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.											
Képesség:											
- Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.											
- Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten.											
- Ismeri, érti és alkalmazza a környezet és természet megóvásának alapelveit, azok vidékfejlesztéssel kapcsolatos előírásait.											
- Képes a vidékfejlesztéshez kapcsolatos agrármérnöki feladatok ellátására és az ehhez szükséges informatikai (adatbázis-kezelés, programalkalmazás) ismeretek alkalmazására.											
- Képes az emberi egészséget, az élelmiszerlánc-biztonságot támogató, környezetbarát megoldások előnyben részesítésére.											
Attitűd:											
- Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére.											
- Vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra.											
- Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny a vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra.											
- Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő vidékfejlesztési, minőségbiztosítási problémák megoldásához.											
Autonómia és felelősség:											
- Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul.											
- Felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.											
- Felelősséggel vállalja nyilatkozatainak, véleményének következményeit.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei											
Az agrártermeléshez – ezen belül a növénytermesztéshez és az állattenyésztéshez – szükséges műszaki ismeretek: az épületek jellemzői, a gépek felépítése, működési elve, a mezőgazdasági erőgépek és munkagépek típusai, alkalmazási területei és feltételei, valamint a precíziós gazdálkodással kapcsolatos alapvető ismeretek											
Bevezetés, követelményrendszer											
Belső égésű motorok											
Traktorok I. - Erőátviteli rendszer											
Traktorok II. - Traktor-munkagép kapcsolat elemei, vezetőfülke, szerviz											
Precíziós mezőgazdaság alapjai											
Talajművelés gépei											
Tápanyaggazdálkodás gépei											
Szarvasmarhatartás gépei, berendezései, épületei											

Vetés gépei Növényvédelmi műszaki ismeretek Gabonafélék és olajnövények betakarításának gépei Sertéstartás gépei, berendezései, épületei Szálaskarmányok betakarításának gépei
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadások: a tananyag oktatása Gyakorlatok: a tanszéki gépek, berendezések bemutatása; számítási példák megoldása; műszaki videó részletek vetítése
Értékelés A tárgyhöz írásbeli vizsga kapcsolódik.
Kötelező szakirodalom: Pepó Péter (2019): Integrált növénytermesztés 1. Általános növénytermesztési ismeretek, Mezőgazda Lap- és Könyvkiadó, Budapest, ISBN 978-963-286-740-3, 9. – 10. fejezetek. (191-215. old.) (Σ25 old.) Ajánlott szakirodalom: Szendrő Péter (2003): Géptan, Mezőgazda Kiadó, Budapest, ISBN: 963 286 021 7; 4.1-4.3 fejezet (96-133. old.), 6.1-6.3.5 fejezet (166-238. old.), 6.4-6.5 fejezet (250-302. old.), 7.1-7.2 fejezet (339-414. old.), 9.2-9.3 fejezet (569-622. old.), 9.6.1.-9.6.2 fejezet (642-651. old.), 12.2-12.3 fejezet (752-770. old.) (Σ356 old.) Pakurár Miklós (2000): Mezőgazdasági alapismeretek. Egyetemi jegyzet, Debreceni Egyetem; I.2-3 fejezet (9-19. old.), II.1-4, 7-8 fejezet (28-86. old., 102-110. old.), III.1, 2, 6. fejezet (113-166. old., 199-205. old.), IV.1, IV.3. fejezetek (209-221., 232-236. old.) (Σ151 old.) Milics Gábor – Szabó Szilárd (2017): Zérótól a precíziós gazdálkodásig, cikksorozat. 80 p.: https://issuu.com/agronaplo/docs/zerotol_a_precizios_gazdalkodasig_2 Előadáson, gyakorlaton vetített videók kiadott jegyzéke.

Heti bontott tematika	
1.	Belső égésű motorok TE: Megismerni a belsőégésű motorok jellemzőit, típusait
2.	Traktorok I. Erőátviteli rendszer, járószerkezet elemei TE: Ismeretszerzés a traktorok erőátviteli rendszeréről, a járószerkezet-talaj kapcsolatáról
3.	Traktorok II. Traktor-munkagép kapcsolat elemei, vezetőfülke, szervíz TE: A traktor és a munkagép kapcsolatának típusai, a fülke jellemzői, a szervíz elemei
4.	Precíziós növénytermesztés és precíziós állattartás TE: A termelőtevékenység precíziós módszerei, a szükséges tényezők és az előnyök
5.	Talajművelés gépei TE: A talajművelő gépek megismerése, és a klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás
6.	Vetés gépei TE: A különböző típusú vetőgépek ismerete, és a vetőgépek korszerűségének főbb jellemzői
7.	Tápanyag utánpótlás gépei TE: Az istállótrágya, a hígtrágya és a műtrágya kijuttatás gépeinek megismerése
8.	Növényvédelmi műszaki ismeretek TE: A különböző növényvédelmi gépek felépítése, használatuk módja a termelés során
9.	Gabonafélék és olajnövények betakarításának gépei TE: A betakarító gépek alapvető felépítése, és eltérései különböző növényfajok esetén
10.	Szálaskarmányok betakarításának gépei TE: A kaszaserkezetek, rendkezelők, bálázók, bálacsomagolók felépítése és típusai
11.	Szarvasmarhatartás gépei, berendezései, épületei I. TE: A szarvasmarhatartás épületei, berendezései
12.	Szarvasmarhatartás gépei, berendezései, épületei II. TE: A fejés, tejkezelés, takarmányozás, kitrágyázás-almozás, ápolás és szállítás gépei
13.	Sertéstartás gépei, berendezései, épületei TE: Az épületek típusai, valamint az etetés, itatás és klímaszabályozás gépei és berendezései
14.	Félévi összefoglaló előadás, a követelmények meghatározása TE Elővizsga

*TE tanulási eredmények

GTA tantárgy neve:		magyarul:		Precíziós mezőgazdaság		Kódja:	GT AGVN015-17	
		angolul:		Precision Agriculture			GT AGVNS015-17	
Felelős oktatási egység:		Debreceni Egyetem MÉK, Földhasznosítási, Műszaki és Precíziós Technológiai Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:		-				Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	X	Heti	2	Heti	1	Kollokvium	4	magyar
Levelező		Féléves						
Tantárgyfelelős oktató		neve:		Dr. Rátonyi Tamás		beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja, hogy a hallgatók alapismereteket szereznek a precíziós mezőgazdaság témaköréből. Megismerik és alkalmazni tudják a precíziós gazdálkodás tervezésének, döntéshozatali mechanizmusának és technológiájának lépéseit.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul <i>Tudás:</i> Tisztában van a digitalizáció és automatizáció alkalmazási területeivel, azok széleskörű elterjedésének pozitív és negatív következményeivel, továbbá ismeri ennek a mezőgazdasági logisztikában, termelésben, gépüzemeltetésben játszott szerepét. <i>Képesség:</i> Rendelkezik az agrárium vonatkozásában a szakmaspecifikus digitális készségekkel és kompetenciákkal. A szakon végzettek rendelkeznek kapcsolatteremtő, problémafelismerő és problémamegoldó képességgel, együttműködési és kommunikációs képességgel. <i>Attitűd:</i> Szakmai kérdésekben kreativitás, jó problémafelismerő és -megoldó képesség, elemző és szintetizáló képesség, a fenntarthatóság elve melletti elkötelezettség, jó kommunikációs és együttműködési képesség, szakmai felelősség tudat és szakmai továbbképzés iránti igény jellemzi. <i>Autonómia és felelősség:</i> A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiért felelősséget vállal, továbbá felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei A hallgatók megismerik a precíziós mezőgazdaság kialakulását, elemeit, műszaki feltételeit és technológiájának lépéseit.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Gyakorlat, egyéni és csoportmunka. Előadás, frontális csoportmunka.								
Értékelés Egyéni feladat elkészítése, valamint a szemeszter végén írásbeli vizsga.								
Kötelező szakirodalom: Kemény G., Lámfalusi I., Molnár A. (szerk.) (2017): A precíziós szántóföldi növénytermesztés összehasonlító vizsgálata. Agrárgazdasági Kutató Intézet. 170 pp, ISBN: 978-963-491-601-7								
Ajánlott szakirodalom: Gaál M., Illés I., (szerk) (2020.): A precíziós szántóföldi növénytermesztés helyzete és ökonómiai vizsgálata. Agrárgazdasági Kutatóintézet 156 pp, ISBN: 978-963-491-613-0								

Heti bontott tematika	
1.	A precíziós gazdálkodás meghatározása, jellemzői. Hagyományos és a precíziós gazdálkodási formák összehasonlítása. Helymeghatározás, navigáció rendszerek a precíziós gazdálkodásban. A műholdak szerepe a képalkotásban. TE* Megismeri a precíziós gazdálkodás alapjait, képes lesz elkülöníteni a precíziós technológiai elemeket.
3.	Talaj és növény szenzorok szerepe és alkalmazásuk a precíziós gazdálkodásban. TE Megismeri a talaj és növény szenzorokat, adatforrásokat, képes lesz felismerni a számára elérhető adatforrásokat és ezeket felhasználva döntéseket hozni.
5.	A talaj szerepe a precíziós növénytermesztésben. A táblán belüli talajheterogenitás meghatározása. TE Megismeri a talajheterogenitás meghatározásának főbb lehetőségeit, képessé válik műholdfelvételtől a pontosabb vizsgálatokat igénylő táblarészek lehatárolására.
7.	Precíziós gazdálkodás géprendszerének alkalmazása az adatgyűjtésben. A precíziós géprendszer üzemeltetése. A precíziós géprendszer működését támogató szolgáltatások. TE Megismeri a precíziós gazdálkodás műszaki feltételeit, a gépek által rögzített adatokat és azok felhasználásának lehetőségeit a precíziós döntéshozatalokban.
9.	Talajművelési célok. A precíziós talajművelés műszaki megoldásai. Hagyományos és precíziós talajművelési rendszerek. Talajművelés a növényállományban, sorközművelés. TE Megismeri a talajművelés művelési elemeit, eljárásait, precíziós technológiáját.
11.	A precíziós tápanyag-gazdálkodás mintavételezési stratégiái és a tápanyag-gazdálkodás tervezése, technológiai megoldásai. TE Megismeri a tápanyag-visszapótlás termőhelyspecifikus végrehajtásának ismereteit a talajmintavételtől a tervezésen keresztül a kijuttatás technológiájáig.
13.	A precíziós vetést támogató szenzortechnológia és berendezései. A változó töszámú vetés, vetésszakaszolás és mélységhatárolás. Vetésdiagnosztikai rendszerek és speciális elrendezésű vetés. TE Megismeri a precíziós vetés műszaki megoldásait, szenzortechnológiáját és a változó töszámú vetés ismereteit.
15.	A precíziós növényvédelem tervezése, technológiája. és eszközei A precíziós betakarítás tervezése, technológiája és berendezései. TE Megismeri a precíziós növényvédelem alapelveit és a végrehajtásának technológiáját.
17.	Precíziós növénytermesztési technológiák, a kukorica, búza, napraforgó, cirok és a szója precíziós termesztéstechnológiája. TE Megismeri a fontosabb termesztett kultúrnövények precíziós termesztéstechnológiájának lépéseit a talajműveléstől a betakarításig.
19.	Drónok alkalmazása a precíziós gazdálkodásban, Drónok típusai felépítése. A drónhasználat szabályozása. TE Megismeri a szenzorok hordozására alkalmas drónok alkalmazhatóságát a precíziós gazdálkodásban.
21.	Mezőgazdasági drónfelvételezéshez szükséges szenzorok és kamerák. Vegetációs indexek. A drónfelvételek feldolgozásának lépései, a felvételek elemzése. TE Megismeri a drónokon elhelyezett kamerákkal készített felvételek feldolgozásának és értékelésének lépéseit.
23.	Növényvédelmi drónok alkalmazásának szabályozása. A drónok felépítése és működtetése. TE Megismeri a növényvédelmi permetezés mezőgazdasági drónokkal történő végrehajtását.
25.	Precíziós állattenyésztés. Szaktanácsadási rendszerek a precíziós mezőgazdaságban. TE Megismeri az egyedi azonosítás szerepét a precíziós állattenyésztés, valamint a precíziós szaktanácsadási rendszerek felépítését.
27.	Quan-tum GIS szoftver megismerése. TE Egyéni gyakorlati feladat bemutatása

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Környezetgazdálkodás		Kódja:	GT_AGVN016-17 GT_AGVNS016-17	
		angolul:		Environmental management				
Felelős oktatási egység:				DE MÉK Földhasznosítási, Műszaki és Precíziós Technológiai Intézet				
Kötelező előtanulmány neve:				-			Kódja:	-
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	x	Heti	2	Heti	0	-	3	magyar
Levelező		Féléves		Féléves				
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Prof. Dr. Juhász Csaba		beosztása:	egyetemi tanár
A kurzus célja, hogy a hallgatók								
megismerjék és készség szintjén elsajátítsák a mezőgazdasági termeléssel összefüggő környezetgazdálkodási általános és részben speciális ismereteket. A hallgatók környezeti szemléletének kialakítása, fejlesztése.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
Tudás:								
– Ismeri a fenntartható fejlődés elméleti és gyakorlati hátterét, valamint a vidéki lakosság életminőségét meghatározó követelményeket, valamint érti és alkalmazni tudja a körforgásos gazdálkodási modell koncepcióját az élelmiszergazdaságban.								
– Ismeri a főbb növénytermesztési, kertészeti és állattenyésztési ágazatok működtetéséhez, szervezéséhez szükséges alapvető technológiákat, a tájhasznosítási, öko-termesztési, precíziós és integrált termesztési stratégiákat.								
– Ismeri és érti az EU Közös Agrárpolitikáját, az európai uniós, illetve nemzeti mezőgazdasági és vidékfejlesztési támogatások rendszerét és az ehhez kapcsolódó pályázati követelményeket.								
Képesség:								
- Gazdálkodó szervezetekben átfogó gazdasági funkciót lát el, összetett gazdálkodási folyamatokat tervez, irányít, az erőforrásokkal gazdálkodik.								
- Képes mérlegelni az adott vállalati, intézményi vagy közösségi projektek hatásait a vidék gazdasági, társadalmi és természeti környezetére vonatkozóan.								
- Képes közreműködni a tájhasznosítási, öko-termesztési és integrált termesztési stratégiák és technológiák kidolgozásában és megvalósításában.								
- A szakon végzettek rendelkeznek kapcsolatteremtő, problémafelismerő és problémamegoldó képességgel, együttműködési és kommunikációs készséggel.								
Attitűd:								
- Nyitott a gazdaság, a vidék- és területfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére								
- Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny az agrár- és vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra.								
Autonómia és felelősség:								
- Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul, továbbá önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét.								
- Felelősen gondolkodik a gazdasági döntések környezeti és társadalmi hatásairól, valamint az agráriumban működő vállalkozások társadalmi és környezeti felelősségvállalásáról.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
A gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki szak hallgatói a tantárgy keretében megismerik az agráriumban kapcsolatos élő és az élettelen környezeti elemeket. A tárgy keretében áttekintjük a környezeti problémák ok, okozati kapcsolatait, a védekezési alapvető lehetőségeit. Célunk a szennyezés-csökkentés input és output módszereinek, a műszaki beavatkozások alapvető tervezési összefüggéseinek elsajátítása. A természettudományos, problémamegoldó gondolkodást hangsúlyozva a gyakorlatias ismeretek nyújtása a környezetgazdálkodás területén.								

A fontosabb témakörök az alábbiak. A környezetgazdálkodás alapfogalmainak ismerete. A fenntartható fejlődés fogalma, alapelvei, környezeti, gazdasági és szociális aspektusai. Az emberi társadalmak történelmének jellemzői, hatásuk a környezetre. A környezetszennyezés folyamata, elemei, védekezési lehetőségek. A mezőgazdasági termelés környezeti aspektusai. Természeti erőforrásokkal történő gazdálkodás (talaj, víz, levegő). Környezeti-modellek, modellezés.	
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek	
Előadás	
Értékelés	
Írásbeli, szóbeli vizsga	
Kötelező szakirodalom:	
Juhász Cs.: (2019). Környezetgazdálkodás. Oktatási segédlet. Mezőgazdasági mérnöki BSc szakos hallgatók számára. Készült „A Debreceni Egyetem fejlesztése a felsőfokú oktatás minőségének és hozzáférhetőségének együttes javítása érdekében” című EFOP-3.4.3-16-2016-00021 azonosítószámú projekt keretében. Debreceni Egyetem. https://dtk.tankonyvtar.hu/handle/123456789/2851	
Ajánlott szakirodalom:	
Tamás J.: (2008). Agrárium és környezetgazdálkodás. Mezőgazda Kiadó. Budapest. ISBN: 978-963-286-455-6. Thyll Sz. (szerk.): (2004). Környezetgazdálkodás a mezőgazdaságban. Mezőgazda Kiadó. Budapest. 426 p. ISBN: 9789639121973.	

Heti bontott tematika	
1.	A környezetgazdálkodással kapcsolatos alapvető fogalmak (környezet, környezetvédelem, természetvédelem, környezetgazdálkodás, környezetszennyezés). TE* Ismeri a vidék- és területfejlesztés működésének sajátosságait (a mezőgazdaság vidékfenntartó és vidékfejlesztő szerepét) és a sajátosságok okait. Ismeri a vidékgazdaság, a társadalom és az agrárágazat viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét, a kapcsolódó környezetpolitikai összefüggéseket. Képes mérlegelni az adott vállalati, intézményi vagy közösségi projektek hatásait a vidék gazdasági, társadalmi és természeti környezetére vonatkozóan. Alkalmass az agrobiznisz egyes területei által érintett vidéki területeken élő emberek életfeltételeinek, megélhetésének javítására, a rendelkezésre álló források integrálására, a lokális gazdaság fejlesztésére és a fenntartható fejlődés megteremtésére.
3.	Környezeti elemek csoportosítása. A rendszerek ismérvei és fontosabb típusai. A modell és modellezés fogalma, a modell jellemzői. A környezetvédelem alapelvei. TE Tisztában van a tájhasznosítási, az ökológiai és az integrált termelési technológiákkal, különös tekintettel a precíziós gazdálkodásra. A gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően képes kis-, közepes, esetleg nagyobb agrárvállalkozások szakterületével releváns szervezeti egységeinek vezetésére. Gazdálkodó szervezetekben átfogó agrárgazdasági- és informatikai funkciót lát el, összetett agrárüzleti folyamatokat tervez, irányít, az erőforrásokkal gazdálkodik.
5.	A természeti erőforrások fogalma, csoportosítása. Biogeokémiai ciklusok (szén, nitrogén, kén körforgása). Anyagok biológiai degradálhatósága. TE Tisztában van a tájhasznosítási, az ökológiai és az integrált termelési technológiákkal, különös tekintettel a precíziós gazdálkodásra. A gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően képes kis-, közepes, esetleg nagyobb agrárvállalkozások szakterületével releváns szervezeti egységeinek vezetésére. Gazdálkodó szervezetekben átfogó agrárgazdasági- és informatikai funkciót lát el, összetett agrárüzleti folyamatokat tervez, irányít, az erőforrásokkal gazdálkodik.
7.	A társadalmak környezetre gyakorolt hatásai (agrártársadalmak, urbanizáció, gazdasági, technikai fejlődés vívmányai, azok negatív környezeti hatásai). TE Ismeri a vidék- és területfejlesztés működésének sajátosságait (a mezőgazdaság vidékfenntartó és vidékfejlesztő szerepét) és a sajátosságok okait. Ismeri a vidékgazdaság,

	a társadalom és az agrárágazat viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét, a kapcsolódó környezetpolitikai összefüggéseket. Képes mérlegelni az adott vállalati, intézményi vagy közösségi projektek hatásait a vidék gazdasági, társadalmi és természeti környezetére vonatkozóan. Alkalmas az agrobiznisz egyes területei által érintett vidéki területeken élő emberek életfeltételeinek, megélhetésének javítására, a rendelkezésre álló források integrálására, a lokális gazdaság fejlesztésére és a fenntartható fejlődés megteremtésére.
9.	A nemzetközi környezetvédelem szervezett formában. Fontosabb környezetvédelmi konferenciák, egyezmények áttekintése. TE Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzselt projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projektterveket, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információ-feldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometria, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában.
11.	Globális környezeti problémák (háború és béke, túlnépesedés, élelmiszerválság, anyag- és energiaválság, környezeti válság). TE Ismeri a vidék- és területfejlesztés működésének sajátosságait (a mezőgazdaság vidékfenntartó és vidékfejlesztő szerepét) és a sajátosságok okait. Ismeri a vidékgazdaság, a társadalom és az agrárágazat viszonyát, a közösségfejlesztés társadalmi szükségességét, a kapcsolódó környezetpolitikai összefüggéseket. Képes mérlegelni az adott vállalati, intézményi vagy közösségi projektek hatásait a vidék gazdasági, társadalmi és természeti környezetére vonatkozóan. Alkalmas az agrobiznisz egyes területei által érintett vidéki területeken élő emberek életfeltételeinek, megélhetésének javítására, a rendelkezésre álló források integrálására, a lokális gazdaság fejlesztésére és a fenntartható fejlődés megteremtésére.
13.	A környezet szennyezése, a szennyezők csoportosítása, a környezetszennyezés formái és okai. TE Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzselt projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projektterveket, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információ-feldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometria, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában.
15.	Talajvédelem. A talaj fogalma, funkciói. A talajdegradáció fogalma, okai, talajtermékenységét gátló tényezők. TE Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzselt projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projektterveket, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információ-feldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometria, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában.
17.	Talajszennyezés forrásai. Talajok nehézfém- és olajszennyezése. Kármentesítési technológiák, fitoremediáció. A talajok öntisztulása.

	TE Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzseltek projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projektterveket, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információ-feldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometriai, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában. Képes az agrárium működéséhez kapcsolódó korszerű informatikai eszközök, szoftverek alkalmazására, használatára, szakszerű és hatékony szóbeli és írásbeli kommunikációra.
19.	Levegőminőség védelem. A légkör fogalma, szerkezete, összetétele. Ózonréteg vékonyodása, üvegházhatás, szaghatású anyagok a légkörben, hulladéklerakók okozta légszennyezés. Légköri aeroszolok. Szmogok csoportosítása, jellemzői. A levegő öntisztulása. TE Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzseltek projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projektterveket, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információ-feldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometriai, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában. Képes az agrárium működéséhez kapcsolódó korszerű informatikai eszközök, szoftverek alkalmazására, használatára, szakszerű és hatékony szóbeli és írásbeli kommunikációra.
21.	Vízvédelmi alapismeretek. Klasszikus vízminősítés. Kommunális szennyvíz begyűjtése, kezelése, melléktermék elhelyezése. TE Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzseltek projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projektterveket, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információ-feldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometriai, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában. Képes az agrárium működéséhez kapcsolódó korszerű informatikai eszközök, szoftverek alkalmazására, használatára, szakszerű és hatékony szóbeli és írásbeli kommunikációra.
23.	A mezőgazdasági termelés környezeti hatásai. Erózió, defláció, szikesedés, savanyodás. A növénytermesztés és állattenyésztés hatása a talaj, a vizek és a levegő állapotára. TE Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzseltek projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projektterveket, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információ-feldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometriai, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában. Képes az agrárium működéséhez kapcsolódó korszerű informatikai eszközök, szoftverek alkalmazására, használatára, szakszerű és hatékony szóbeli és írásbeli kommunikációra.

25.	Hulladék, hulladékgazdálkodás fogalma. A hulladékok csoportosítása. TE Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzselt projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projekttervet, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információ-feldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometriai, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában. Képes az agrárium működéséhez kapcsolódó korszerű informatikai eszközök, szoftverek alkalmazására, használatára, szakszerű és hatékony szóbeli és írásbeli kommunikációra.
27.	Környezeti- modellek, modellezés. TE Ismeri az agráriumban használt fontosabb agrárdigitalizációs eszközöket, ügyviteli, tervezési, elemzési szoftvereket. Ismeri az agrárgazdasági vállalkozások, egyéb gazdálkodó szervezetek által menedzselt projektek tervezési és vezetési szabályait, szakmai és etikai normáit. Rendelkezik azzal a tudással, amely szükséges ahhoz, hogy egyénileg, illetve csoportmunkában elkészítsen projekttervet, illetve uniós és hazai finanszírozású pályázatokat. Tisztában van a problémafelismerés, -megfogalmazás és -megoldás, az információgyűjtés és információ-feldolgozás korszerű, elméletileg is igényes matematikai-statisztikai, ökonometriai, modellezési módszereivel, valamint azok korlátaival is. Gazdálkodási folyamatokban, projektekben, csoportos feladatmegoldásokban vesz részt. Önállóan és csapatban dolgozva részt tud venni üzleti, operatív, taktikai és stratégiai tervek kidolgozásában és megvalósításában. Képes az agrárium működéséhez kapcsolódó korszerű informatikai eszközök, szoftverek alkalmazására, használatára, szakszerű és hatékony szóbeli és írásbeli kommunikációra.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Környezetgazdaságtan		Kódja:	GT_AGVN017-17	
		angolul:		Environmental Economics			GT_AGVNS017-17	
Felelős oktatási egység:				Ökonómia Intézet				
Kötelező előtanulmány neve:				-			Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	X	Heti	2	Heti	0	kollokvium	3	magyar
Levelező		Féléves		Féléves				
Tantárgyfelelős				neve:	Bauerné Dr. Gáthy Andrea		beosztása:	egyetemi docens
A kurzus célja, hogy a hallgató - megismerje a környezetgazdaságtan és ökológiai gazdaságtan alapvető fogalmait; - megismerje a környezetgazdaságtan és ökológiai gazdaságtan környezeti és globális ökológiai problémákra adott válaszait, eszközeit; - képes legyen különbséget tenni a környezeti, társadalmi és gazdasági közelítések között; - képes legyen a környezeti, társadalmi és gazdasági folyamatok kölcsönhatásainak feltárására; - képes legyen ezen kapcsolatokat példákkal illusztrálni. Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul <i>Tudás:</i> - Rendelkezik a gazdaságtudomány alapvető, átfogó fogalmainak, elméleteinek, tényeinek, nemzetgazdasági és nemzetközi összefüggéseinek ismeretével, a releváns gazdasági szereplőkre, funkciókra és folyamatokra vonatkozóan. - Elsajátította a gazdaság mikro és makro szerveződési szintjeinek alapvető elméleteit és jellemzőit, birtokában van az alapvető információ-gyűjtési, matematikai és statisztikai elemzési módszereknek. <i>Képesség:</i> - Követi és értelmezi a világ gazdasági, nemzetközi üzleti folyamatokat, a gazdaságpolitika és a szakterület szerint releváns kapcsolódó szakpolitikák, jogszabályok változásait, azok hatásait, ezeket figyelembe veszi elemzései, javaslatai, döntései során. <i>Attitűd:</i> - Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre és módszertanokra, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelősségek vállalására. - Befogadó mások véleménye, az ágazati, regionális, nemzeti és európai értékek iránt (ide értve a társadalmi, szociális és ökológiai, fenntarthatósági szempontokat is). <i>Autonómia és felelősség:</i> - Felelősséggel részt vállal kereskedelmi és marketing szakmai nézetek kialakításában, indoklásában. - Felelősséget vállal a munkával és magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai normák és szabályok betartása terén. - Előadásokat tart, vitavezetést önállóan végez. Önállóan és felelősséggel vesz részt a gazdálkodó szervezeten belüli és azon kívüli szakmai fórumok munkájában. A kurzus rövid tartalma, témakörei A hallgatók a félév elején megismerik a globális ökológiai problémákat, a környezeti problémákat, és azokat az új fogalmakat, melyeket ezen problémák hívtak életre (pl. nagy felgyorsulás, fordulópont, planetáris határok, eltartóképesség, körforgásos gazdaság, antropocén). Külön foglalkozunk a gazdasági növekedés és a környezeti minőség kapcsolatával. Bemutatásra kerülnek azok az alternatív indikátorok, amelyek a GDP hiányosságait hivatottak kiküszöbölni, s azok is amelyek az ökológiai gazdaságtanhoz kötődnek. A tananyag kitér a környezet monetáris értékelésének lehetőségeire, az externális hatások közgazdasági következményeire. Mindezek ismeretében tárgyaljuk a környezetpolitikai eszközöket (direkt és indirekt szabályozási eszközök; zöld adók, támogatások. A félév zárásaként a fenntartható fejlődés témakörével foglalkozunk. Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Az előadások során konkrét gyakorlati problémák ismertetésén keresztül vezetjük be az általánosabb fogalmakat, modelleket. Az oktatás során építünk a hallgató mikro- és makroökonómiai tudására Értékelés A vizsga írásbeli. Az írásbeli vizsgán elért eredmény adja a kollokviumi jegyet az alábbiak szerint: 0 - 50% – elégtelen								

51 % - 63% – elégséges

64% - 75% – közepes

76% - 86% – jó

87% - 100% – jeles

A hallgatónak lehetősége van házi dolgozat készítésére előre megadott és egyeztetett témából. A házi dolgozat minőségétől függően a vizsgán elért legalább elégséges érdemjegy egy jeggyel is javítható.

Kötelező szakirodalom:

Bartus Gábor – Szalai Ákos (2014): Környezet, jog, gazdaságtan: környezetpolitikai eszközök, környezetgazdaságtani modellek és joggazdaságtani magyarázatok. Budapest: Pázmány Press: PPKE JÁK, 2014, ISBN 978-963-308-205-8

Ajánlott szakirodalom:

Kerekes Sándor (2007): A környezetgazdaságtan alapjai. Aula Kiadó, Budapest, ISBN: 978-963-9664-62-3

Szlávik János (2013): Fenntartható gazdálkodás. Wolters Kluwer – Complex Kiadó, Bp., 273 o. ISBN 978-963-9698-25-3

Pataki György – Takács-Sánta András (szerk.) (2004): Természet és gazdaság, Ökológiai gazdaságtan szöveggyűjtemény. Typotex Kiadó, Budapest, ISBN: 9789639548107

Heti bontott tematika	
1.	A környezetgazdaságtan tárgya TE: a közgazdaságtan, környezetgazdaságtan és ökológiai gazdaságtan tárgya, módszerei és értékválasztása (1. fejezet)
3.	Jóléti közgazdaságtan és piaci kudarcok TE: a jóléti közgazdaságtan tételeinek megismerése, az externáliák részletes leírása, csoportosítása. (2-3. fejezet)
5.	Piaci kudarcok kezelése: Pigou-i adó és Coase-tétel TE: A piaci kudarcok kezelésének lehetőségeit ismerik meg a hallgatók, a megoldások két szélsőséges alapján keresztül. Ezek ismerete a gyakorlatban előforduló környezetpolitikai eszközök megértésének alapja. (3-4. fejezet)
4.	Természeti erőforrások felhasználásának törvényszerűségei TE: A megújuló és nem megújuló természeti erőforrások felhasználásának motivációi, optimális szintje, és ennek hatása az erőforrás állapotára. (10. fejezet)
5.	A környezet monetáris értékelése TE: teljes gazdasági érték; direkt és indirekt értékelési módszerek. A piacon nem mért érték kapcsolata az externáliákkal. (10. fejezet)
7.	Környezetpolitikai eszközök TE: a környezetpolitikai beavatkozások és az externáliák kapcsolatának ismertetése, a lehetséges eszközök rendszerezése (5. fejezet)
9.	<i>Könyvtárhasználati hét</i>
11.	Adminisztratív szabályozás TE: a magánjogi és a közvetlen szabályozás lehetőségeinek ismertetése (6-8. fejezet)
13.	Gazdasági ösztönzők TE: gazdasági eszközök ismertetése, hatásosságuk összehasonlítása a közvetlen szabályozással (9. fejezet)
15.	A környezet-állapot mérése és a környezeti makromutatók TE: a környezet-állapot mérés nehézségei, az alternatív mutatók megismerése, történeti vonatkozásai, a jelenleg legelterjedtebb makromutatók ismertetése. (11.1. fejezet)
17.	A természeti erőforrások és a gazdasági növekedés TE: a gazdasági növekedés és a környezetállapot kapcsolatának felfogása az elmúlt évtizedekben. Globális környezeti és gazdasági modellek. (11.2. fejezet).
19.	Környezetvédelem és kereskedelem TE: komparatív előnyök elvének felidézése, kereskedelem negatív környezeti hatásai, a kereskedelem környezeti egyenlegének tárgyilagos, kiegyensúlyozott ismerete. (11.3. fejezet)
21.	Fenntartható fejlődés TE: a fenntartható fejlődés fogalma, értelmezési módjai, problémái; az eltartóképesség és a gazdaság lehetséges kölcsönhatásai; tökeelméleti megközelítés (12. fejezet)
23.	Rendszerező áttekintés TE: a félév során tanultak összegzése, szintézise.

A tantárgy neve:		magyarul:		Pénzügyi alapismeretek				Kódja:	GT_AGVN018-17		
		angolul:		Basic of Finance					GT_AGVNS018-17		
Felelős oktatási egység:				Számviteli és Pénzügyi Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:				-				Kódja:	-		
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	kötelező	Heti	2	Heti	2	gyakorlati jegy		4	magyar		
Levelező		Féléves		Féléves							
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Darabos Éva		beosztása:	egyetemi docens		
A kurzus célja,											
hogy a hallgatók megismerjék a bankrendszer működését, a pénzügyi szolgáltatásokat, a bankügyleteket, a belföldi és a nemzetközi elszámolásokban használatos fizetési módokat, az értékpapírok működésének jellemzőit, valamint elsajátítsák a pénz időértékével kapcsolatos számításokat, gyakorlati alkalmazásokat.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
Tudás:											
- Ismeri a bankrendszer működését, a pénzforgalom lebonyolításának formáit, főbb jellegzetességeit, alkalmazásukat.											
- Ismeri a jegybank törvény és a hitelintézeti törvény fontosabb szabályzásait. - Ismeri az agrárgazdaságot és vidékfejlesztést működtető intézményhálózatot, valamint a hozzá kapcsolódó hazai és nemzetközi jogszabályi hátteret.											
- Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait.											
Képesség:											
- Képes a gazdaság, a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.											
- Képes vidékfejlesztési programok pénzügyi folyamatainak megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására.											
Attitűd:											
- Fogékony a pénzügyi elszámolások a pénzforgalom és az értékpapírügyletek területén az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre.											
- Követi és értelmezi a világ gazdasági, nemzetközi üzleti folyamatokat, a gazdaságpolitika és a szakterület szerint releváns, kapcsolódó szakpolitikák, jogszabályok változásait, azok hatásait, ezeket figyelembe veszi elemzései, javaslatai, döntései során.											
- Nyitott a bankügyletek, a pénzforgalom az agrárgazdaság és a vidékfejlesztés területén, illetve az adott gazdálkodó szervezetet érintő változások megismerésére, ezek hatásainak megértésére, az új szakmai ismeretek és módszertanok alkalmazására.											
Autonómia és felelősség:											
- A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a pénzügyi feladatok ellátását, döntéseiért felelősséget vállal.											
- Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes pénzügyi elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.											
- Önállóan képes a gazdálkodási, a pénzügyi folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei											
A pénz időértéke, bankrendszer felépítése, pénzügyi szolgáltatások, bankügyletek, belföldi és külföldi fizetési módok, értékpapírok, valuta, deviza, árfolyamok, államháztartás rendszere, fizetési mérleg.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek											
az előadásokon és a gyakorlatokon való aktív részvétel,											
a gyakorlatokon az eredményes munkához szükséges tárgyi feltételek: a gyakorlat anyaga nyomtatott formában, és a számításokhoz táblázatok (kamat, diszkont, annuitás).											

Értékelés

Aláírás feltétele: gyakorlatokon való részvétel kötelező, hiányzás a TVSZ szerint.

A gyakorlati jegy megszerzésének feltétele:

A zárthelyi dolgozatok 50-50%-os teljesítése szükséges az előadás és a gyakorlat anyagából külön-külön dolgozatontként, a szorgalmi időszakban a dolgozat egyszer javítható.

Aki a szorgalmi időszak alatt nem teljesíti a gyakorlati jegy követelményét, a vizsgaidőszak első három hetében egy alkalommal javíthat, ha igazoltan (pl. betegség, hivatalos távollét miatt) maradt távol a dolgoztatásról.

Érdemjegy: a zárthelyi dolgozatok 50-50 %-os arányban kerülnek beszámításra a gyakorlati jegy megállapításánál.

50,0 - 62,5 % elégséges

62,5 – 75,0 % közepes

75,0 – 87,5 % jó

87,5 – 100 % jeles

Aki az aláírást megszerezte, de a zárthelyi dolgozatok eredménye nem éri el az 50%-ot, az adott félévben nem teljesíti a tárgyhoz előírt kreditet. A következő félév(ek)ben vizsgakurzusként veheti fel a tárgyat, a vizsgaidőszakban megadott időpontokban a gyakorlat és az előadás anyagából egyszerre ad számot ismeretéről. A vizsgaidőszakban 3 vizsga alkalom kerül meghirdetésre. Minimum 50-50% teljesítése szükséges a sikeres érdemjegy eléréséhez.

Kötelező szakirodalom:

Az előadások és a gyakorlat anyaga. (E-learningben elérhető anyagok)

Darabos Éva: Pénzügyi ismeretek. Kézirat, 2019. Debrecen. 57 oldal.

Ajánlott szakirodalom:

Zeller Gyula-Koltai Zoltán: Pénzügyi alapismeretek. Pécs, 2017. 1-3., 6.1.,8-9.,12-14. fejezet.

Katona Klára (szerk.): A pénzügyi közvetítő rendszer funkciói. Wolters Kluwer 2018. II-III. fejezet.

Brealey-Myers: Modern vállalati pénzügyek (Panem-McGraw-Hill)

Pénzügy –számvitel: <http://odin.agr.unideb.hu/hefop/>

Közgazdasági Szemle, Statisztikai Szemle, Pénzügy Szemle, Hitelintézeti Szemle, HVG, Figyelő folyóiratok aktuális cikkei.

Heti bontott tematika	
1.	A pénz funkciói, pénz időértéke. A pénz időértéke, jövőérték számítás, egyszerű kamatszámítás. TE: Időérték számítás elsajátítása.
3.	A pénzügyi intézményi rendszer. Az MNB jogállása és feladatai. Jövőérték számítás TE: Jövőérték számítás, kamatos kamatszámítás elsajátítása.
5.	A monetáris politika, eszközrendszere. Prudens működés. Jelenérték számítás TE: Jelenérték számítás elsajátítása
7.	Pénzügyi szolgáltatások. TE: Speciális pénzáramlás sorozatok – egyszerű és növekvő tagú örökjáradék
9.	Bankügyletek (aktív-, passzív bankügyletek). Annuitás jelenértéke. TE: Annuitás jelenérték számítás elsajátítása, alkalmazásának gyakorlati hasznosítása.
11.	Hitelek csoportosítása, formái, biztosítékok. Annuitás jelenértéke, gyakorlati alkalmazása.. TE: Annuitás jelenértéke számítás elsajátítása, alkalmazásának gyakorlati hasznosítása.
13.	Factoring, forfait, lízing. Annuitás jövőértéke számítás és gyakorlati alkalmazása. TE: Annuitás jövőértéke számítás elsajátítása, alkalmazásának gyakorlati hasznosítása.
15.	Értékpapírok I. Értékpapírok fogalma, csoportosítása, fajtái. Követelést megtestesítő értékpapírok: váltó, kötvény, csekk. Annuitás jövőértéke, gyakorlati alkalmazása. TE: Annuitás jövőértéke számítás és gyakorlati alkalmazása.
17.	Kárpótlási jegy, állampapír, közraktárjegy, befektetési jegy. A részvény, részjegy. Váltó, diszkontálás, faktorálás.
19.	Pénzforgalom lebonyolítása I. Bankszámla szerződés, vállalkozói bankszámlák. Készpénzes és készpénz helyettesítő fizetési módok. TE: Kötvény jelenérték, árfolyam, kamatrugalmasság számítás.
21.	A pénzforgalom lebonyolítása II. Készpénz nélküli fizetési módok. TE: Kötvény árfolyam, kamatrugalmasság, megtérülés, IRR számítás,
23.	A pénzforgalom lebonyolítása III. Külkereskedelemben használatos fizetési módok. TE: Részvények értékelésével kapcsolatos számítások.
25.	Valuta, deviza, konvertibilitás. Fizetési mérleg. Valuta árfolyamok, külkereskedelemben betöltött szerepe. TE: Részvényekkel kapcsolatos számítások.
27.	Államháztartás rendszere, állami költségvetés, bevételek és kiadások. TE: Gyakorló feladatok.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Számvitel I.				Kódja:	GT_AGVN019-17	
	angolul:	Accounting I.					GT_AGVNS019-17	
Felelős oktatási egység:			Számviteli és Pénzügyi Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:			-				Kódja:	-
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	kötelező	Heti	2	Heti	2	kollokvium	4	magyar
Levelező								
Tantárgyfelelős oktató			neve:	Dr. Darabos Éva			beosztása:	egyetemi docens
A kurzus célja, a számviteli alapfogalmak megismerése, gazdasági események vagyona gyakorolt hatásainak, összefüggéseinek elsajátítása. A vállalkozások számvitelének szabályozása, számviteli törvény, számviteli rendszer, beszámoló készítés rendszerének megismerése, a könyvvizetés gyakorlati feladatainak elsajátítása.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul <i>Tudás:</i> - Rendelkezik a gazdaság, a vidékfejlesztés és mezőgazdaság szakterületén az alapvető jogi és etikai szabályok ismeretével. - Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok közgazdasági, pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait. <i>Képesség:</i> - Képes a vállalatok gazdálkodását érintő pénzügyi kérdésekben önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. - Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, pénzügyi források elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételle, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten. <i>Attitűd:</i> - Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére. - Vidékfejlesztést érintő pénzügyi kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. <i>Autonómia és felelősség:</i> - Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes pénzügyi elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le. - Szakmai irányítás mellett képes vidékfejlesztési kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő, közvetlen irányítására.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei Számviteli alapfogalmak, mérleg és eredménykimutatás, gazdasági események vagyona gyakorolt hatása, gazdasági események könyvelése, számviteli munka szakaszai, beszámoló formái és könyvvizetés, vagyonelemek értékelése és értékcsökkenés.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek az előadásokon és a gyakorlatokon való aktív részvétel, a gyakorlatokon az eredményes munkához szükséges tárgyi feltételek: a gyakorlat anyaga nyomtatott formában, és a számításokhoz táblázatok (kamat, diszkont, annuitás).								

Értékelés

A megfelelő felkészülés érdekében elvárt és ajánlott az előadásokon való részvétel. Követelmény a gyakorlati foglalkozásokon való felkészült megjelenés és aktív részvétel.

Írásbeli kollokvium az előadás anyagából (minimum 50%), számítógépen.

Érdemjegy: a félév során a gyakorlat anyagából írt zárthelyi dolgozat (50%-os arány) és az írásbeli kollokvium (50%-os arány) számtani átlaga együtt adja az érdemjegyet.

Sikertelen zárthelyi dolgozat csak egy alkalommal javítható, aki a szorgalmi időszak alatt nem teljesíti a követelményt, a vizsgaidőszak első három hetében csak akkor pótolhat, ha igazoltan (orvosi igazolás) maradt távol a dolgoztatásról.

Aki az aláírást megszerezte, de a zárthelyi dolgozatok eredménye nem éri el az 50%-ot, az adott félévben nem teljesíti a tárgyhoz előírt kreditet. A következő félévben vizsgakurzusként veheti fel a tárgyat, a vizsgaidőszakban megadott időpontokban a gyakorlat és az előadás anyagából egyszerre vizsgázik. A vizsgaidőszakban 3 vizsga alkalom kerül meghirdetésre.

Minimum 50-50% teljesítése szükséges a sikeres érdemjegy eléréséhez.

Kötelező szakirodalom:

Az előadás és a gyakorlat anyaga. (E-learningben elérhető.)

Darabos Éva: Sallybus (E-learningben elérhető.)

Ajánlott szakirodalom:

Dr. Sztanó Imre: A számvitel alapjai. BGF. Perfekt 2017.

Dr. Siklósi Ágnes – Dr. Veress Attila: Könyvvizetés és beszámolóképzés. Számviteli feladatok a gyakorlatban.

Saldo. Budapest 2020.

2000. évi C. törvény a számvitelről

Heti bontott tematika	
1.	A vállalkozó vagyona, a vagyon kimutatása. Könyvviteli alapfogalmak TE Vagyon, eszközök és források értelmezése. Mérlegtételek besorolása
3.	A vállalkozó vagyona, a vagyon kimutatása. A mérleg szerkezete, jellemzői I. TE Gazdasági események típusai, besorolásuk, hatásuk a vagyonra.
5.	A gazdasági műveletek és hatásuk a vagyonra. Könyvviteli alapfogalmak A számviteli munka szakaszai (bizonylatok) TE Gazdasági események típusai, besorolásuk, hatásuk a vagyonra.
7.	Az eredmény fogalma, csoportosítása, kimutatása célja, összeállításának módja, eredmény kategóriák információ tartalma. Könyvviteli számlák, egységes számlakeret TE Könyvviteli számlák, számlák nyitása. Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése
9.	Eredménykimutatás összeállítása, összehasonlítás. TE Könyvviteli számlák, főkönyvi számlák nyitása. Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárás feladatai.
11.	A vagyonelemek értékelése, értékcsökkenés, bekerülési érték meghatározása. TE Értékcsökkenés számítás, bekerülési érték meghatározása.
13.	A vagyonelemek értékelése, értékcsökkenés, bekerülési érték meghatározása. TE Értékcsökkenés számítás, bekerülési érték meghatározása, könyvelése. 1. zárthelyi dolgozat a gyakorlat anyagából
15.	A számviteli munka szakaszai (nyilvántartások, analitikus és szintetikus elszámolások). TE Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárással kapcsolatos feladatok.
17.	Általános forgalmi adó tartalma, elszámolása. Társasági adó számítása, elszámolása. TE Eredménykategóriák, eredménykimutatás összeállítása.
19.	A könyvviteli számlák, az eredménykimutatás és a mérleg közötti kapcsolatok bemutatása. TE Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárással kapcsolatos feladatok.
21.	A vállalkozások számvitelének szabályozása. A számviteli rendszer. TE Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárással kapcsolatos feladatok.
23.	A vállalkozások számvitelének szabályozása. A számviteli rendszer. TE Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárással kapcsolatos feladatok, kimutatások összeállítása.
25.	A vállalkozások számvitelének szabályozása. A számviteli rendszer. TE Feladat megoldás: gazdasági események könyvelése, zárással kapcsolatos feladatok, kimutatások összeállítása. Összefoglalás. 2. zárthelyi dolgozat a gyakorlat anyagából
27.	Javítás: az 1. és a 2. dolgozat anyagából

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Számvitel II.				Kódja:	GT_AGVN020-17 GT_AGVNS020-17
		angolul:		Financial Accounting II.					
Felelős oktatási egység:				Számviteli és Pénzügyi Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:				Számvitel I.				Kódja:	GT_AGVN019-17 GT_AGVNS019-17
Típus		Heti óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali	x	Heti	2	Heti	2	kollokvium	4	magyar	
Levelező		Féléves		Féléves					
Tantárgyfelelős oktató				neve	Dr. Darabos Éva			beosztása:	egyetemi docens
A kurzus célja, hogy A hallgatókkal megismertetni a vállalkozások számvitelét: az egyes mérleg sorokat érintő gazdasági eseményeket, rögzítésüket a számviteli rendszerben, hatásukat az eredményre, a vagyona és az érintett adókra.									
Tanulás eredmények, kompetenciák: A kurzus betekintést ad a vállalkozások könyvvezetési és beszámolási kötelezettségeinek jellegébe, az egyes mérleg sorokat érintő gazdasági események könyvelésébe, eredményre, a vagyona és az érintett adókra gyakorolt hatások figyelembevételével, elsősorban a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény szabályozási rendszerében.									
Tudás: A hallgató megismeri a számvitel alapfogalmait, a számviteli információs rendszert, a beszámoló részeit, illetve az azt alátámasztó könyvelési folyamatokat, az alapvető számviteli összefüggéseket, elsajátítja a számviteli gondolkodás alapjait. Ismeri a hazai adózási, számviteli szabályokat, a vállalkozások működésének számviteli megjelenítését.									
Képesség: A hallgató képessé válik alapvető számviteli és kettős könyvviteli feladatok megoldására, a pénzügyi kimutatások összefüggéseinek értelmezésére, a számviteli nyilvántartási rendszerek használatára.									
Attitűd: A hallgató nyitott a számvitelt érintő jelenségek, problémák iránt, elkötelezett a megoldásukat illetően. Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre és módszertanokra, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelősségek vállalására.									
Autonómia és felelősség: Általános szakmai felügyelet mellett, önállóan végzi és szervezi a munkaköri leírásban meghatározott feladatokat. Alkalmasság önálló munkavégzésre.									
A kurzus tartalma, témakörei Mérlegtételek értékelése. Az egyes mérleg sorokat érintő gazdasági események könyvelése, eredményre, a vagyona és az érintett adókra gyakorolt hatások figyelembevételével.									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Elméleti és gyakorlati ismertek átadása illusztratív példákon keresztül.									
Értékelés Az előadás diasora és a szemináriumokon megoldandó feladatok az e-learning rendszerbe feltöltésre kerülnek. Az előadásokon való jelenlét a TVSZ 11. § (1) előírásai szerint az előadáson való részvétel továbbra sem kötelező. Aláírás megszerzésének feltétele: A megszerzett ismeretek számonkérése írásbeli zárthelyi dolgozatok és szóbeli vizsga formáiban történik.									

	A félév során megírt két zárthelyi dolgozat min. 50-50%-os, átlagban min. 60% teljesítése. A zárthelyi dolgozatok tartalma: elméleti kérdések, a gyakorlati, számítási, kettős könyvelési feladatok, pénzügyi kimutatások egyes részeinek összeállítása. A feladatsor elméleti és gyakorlati feladatokat is tartalmaz. A szemináriumokon való részvétel kötelező, jelenléti ív kitöltésével történik a jelenlét igazolása, és ellenőrzése. A szemináriumokon való részvétel: 3 alkalomnál több hiányzás esetén – függetlenül attól, hogy igazolt vagy igazolatlan a távollét – a TVSZ 11. § (2) alapján nem adunk aláírást. Az aláírás pótlására maximum két alkalommal összevontan kerül sor.
	Érdemjegy megszerzésének feltételei: Az aláírás megszerzését követően a számonkérés szóbeli vizsga formájában történik. A szóbeli vizsga az elméleti ismeretek, valamint a gyakorlat és az elmélet összefüggéseinek számonkérésére irányul. A szóbeli vizsgán a beugró a gazdasági események könyvelésének megoldása és szóbeli levezetése, elmagyarázása, ezt követően történik az előzetesen kiadott tételsorból a tételhúzás. A vizsgát az a hallgató kezdheti meg, aki korábban a Neptun rendszerben meghirdetett vizsgaidőpontra feljelentkezett az adott napi vizsgára.
	Kötelező szakirodalom: Kozma András: Vázlatok a számvitel tanuláshoz 2. kötet, Keletlombard Kft., Debrecen, 2001, átdolgozva: 2017. Az előadásokon és a szemináriumokon kiadott anyagok, feladatok és a kar E-learning oldalára feltöltött tananyagok Ajánlott szakirodalom: Siklósi Ágnes - Veress Attila Számviteli feladatok a gyakorlatban. A Mérlegképes könyvelő képzés tankönyve Kilencedik, bővített kiadás. Saldo Kiadó, 2021 Róth - Adorján - Lukács – Veit: Pénzügyi számvitel, Magyar Könyvvizsgálói Kamara Oktatási Központ Kft., Budapest, 2023 Róth - Adorján - Lukács – Veit: Pénzügyi számvitel feladatok. Magyar Könyvvizsgálói Kamara Oktatási Központ Kft., 2020. Róth – Adorján – Lukács – Veit: Számviteli esettanulmányok 2022. Magyar Könyvvizsgálói Kamara 2000. évi C. törvény a számvitelről

Heti bontott tematika	
1. hét	A számviteli rendszer célja és feladata, a számvitel szabályozása, számviteli alapelvek, könyvvizetés és beszámolókészítés. TE: Ismeri a számviteli rendszer jellegzetességeit, a számviteli alapelveket és azok jelentőségét.
2. hét	Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Immateriális javak. TE: Ismeri az immateriális javak fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
3. hét	Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Tárgyi eszközök. TE: Ismeri a tárgyi eszközök fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
4. hét	Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Befektetett pénzügyi eszközök. Értékpapírok. TE: Ismeri a befektetett pénzügyi eszközök és az értékpapírok fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
5. hét	Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Forgóeszközök. Vásárolt készletek. TE: Ismeri a vásárolt készletek fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
6. hét	Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Saját termelésű készletek. TE: Ismeri a saját termelésű készletek fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
7. hét	Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Követelések. TE: Ismeri a követelések fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
8. hét	Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Pénzeszközök. Időbeli elhatárolások. TE: Ismeri a pénzeszközök fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban. Ismeri az időbeli elhatárolások fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
9. hét	Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Saját tőke és céltartalékok. TE: Ismeri a saját tőke és a céltartalék fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
10. hét	Gazdasági események a valós és információs folyamatokban, rögzítésük a könyvviteli rendszerben, hatásuk az eredményre, a vagyona és az érintett adókra. Hátrasorolt és hosszú lejáratú kötelezettségek.

	TE: Ismeri a hátrasorolt, hosszú és a rövid lejáratú kötelezettségek fogalmát, fajtáit, értékelését és megjelenítését a pénzügyi kimutatásokban.
11. hét	Az eredménykimutatás és összeállításának lehetőségei, kapcsolata mérleggel.
	TE: Ismeri az eredménykimutatás lényegét, tartalmát. Az eredménykimutatás felépítését.
12. hét	Beszámoló részei, kiegészítő melléklet, üzleti jelentés.
	TE: Ismeri a kiegészítő melléklet és az üzleti jelentés lényegét, tartalmát, felépítését.

A tantárgy neve:		magyarul:		Marketing		Kódja:	GT_AGVN021-17	
		angolul:		Marketing			GT_AGVNS021-17	
Felelős oktatási egység:				Marketing és Kereskedelem Intézet				
Kötelező előtanulmány neve:							Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	X	Heti	2	Heti	1	Kollokvium	4	magyar
Levelező		Féléves		Féléves				
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Soós Mihály		beosztása:	egyetemi docens
A kurzus célja, megismertetni a hallgatókat a marketing alapvető összefüggéseivel, különös tekintettel a szegmentációra, a célpiacok kiválasztására és a pozicionálásra. Kiemelt figyelmet szentelünk a marketing eszközrendszerének elemzésére, így részletesen tárgyaljuk a termék-, az ár-, az elosztási csatorna- és a marketingkommunikációs stratégiákat és eszközöket. Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul <i>Tudás:</i> Ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten. <i>Képesség:</i> Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. <i>Attitűd:</i> Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviseletére. <i>Autonómia és felelősség:</i> Önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét. A kurzus rövid tartalma, témakörei A kurzus a következő témaköröket öleli fel: A marketing alapfogalmai, A vállalati piacorientáció típusai, Vevőérték, vevőelégedettség, A modern marketing folyamata, A marketing-információ rendszer (MIR) és a marketingkutatás, A fogyasztói magatartás elemzése, A stratégiai marketing alapjai: szegmentáció, A stratégiai marketing alapjai: célcsoport kiválasztás és pozicionálás, Termék-életciklusok menedzselése, a piacfejlődés elmélete, A termékstratégia alapjai, Az árstratégia alapjai, Az elosztási stratégia alapjai, A marketingkommunikációs stratégia alapjai, Az online marketing alapjai Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Előadások, megbeszélés, otthoni felkészülés a kötelező irodalomból. Értékelés Írásbeli vizsga Kötelező szakirodalom: Az előadások anyaga és az elektronikus jegyzet. Keller, K. L., Kotler, P.: Marketingmenedzsment. Akadémiai Kiadó, 2008, 1-986. Ajánlott szakirodalom: Bauer A., Berács J.: Marketing. Aula Kiadó, 2006, 1-658.								

Heti bontott tematika	
1.	A marketing alapfogalmai TE*Az elméleti anyag elsajátítása
3.	A vállalati piacorientáció típusai TE Az elméleti anyag elsajátítása
5.	Vevőérték, vevőelégedettség TE Az elméleti anyag elsajátítása
7.	A modern marketing folyamata TE Az elméleti anyag elsajátítása
9.	A marketing-információ rendszer (MIR) és a marketingkutatás TE Az elméleti anyag elsajátítása
11.	A fogyasztói magatartás elemzése TE Az elméleti anyag elsajátítása
13.	A stratégiai marketing alapjai: szegmentáció TE Az elméleti anyag elsajátítása
15.	A stratégiai marketing alapjai: célcsoport kiválasztás és pozicionálás TE Az elméleti anyag elsajátítása
17.	Termék-életciklusok menedzselése, a piacfejlődés elmélete TE Az elméleti anyag elsajátítása
19.	A termékstratégia alapjai TE Az elméleti anyag elsajátítása
21.	Az árstratégia alapjai TE Az elméleti anyag elsajátítása
23.	Az elosztási stratégia alapjai TE Az elméleti anyag elsajátítása
25.	A marketingkommunikációs stratégia alapjai TE Az elméleti anyag elsajátítása
27.	Az online marketing alapjai TE Az elméleti anyag elsajátítása

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Üzemtan I. Farm Business Management I		Kódja:	GT_AGVN022-17, GT_AGVNS022-17	
		angolul:						
Felelős oktatási egység:				Ökonómia Intézet				
Kötelező előtanulmány neve:				-		Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	X	Heti	2	Heti	2	G	4	magyar
Levelező	-	Féléves	-	Féléves	-			
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Kovács Krisztián		beosztása:	egyetemi adjunktus

A kurzus célja,
 hogy a tananyagot abszolváló hallgatók tisztában legyenek az üzemtani alapismeretekkel, ezen belül a vállalkozás működtetéséhez szükséges alapvető gazdasági számításokkal. A tárgy alapozó tárgyként szolgál az Üzemtan II és III. tárgyakhoz.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:
 Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok közgazdasági, pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait.
 Összefüggéseiben átlátja és érti a vállalati gazdálkodás céljait, alapvető törvényszerűségeit.
 Ismeri a mezőgazdasági (növénytermesztési, állattenyésztési, kertészeti) ágazatok termeléséhez kapcsolódó természeti és műszaki összefüggéseket.
 Ismeri az agrárgazdaság tervezési, termelésprogramozási, kereskedelmi és logisztikai módszerei, ismeri az élelmiszerlánc folyamatait és szereplőit.

Képesség:
 Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.
 Képes a vidékfejlesztés, az agrárium és a környezetvédelem területén komplexen átlátni adott vállalkozás indításához, fejlesztéséhez szükséges feltételrendszert.
 Képes a pénzügyi, befektetési, finanszírozási, beruházási döntések előkészítésére, a hitelkérelmek, pénzügyi tervek, pályázatok készítésére, értékelésére.

Attitűd:
 A végzett hallgató nyitott a mezőgazdasági vállalkozások menedzsmentjére.
 Nyitott a (családi) gazdaságok menedzsmentjére.
 Vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra, érdeklődik az innovációk iránt.
 Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre és módszertanokra, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelősségek vállalására.

Autonómia és felelősség:
 A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseitért felelősséget vállal.
 Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására.
 Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

Követelményrendszer ismertetése;
Az üzemtan jellege, kialakulása, a vállalat, az üzem, multifunkcionális mezőgazdaság
A vállalat, a mezőgazdasági vállalkozás sajátosságai
A termelési érték és kategóriái
A termelési költség és kategóriái
A jövedelem és hatékonyság
Zárthelyi dolgozat;
Erőforrások: tőke, tőkegazdálkodás
Erőforrások: termőföld
Erőforrások: munkaerő-gazdálkodás
Befektetett eszközök, beruházás gazdaságosság
Forgóeszközök
Vállalkozási formák a mezőgazdaságban I.
Vállalkozási formák a mezőgazdaságban II.
Zárthelyi dolgozat;

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A félévi aláírás feltétele: A gyakorlatok rendszeres látogatása a „Tanulmányi és vizsgaszabályzat” ide vonatkozó előírásai szerint. A jelenlét folyamatosan ellenőrzésre kerül.
A megfelelő előrehaladás ellenőrzését szolgálja a félév során kötelező zárthelyi dolgozatok teljesítése. Az aláírás megszerzésének feltétele, a két zárthelyi dolgozat gyakorlati részéből 50% teljesítmény elérése zárthelyi dolgozatonként külön-külön.
A zárthelyi dolgozatban szereplő elméleti kérdések és gyakorlati feladatok a kurzus témakörökből kerülnek megfogalmazásra, rövid definíciójellegű kérdések, kifejtő kérdések, valamint számítási feladatok formájában.

Értékelés

A félév során a nappalis hallgatók 2 alkalommal zárthelyi dolgozatot (ZH) írnak, mely elméleti (30 pont) és gyakorlati (20 pont) részből áll. Az aláírás megszerzésének feltétele, a két zárthelyi dolgozat gyakorlati részéből (max 20-20 pont) 50% teljesítmény elérése (10-10 pont) zárthelyi dolgozatonként külön-külön. A megjelenés a két ZH-n kötelező!
Az aláírás megszerzése érdekében egy gyakorlati részből megírt pót ZH-ra (max 20 pont) van lehetőség a vizsgaidőszakban, melyen az 50%-os teljesítmény elérése szükséges az aláírás megszerzéséhez.
A tantárgyfelelős jegymegajánlást tesz lehetővé azon hallgatóknak, akik a két zárthelyi dolgozat (ZH) átlagában legalább 60%-ot elérték a félév során (min 60 pont) és teljesítették a ZH gyakorlati részéből az 50-50%-os aláírási küszöböt.
Azon hallgatók, akik aláírást szereztek a félév során a vizsgaidőszakban lehetőségük van e félév teljes anyagából írásbeli vizsgát tenniük, melynél legalább 60%-os teljesítmény elérése szükséges az elégséges osztályzathoz.

Ponthatárok:

0-59	(1)
60-69	(2)
70-79	(3)
80-89	(4)
90-100	(5)

Kötelező szakirodalom:

Nábrádi A.-Pupos T.-Takácsné Gy. K.: Mezőgazdasági üzemtan. BSc jegyzet a gazdasági és vidékfejlesztési, valamint az informatikus és szakigazgatási agrármérnök hallgatók számára. HEFOP 3.3.1. keretében készült tankönyv. Debreceni Egyetem, 2007. e-jegyzet.
Nábrádi A.-Pupos T.-Takácsné Gy. K.: Üzemtan I. kötet, Szaktudás Kiadó Ház, Budapest 2008. ISBN:978-963-9736-92-4

Ajánlott szakirodalom:

Nábrádi A.-Pupos T.-Takácsné Gy. K. (2008): Mezőgazdasági üzemtan I. Szaktudás Kiadó Ház Rt. Budapest
Ertsey I.-Nábrádi A.(szerk): Általános vállalkozási alapok. Campus Kiadó, Debrecen, 2003.1-167.p. ISBN 963 86424 0 8.
Nábrádi A.-Nagy A.(szerk., 2007): Vállalkozások működtetése az Európai Unióban. Szaktudás Kiadó Ház Rt. Budapest. ISBN 978-963-9736-36-8

Heti bontott tematika	
1.	Követelményrendszer ismertetése; Alapfogalmak; TE*: Ismeri az üzemtannal és vállalati gazdaságtannal kapcsolatos alapvető fogalmakat, a különböző elképzeléseket, azok sajátosságait és azok közötti alapvető összefüggéseket.
3.	Az üzemtan jellege, kialakulása, a vállalat, az üzem, multifunk. mg. A vállalat, a mezőgazdasági vállalkozás sajátosságai TE: Ismeri az vállalat, vállalkozás funkcióit és sajátosságait, beleértve a mezőgazdasági vállalkozások specialításait és multifunkcionális jellegét.
5.	A termelési érték és kategóriái TE: Ismeri a termelési érték meghatározását, illetve annak elemeit, valamint, hogy hogyan és milyen területen képes az egyes elemeket módosítani. Továbbá ismeri a termelési érték kategóriáit.
7.	A termelési költség és kategóriái TE: Ismeri a termelési költség meghatározását, illetve annak elemeit, valamint, hogy hogyan és milyen területen képes az egyes elemeket módosítani. Továbbá ismeri a termelési költség kategóriáit.
9.	A jövedelem és hatékonyság TE: Ismeri a jövedelem meghatározását, illetve annak elemeit, valamint, hogy hogyan és milyen területen képes az egyes elemeket módosítani. Továbbá ismeri a jövedelem kategóriáit és számítási módjait.
11.	ELSŐ ZÁRTHELYI DOLGOZAT TE: Elméleti és gyakorlati feladatok formájában számot ad a félév első felében elsajátított ismereteiről.
13.	Erőforrások: tőke, tőkegazdálkodás TE: Ismeri a tőkével kapcsolatos alapelveket, valamint a saját és idegen tőke jellemzőit (előnyeit és hátrányait).
15.	Erőforrások: termőföld TE: Képes a termőföld értékének meghatározására, ismeri a termőföld sajátosságait, illetve használatának módjait és elveit.
17.	Erőforrások: munkaerő-gazdálkodás TE: Ismeri a vállalkozások munkaerő gazdálkodásának főbb elveit, illetve a humán erőforrás bérezési és motiválási lehetőségeit. Tisztában van az emberi erőforrás menedzsment főbb területeivel, valamint a bérek és azok járulékaival.
19.	Befektetett eszközök, beruházás gazdaságosság TE: Ismeri a befektetett eszközök jellemzőit és csoportjait, valamint beruházás gazdaságossági számítások és mutatók kiszámítására képes.
21.	Forgóeszközök TE: Ismeri a forgóeszközök fogalmát és csoportosítási lehetőségeit, valamint a készletgazdálkodás és a forgóeszköz körforgás alapjait.
23.	Vállalkozási formák a mezőgazdaságban I. TE: Ismeri az egyes vállalkozási formákat, azok előnyeit, illetve korlátait, továbbá a vezetőik kötelezettségeit, illetve alapításának körülményeit. Össze tudja hasonlítani az egyes vállalkozási formákat egymással.
25.	Vállalkozási formák a mezőgazdaságban II. TE: Ismeri az egyes vállalkozási formákat, azok előnyeit, illetve korlátait, továbbá a vezetőik kötelezettségeit, illetve alapításának körülményeit. Össze tudja hasonlítani az egyes vállalkozási formákat egymással.
27.	MÁSODIK ZÁRTHELYI DOLGOZAT TE: Elméleti és gyakorlati feladatok formájában számot ad a félév második felében elsajátított ismereteiről.

*TE tanulási eredmények

Gyakorlatok tematikája	
Hét	Téma
1-2	Követelményrendszer ismertetése. Hozam fogalmai és számítások
3-4	Termelési értékkel kapcsolatos számítások
5-6	Termelési költség csoportosítása
7-8	Jövedelemszámítás és önköltségszámítási módszerek
9-10	Jövedelemszámítás és önköltségszámítási módszerek
11-12	Befektetett eszközökkel kapcsolatos számítások, amortizáció számítása
13-14	Bérrel kapcsolatos számítások és ismétlés

A tantárgy neve:		magyarul:		Üzemtan II. Farm Business Management II		Kódja:	GT_AGVN023-17, GT_AGVNS023-17	
		angolul:						
Felelős oktatási egység:				Ökonómia Intézet				
Kötelező előtanulmány neve:				Üzemtan I.		Kódja:	GT_AGVN022-17, GT_AGVNS022-17	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	X	Heti	2	Heti	2	Kollokvium	5	magyar
Levelező		Féléves		Féléves				
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Kovács Krisztián		beosztása:	egyetemi adjunktus

A kurzus célja,
 hogy a hallgatók megismerhessék:
 a költség-, hozam- és jövedelemfüggvényeken keresztül a költségek, a hozam és a jövedelem viselkedésének mezőgazdasági sajátosságait;
 a mezőgazdasági termelésben felhasznált főbb inputok piacának (műtrágya, növényvédőszer, takarmány, élőmunka, gépi munka, stb.) működési sajátosságait;
 a növénytermesztési, kertészeti és állattenyésztési ágazatok nemzetközi és hazai gazdasági jelentőségét, a gazdálkodás rendszerébe való illeszkedését, a termékpálya felépítését, jellemzőit és szabályozását, valamint a termelés főbb munkafolyamatait és a munkaszervezésének sajátosságait.
 A hallgatók a gyakorlatokon – komplex példafeladatokon keresztül (valós helyzeteket szimulálva) – megismerkednek az ágazati ökonómiai kalkulációk elkészítésének módszertanával (adatgyűjtés, adatfeldolgozás, értékelés-elemzés), az ehhez szükséges fogalmak értelmezésével és a gazdasági döntéshozatal mechanizmusával és sajátosságaival.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudás:
 Ismeri a mezőgazdasági termelést megalapozó élelmiszerlánc-biztonsági gazdálkodási és gazdasági alapfogalmakat. Birtokában van mindannak az ismeretnek, amely képessé teszi szabatos szakmai kommunikációra, a mezőgazdasági termelésben való közvetlen részvételre, annak támogatására, továbbá K+F+I projektek gyakorlati megvalósításában való aktív – operatív – szereplésre.

b) képesség:
 Képes családi gazdaságot alapítani és vezetni.
 Képes a mezőgazdasági termelés folyamatában fellépő rutinszerű problémák felismerésére és annak megszüntetésére.
 Mezőgazdasági vállalkozások középvezetőjeként rendelkezik megfelelő kooperációs képességgel, melynek révén a szakmai utasításokat egyértelműen tudja értelmezni, és közvetíteni a beosztottjai felé.

c) attitűd:
 Szakmai kérdésekhez konstruktívan áll hozzá.
 A mezőgazdasági mérnök munkája során önállóan végzi feladatait.
 Önállóan tervezi meg életpályáját.

d) autonómia és felelősség:
 A feladatai ellátása során fellépő döntéseiért saját és a rábízott munkaerő munkájáért felelősséget vállal.
 Szakmai kommunikációjában felelősen képviseli szakmai meggyőződését.
 Véleményét önállóan, szakmailag megalapozottan és felelőssége tudatában fogalmazza meg.

A kurzus rövid tartalma, témakörei
 A tantárgy magában foglalja a hozam-, költség- és jövedelem-függvényekkel, a mezőgazdasági inputok piacával, és a termelési erőforrásokkal összefüggő ismereteket, a vállalkozás üzleti környezetét, a növénytermesztés, állattenyésztés és kertészet szervezését, ezen termékpályák felépítését és működését.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek
 Az előadások keretében kerül sor az elméleti ismeretek elsajátítására, különös tekintettel azok logikai összefüggéseire. Az előadások tartása PowerPoint prezentációs anyagra alapoz. A ppt előadásanyagot elektronikus jegyzet/tankönyv egészíti ki.
 A gyakorlatokon követelmény az előadáson elhangzott anyag ismerete, ezért ezek rendszeres tanulása eléri, vagy meghaladja az órarendi terhelés időnagyságát. A gyakorlatokon oktatott, és részben otthoni foglalkozás keretében, önállóan elkészítendő kalkulációs feladatok szervesen hozzájárulnak az üzemtani alapismeretek elsajátításához.

Értékelés

A kollokviumi érdemjegy megszerzéséért teljesített írásbeli vizsga 5 fokozatú érdemjeggyel értékelendő. Az írásbeli vizsgán legalább 60%-os teljesítmény elérése szükséges az elégséges (2) érdemjegy megszerzéséhez, 70-80% a közepes, 80-90%: a jó és 90% vagy azt meghaladó teljesítmény eredményez jeles (5) minősítést.

Kötelező szakirodalom:

Üzemtan (Szerk.: Szűcs I.) Kiadó: Debreceni Egyetem. Debrecen, 2018. ISBN 978-963-490-139-6. p. 327 (elektronikus tananyag)

Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2

Az órákon leoktatott tananyag.

Ajánlott szakirodalom:

Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2

Mezőgazdasági ágazatok gazdaságtana – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Szűcs I.) Debreceni Egyetem AGTC. Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-64-5

Agrárgazdasági Kutató Intézet éves kiadványai; KSH kiadványok és tanulmányok; Gazdálkodás folyóirat; Egyéb szakajtó; MVH honlapja és tájékoztatói

Heti bontott tematika (előadások)	
29.	Követelményrendszer ismertetése. Az előadások és gyakorlatok tematikájának és tartalmának ismertetése és magyarázata. A termelési költségekkel, a hozammal és a jövedelemmel kapcsolatos alapfogalmak rendszerezése. TE* Az előadások és gyakorlatok logikájának, egymásra épülésének megértése. Az üzemtani alapfogalmak megértése
31.	A gépi munkák, illetve gépesítés sajátosságai és jellemzői a mezőgazdaságban. TE: A mezőgazdasági gépesítés sajátosságai, költsége
33.	Az öntözési munkák, illetve sajátosságai és jellemzői a mezőgazdaságban. TE: Öntözéssel kapcsolatos ökonómiai és technológiai tényezők ismerete a mezőgazdaságban
35.	A tápanyaggazdálkodás és növényvédelem ökonómiája sajátosságai és jellemzői a mezőgazdaságban. TE: A műtrágyák és növényvédőszeres piacának volumene, fejlődési tendenciái, az árakat meghatározó tényezők.
37.	Takarmánygazdálkodás TE: Takarmányozással kapcsolatos gazdasági döntések megismerése
39.	Üzemi és ágazati hatékonyság vizsgálatának ökonómiai kérdései TE: A hatékonyságelemzés módszertanának ismerete
41.	Versenyképesség és innováció TE: A mezőgazdaság versenyképességének tényezői és azok mérések, valamint az innováció feltételrendszerének ismerete
43.	Menedzsment funkciók a vállalatban TE: Tervezés, elemzés és döntés funkciójának ismerete
45.	Mezőgazdasági piacok időbeli aspektusai TE: Tőzsdei ügyletek és raktározási döntések megismerése
47.	Piaci kapcsolatok a mezőgazdaságban (integrációk, szövetkezetek, ellátási láncok) TE: Különböző együttműködések rendszerének ismerete a mezőgazdaságban
49.	Kockázat és kezelése a mezőgazdaságban TE: Kockázatok típusai és menedzselési stratégiáinak ismerete
51.	A magyar mezőgazdaság szerepe a nemzetgazdaságban, szerkezete, tendenciái TE: A magyar mezőgazdaság termelési volumene és értéke, külkereskedelmének szerkezete, az élelmiszeripar súlya, szerepe
53.	ZÁRTHELYI DOLGOZAT

*TE tanulási eredmények

A gyakorlatok párhuzamosan követik az előadások anyagát.

Gyakorlatok tematikája

Hét	Téma
1-2.	Követelményrendszer ismertetése. Az üzemtani alapfogalmak ismertetése
3-4.	Az élelmiszeripari vállalkozások gazdálkodásának sajátosságai, a költség, hozam és jövedelem viselkedése – I. („Pékséges példafeladat”, 1. rész)
5-6.	Az élelmiszeripari vállalkozások gazdálkodásának sajátosságai, a költség, hozam és jövedelem viselkedése – II. („Pékséges példafeladat”, 2. rész)
7-8.	A mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodásának sajátosságai, a költség, hozam és jövedelem viselkedése – I. („Paprikás példafeladat”, 1. rész)
9-10.	A mezőgazdasági vállalkozások gazdálkodásának sajátosságai, a költség, hozam és jövedelem viselkedése – II. („Paprikás példafeladat”, 2. rész)
11-12.	Beruházás-gazdaságossági számítások elméleti megközelítése
13-14.	Beruházás-gazdaságossági számítások gyakorlata – példafeladatokon keresztül.

A tantárgy neve:		magyarul:	Agrárvállalkozások üzleti tervezése				Kódja:	GT_AGVN024-17	
		angolul:	Business Planning of Agricultural Enterprises					GT_AGVNS024-17	
Gazdasági és vidékfejlesztési agrármérnöki BSc nappali tagozat									
Felelős oktatási egység:			DE GTK Ökonómia Intézet Agrárökonómia Tanszék						
Kötelező előtanulmány neve:			-				Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali	X	Heti	0	Heti	2	G	3	magyar	
Levelező	-	Féléves	-	Féléves	-				
Tantárgyfelelős oktató			neve:		Dr. Szöllősi László		beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja, hogy a hallgatók a félév során megismerjék és elsajátítsák az agrár- és élelmiszeripari vállalkozások üzleti tervezésének lényegét, szükségességét, információszükségletét, szerepét az agrár- és élelmiszeripari vállalkozások működésében, illetve gyakorlatorientáltan a tervezői munka részleteit. Ezen túl a hallgatók az oktató iránymutatásai alapján team munkában (max. 3 fő) készítik el egy agrárvállalkozás üzleti tervét. A kurzus további célja, hogy szintetizálja és a hallgatók összefüggéseiben átlássák és alkalmazni tudják a kurzust megelőzően lehallgatott és elsajátított kurzusok (mikro- és makroökonómia, pénzügytan, marketing, üzemtan, ágazati gazdaságtan) ismereteit. Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul Tudás: Ismeri a főbb növénytermesztési, kertészeti és állattenyésztési ágazatok működtetéséhez, szervezéséhez szükséges alapvető technológiákat, a tájhasznosítási, öko-termesztési, precíziós és integrált termesztési stratégiákat. Tisztában van az agrárüzleti szektor működésének és fejlődésének számviteli és pénzügyi hátterével, továbbá átfogóan ismeri az agráriumban használt fontosabb agrárinformatikai eszközöket, ügyviteli, tervezési, elemzési telepírányítási szoftvereket. Ismeri az agráripari termelés területén elindult technológiai forradalom (Ipar 4.0.) lényegét, eszközrendszerét és vívmányait. Ismeri és érti a hazai élelmiszergazdaság működéséhez kapcsolódó hazai és európai uniós szakigazgatás rendszerét, valamint a szakterületén lejátszódó folyamatokat és a köztük lévő összefüggéseket. Ismeri a vidék- és az élelmiszergazdaság működésének és fejlődésének nemzetközi, nemzeti és térségi összefüggéseit. Képesség: Képes elsősorban az agráriumban a termelési folyamatok megszervezésére, ellenőrzésére, gazdasági elemzésére és értékelésére, továbbá pénzügyi elemzésre, vállalatoknál az agráriumot érintően pénzügyi elemzői, döntés-előkészítői és döntéshozatali feladatok ellátására. A gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően, képes kis-, közepes és nagyméretű agrár- és élelmiszergazdasági vállalkozások, egyes szervezeti egységeinek vezetésére. Gazdálkodó szervezetekben átfogó gazdasági funkciót lát el, összetett gazdálkodási folyamatokat tervez, irányít, az erőforrásokkal gazdálkodik. Képes közreműködni az vidékgazdaságban érdekelt vállalkozások alapításával, működtetésével, megszüntetésével kapcsolatos elemző, döntés-előkészítő és döntéshozatali tevékenységek ellátásában. Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására. Attitűd: Nyitott a gazdaság, a vidék- és területfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére, valamint a családigazdaságok menedzsmentjére. Agrárgazdasági és vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra, befogadó mások véleménye, az agrárium ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt. Szakmai kérdésekben kreativitás, jó problémafelismerő és -megoldó képesség, elemző és szintetizáló képesség, a fenntarthatóság elve mellett elkötelezettség, jó kommunikációs és együttműködési képesség, szakmai felelősségtudat és szakmai továbbképzés iránti igény jellemzi. Autonómia és felelősség: A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiről felelősséget vállal, továbbá felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért. Felelősen gondolkodik a gazdasági döntések környezeti és társadalmi hatásairól, valamint az agráriumban működő vállalkozások társadalmi és környezeti felelősségvállalásáról.									

A kurzus rövid tartalma, témakörei

Alapfogalmak;
Üzleti terv felépítése;
Azonosító adatok;
Vezetői összefoglaló;
A vállalkozás bemutatása;
Iparági elemzés;
Termék, szolgáltatás bemutatása;
Működési (termelési, szolgáltatási) terv;
Marketing terv;
Vezetőség, szervezeti felépítés;
Struktúra és tőkésítés;
Pénzügyi terv;
Kockázatbecslés;
Főbb szakaszok ütemezése;
Zárthelyi dolgozat;
Üzleti terv leadása;
Hallgatói prezentációk;

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A hallgatók max. 3 fős teamekben az agrár- és élelmiszeripar területéhez kapcsolódó üzleti tervet készítenek szabadon választott, de a tantárgyfelelőssel egyeztetett témában. Az üzleti terv legfőbb tartalmi és formai követelményei a tantárgyi programhoz csatolt mellékletben találhatók, amely kiegészül az oktató gyakorlatokon elhangzott előírásaival. A leadási határidő: A dolgozat leadása elektronikusan, a kurzus számára létrehozott e-learning felületen keresztül teljesíthető.

Az üzleti terv leadását megelőzően (a 12. oktatási héten) a hallgatók 10 perces szóbeli prezentáció formájában hallgatótársaik és az oktató előtt ismertetik és szakmai vita keretében prezentálják dolgozatukat.

A zárthelyi dolgozatban szereplő elméleti kérdések és gyakorlati feladatok a kurzus témakörökből kerülnek megfogalmazásra, igaz-hamis kérdések, rövid definíciójellegű kérdések, kifejtendő kérdések, valamint számítási feladatok formájában.

A félévi aláírás feltétele: A gyakorlatok rendszeres látogatása a „Tanulmányi és vizsgaszabályzat” ide vonatkozó előírásai szerint.

Értékelés

A félév gyakorlati jeggyel zárul. A gyakorlati jegybe beleszámít egyrészt az előírások alapján elkészített és határidőre beadott üzleti terv (házi dolgozat) eredménye (max. 20 pont), másrészt annak szóbeli prezentációja (max 5 pont), harmadrészt a szorgalmi időszak végén megírt zárthelyi dolgozat eredménye (max. 50 pont). Az üzleti terv eredményét annak szakmai minősége, a szöveges részek szakszerűsége, valamint az abban szereplő adatok számszaki pontossága határozza meg. A házi dolgozat (üzleti terv) javítására a beadást követően nincs lehetőség. A zárthelyi dolgozat a vizsgaidőszakban pótolható/javítható. A félév akkor tekinthető sikeresnek, ha mind a beadott üzleti terv, mind a zárthelyi dolgozat sikeresnek ítéltető (külön-külön legalább 60%-os teljesítmény, ZH esetén legalább 30 pont, házi dolgozat esetén legalább 12 pont), és a prezentáció is elfogadásra kerül.

Ponthatárok:	0-44 pont (0-59%)	(1)
	45-51 pont (60-69%)	(2)
	52-59 pont (70-79%)	(3)
	60-66 pont (80-89%)	(4)
	67-75 pont (90-100%)	(5)

Kötelező szakirodalom:

A félév során elhangzott és kiadott anyagok;

Szőllősi L. – Szűcs I.: Az üzleti tervezés alapjai. Debreceni Egyetem, Debrecen, 2015.

Nábrádi A. – Pupos T. (Szerk.): A stratégiai és üzleti tervezés gyakorlata. Szaktudás Kiadó Ház Zrt., Budapest, 2010.

Szőllősi L. – Kovács K. – Vida V.: Az üzleti tervezés alapjai – munkafüzet. Debreceni Egyetem, Debrecen, 2019.

Ajánlott szakirodalom:

Nagy L. – Szűcs I. (Szerk.): Gyakorlati alkalmazások – Az üzleti tervezés gyakorlata. Campus Kiadó, Debrecen, 2004.

Nábrádi A. – Nagy A. (Szerk.): Vállalkozások működtetése az Európai Unióban. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest, 2007.

Bálint J. – Ferenczi T. – Szűcs I. (Szerk.): Üzleti tervezés, HEFOP BSc elektronikus tananyag, DE AMTC AVK, 2006.

Eric S. Siegel – Brian R. Ford – Jay M. Bontsein: Üzleti terv kalauz. CONEX Kft, Budapest, 1996.

Kresalek P.: Tervezés a vállalkozások gyakorlatában. Perfekt Rt. Budapest, 2003.

Heti bontott tematika	
1.	Követelményrendszer ismertetése; Alapfogalmak; TE*: Ismeri a tervezéssel kapcsolatos alapvető fogalmakat, a különböző terveket, azok sajátosságait és azok közötti alapvető összefüggéseket.
3.	Alapfogalmak; Üzleti terv felépítése; TE: Ismeri az üzleti tervek készítésének alapvető céljait, célrendszerét, a tervezés főbb folyamatait, a szükséges információkat és azok forrásait, képes üzleti koncepciókat megfogalmazni és ismeri az üzleti tervek főbb tartalmát, felépítését.
5.	Azonosító adatok; Vezetői összefoglaló; A vállalkozás bemutatása; A stratégiai tervezés alapvető összefüggései; TE: Ismeri a vezetői összefoglaló készítésének alapvető szakmai és tartalmi elemeit. Ismeri a stratégiai tervezés alapvető módszertani és szakmai kérdéseit, képes hosszú vállalati távú víziót, missziót és stratégiai célokat megfogalmazni és ezekhez középtávú célokat, akciókat rendelni. Ismeri egy már működő, vagy induló vállalkozás tényszerű bemutatásának tartalmi és szakmai elemeit.
7.	Iparági elemzés; TE: Ismeri az ágazati / iparági elemzés legfőbb szakmai és módszertani kérdéseit, képes szekunder adatokat összegyűjteni és azok alapján bemutatni egy iparágat, amelyből kiindulva megállapításokat és következtetéseket tesz a tervezett vállalkozás iparágon belüli helyzetére vonatkozóan.
9.	Termék, szolgáltatás bemutatása; TE: Ismeri az üzleti koncepció tárgyát képező termék / szolgáltatás és ehhez kapcsolódó piaci igény bemutatásához szükséges szakmai kérdéseket. Képes ezekhez kapcsolódó adatokat gyűjteni és feldolgozni.
11.	Működési (termelési, szolgáltatási) terv; TE: Ismeri a működési tervben megválaszolandó szakmai kérdéseket. Képes összeállítani és szakmailag átlátni egy adott termelő / szolgáltató / kereskedelmi tevékenység reálfolyamatait. Képes beazonosítani és számszakilag meghatározni az üzleti koncepció megvalósításához szükséges erőforrásokat (befektetett- és forgóeszközök) és azok mennyiségét.
13.	Marketing terv I.; TE: Ismeri a marketing tervben megválaszolandó szakmai kérdéseket és annak során alkalmazandó módszereket (PEST, SWOT, Porter-féle öttényezős modell). Ez alapján képes önálló adatgyűjtésre és marketing helyzetkép összeállítására.
15.	Marketing terv II.; TE: Képes marketing célkitűzések megfogalmazására és ehhez kapcsolódóan a marketing stratégia kidolgozására. Ismeri a piacszegmentálás, a célpiac meghatározás, a célpiaci marketingstratégiák, az árképzés és az eladásösztönzés, valamint a marketing költségvetés összeállításának alapvető szakmai kérdéseit és összefüggéseit.
17.	Vezetőség, szervezeti felépítés; Struktúra és tőkésítés; TE: Képes a működési tervben levezetett humán erőforrás igény kielégítéséhez / biztosításához kapcsolódó humán erőforrás politika és stratégia kidolgozására és bemutatására. Ismeri a vállalati gazdálkodás finanszírozási alapelveit, közvetlen és közvetett finanszírozás formáit. Képes döntéseket hozni a külső források bevonását illetően, ismeri azok előnyeit és hátrányait. Be tudja mutatni számszakilag egy finanszírozási döntés pénzügyi hatásait, le tudja vezetni azok jövőbeli pénzáramait.
19.	Pénzügyi terv I.; TE: Ismeri a vállalkozási tevékenység pénzügyi folyamatainak bemutatására szolgáló kimutatásokat, az azok elkészítéséhez szükséges adatokat, módszereket és a reálfolyamatokkal való összefüggéseket. Képes összeállítani a vállalkozás árbevételi tervét, különböző bontású költségtervét, eredménytervét. Képes ezek szakmai értékelésére, elemzésére. Ismeri a mérlegterv összeállításának szakmai és módszertani összefüggéseit. Képes a pénzforgalmi terv összeállítására és szakmai értékelésére.
21.	Pénzügyi terv II.; TE: Ismeri a pénzügyi terv adatainak elemzéséhez használt módszereket és mutatókat: fedezeti pont elemzés, beruházás-gazdaságossági elemzés (nettó jelenérték, belső megtérülési ráta, jövedelmezőségi index, diszkontált megtérülési idő), pénzügyi mutatószámok (vagyon-, pénzügyi- és jövedelmezőségi mutatók). Képes az elemzések

	alapján döntést előkészíteni és döntést hozni egy üzleti ötlet megvalósíthatóságát illetően.
23.	Kockázatbecslés; Főbb szakaszok ütemezése; Az üzleti terv prezentációjának szakmai és tartalmi felépítése; TE: Ismeri a gazdálkodási tevékenység során felmerülő kockázatok formáit, típusait, azok hatásainak kivédésére vagy csökkentésére alkalmazható általános eszközöket, módszereket. Ismeri a kockázatok számszaki kimutatására és elemzésére használható módszerek közül az érzékenységvizsgálatokat. Képes elvégezni a teljes üzleti terv reál- és pénzügyi folyamatainak kritikus-érték és szcenárió-elemzését. Képes összefüggéseiben átlátni és időben ütemezni az üzleti koncepció megvalósításához szükséges feladatokat.
25.	A házi dolgozat prezentációja; TE: A prezentáció eredményeként képes lesz a lényegkiemelésre és a legfontosabb összefüggések bemutatására. Fejlődik előadó- és vitakészsége.
27.	Zárthelyi dolgozat (ZH); Üzleti terv leadása; TE: Elméleti és gyakorlati feladatok formájában számot ad a félév során elsajátított ismereteiről. A házi dolgozat (üzleti terv) elkészítése során team munkában képes lesz együttműködni társaival, ötleteket megosztani egymás között, s gyakorlati példán keresztül megtapasztalja és gyakorlatot szerez egy induló vállalkozás üzleti koncepciójának kidolgozásában.

*TE tanulási eredmények

Az üzleti terv tartalmi és formai követelményei

Az üzleti terv előírt felépítése, tartalmi követelményei:

Fedőlap

Tartalomjegyzék

1. Azonosító adatok
2. Vezetői összefoglaló
3. A vállalkozás bemutatása
4. Iparági elemzés
5. A termék, szolgáltatás bemutatása
6. Működési (termelési / szolgáltatási) terv
7. Marketing terv
8. Vezetőség, szervezeti felépítés
9. Struktúra és tőkésítés
10. Pénzügyi terv
11. Kockázatbecslés
12. Főbb szakaszok ütemezése

Mellékletek

Követelmény, hogy minden egyes fejezet az oktató gyakorlatokon elhangzott iránymutatásai szerint, a témának megfelelő részletezettséggel kerüljön kidolgozásra. Az üzleti terv hiányos tartalommal (hiányzó fejezet) történő leadása a dolgozat visszautasítását vonja maga után.

Az üzleti terv formai követelményei:

- Terjedelem: legalább 35 oldal;
- Times New Roman, 12 betűméret, 1 (szimpla) sortáv, margó: körben 2,5 cm;
- Oldalszámozás a lap alján, középen;
- A táblázatok és ábrák szerkesztésére, valamint egyéb formai előírásokra a diplomadolgozatok formai követelményei az irányadóak;
- A dolgozat leadása elektronikusan teljesíthető, amely magában foglal két file-t:
 - 1) Az üzleti terv 1 db Word dokumentumban (*.doc, *.docx);
 - 2) Az üzleti tervben bemutatott számadatokat és háttérszámításokat tartalmazó 1 db Excel dokumentum (*.xls, *.xlsx);

A tantárgy neve:		magyarul:		Emberi erőforrás menedzsment				Kódja:	GT_AGVN025-17		
		angolul:		Human resource management					GT_AGVNS025-17		
Felelős oktatási egység:				Vezetés- és Szervezéstudományi Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:								Kódja:			
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	x	Heti	2	Heti	1		kollokvium	3	magyar		
Levelező		Féléves		Féléves							
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Prof. Dr. Dajnoki Krisztina		beosztása:	egyetemi tanár		
A kurzus célja, hogy a hallgatók az emberi erőforrás menedzsmenttel kapcsolatos alapvető feladatokat megismerjék. A témával kapcsolatos alapismeretek, fogalmak, modellek és módszerek elsajátítása, feltárja a rendszerek és módszerek közötti kapcsolatokat, amely kiegészülve gyakorlati példákkal alkalmassá teszi a hallgatót a humán erőforrás menedzsment integrált rendszerének értelmezésére.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
Tudás: Rendelkezik a humán erőforrás menedzsment alapvető, átfogó fogalmainak, elméleteinek, modelljeinek, tényeinek ismeretével, a releváns gazdasági szereplőkre, funkciókra és folyamatokra vonatkozóan. Ismeri munkaszervezetben való együttműködés szabályait, a humán erőforrás menedzsment funkcióinak összefüggéseit, egymásra való hatásukat. Ismeri a főbb tevékenységtérületekhez kapcsolódó HR tevékenységek módszereit, a HR rendszerek alapvető működését.											
Képesség: A tanult HR elméletek és módszerek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket tár fel, rendszerez és elemmez, önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg, HR területen döntés-előkészítő javaslatokat készít, döntéseket hoz rutin- és részben ismeretlen - hazai, illetve nemzetközi - környezetben is. Tisztában van a nemzetközi, multikulturális környezetben végzett munkavégzés sajátosságaival, HR orientációkkal, nemzetközi szemléletmódokkal. Képes a gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően szervezetben a HR szervezeti egységet vezetni.											
Attitűd: Törekszik az életen át tartó tanulásra a munka világában és azon kívül is. Törekszik tudásának és munkakapcsolatainak fejlesztésére, ebben munkatársaival való együttműködésre. A minőségi munkavégzés érdekében probléma-érzékeny, proaktív magatartást tanúsít, projektben, csoportos feladatvégzés esetén konstruktív, együttműködő, kezdeményező. Nyitott az adott munkakör, munkaszervezet, vállalkozás tágabb gazdasági, társadalmi környezetének változásai iránt, törekszik a változások HR tevékenységének követésére és megértésére. Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre és módszertanokra, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelősségek vállalására.											
Autonómia és felelősség: Általános szakmai felügyelet mellett, önállóan végzi és szervezi a munkaköri leírásban meghatározott feladatokat. Önállóan szervezi meg a HR tevékenységek, folyamatok elemzését, az adatok gyűjtését, rendszerezését, értékelését. Az elemzéseiről, következtetéseiről és döntéseiről felelősséget vállal. Felelősséget vállal a munkával és magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai normák és szabályok betartása terén. Önállóan kíséri figyelemmel a társadalmi-gazdasági-jogi környezet szakterületét érintő változásait.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei Az emberi erőforrás menedzsment alapjai; Munkakörök kialakítása (elemzés, tervezés, értékelés); Humán stratégia, emberi erőforrás- és munkaerő tervezés a szervezetben; Munkaerő-ellátás folyamata a szervezetben; Hazai fejlődés, nemzetközi sajátosságok, szemléletmódok; Karriermenedzsment alapjai; A munkaügyi kapcsolatok rendszere; EsélyEgyenlőségi Emberi Erőforrás Menedzsment (4EM) gyakorlata; Humán controlling alapjai; HR trendek, új funkciók											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek A gyakorlati aláírás megszerzése után a hallgató írásbeli vizsgára bocsátható, melynek eredménye adja a gyakorlati jegyet											

Értékelés

A gyakorlati aláírás megszerzése után a hallgató írásbeli vizsgára bocsátható, melynek eredménye adja a gyakorlati jegyet

Kötelező szakirodalom:

Dajnoki K. – Kun A.I.: Bevezetés az emberi erőforrás menedzsmentbe. Debreceni Egyetem GTK, 2018.

Poór J. – Karoliny M.-né – Kovács I. É. – Illés B. Cs. (szerk.): A HR gyakorlata. Wolters Kluwer, Budapest, 2018.

Karoliny M.-né – Poór J. (szerk.): Emberi erőforrás menedzsment kézikönyv Rendszerek és alkalmazások. Complex Kiadó Kft., Budapest, 2016.

Poór J. – Karoliny M.-né – Berde Cs. – Takács S. (szerk.): Átalakuló emberi erőforrás menedzsment, Complex Kiadó, Budapest, 2012.

+ előadás anyaga

Ajánlott szakirodalom:

Dajnoki K. (szerk.): Munkaerő-piaci és HR ismeretek, Debreceni Egyetem, 2015, pp. 42-100

Dajnoki K.: Helyet mindenkinek! Fogyatékos, illetve megváltozott munkaképességű munkavállalók HR sajátosságainak feltárása az Észak-alföldi Régióban. Közép-Európai Monográfiák No12, Egyesület Közép-Európa Kutatására, Szeged, 2014.

Heti bontott tematika	
1.	Előadás: Az emberi erőforrás menedzsment alapjai Gyakorlat: Követelmények, személyiség szerepe a szervezetben TE: A hallgató megismeri az emberi erőforrás menedzsment fogalmát, céljait, funkcióit, fejlődését.
4.	Előadás: Munkakörök kialakítása (elemzés, tervezés, értékelés) Gyakorlat: Intelligencia, IQ teszt TE: A hallgató megismeri a munkakör fogalmát, az elemzés folyamatát, módszereit a tervezés és értékelés módszereit, új irányait.
7.	Előadás: Humán stratégia, Gyakorlat: Munkakörök kialakítása a gyakorlatban: Munkaköri leírás tartalma TE: A hallgató megismeri a stratégia fogalmát, a stratégiai alkotás folyamatát, az emberi erőforrás tervezés, fázisait, és a létszámtervezés sajátosságait.
10.	Előadás: Emberi erőforrás- és munkaerő tervezés a szervezetben Gyakorlat: Álláskeresési technikák TE: A hallgató megismeri az emberi erőforrás tervezés fázisait, a létszám tervezés folyamatát, a munkaerő igény és kínálat alapjait.
13.	Előadás: Munkaerő-ellátás folyamata a szervezetben Gyakorlat: Munkaerő-ellátás gyakorlata: Önéletrajz és motivációs levél TE: A hallgató megismeri a toborzás, kiválasztás és beillesztés sajátosságait, módszereit
16.	Előadás: Hazai fejlődés, nemzetközi sajátosságok, szemléletmódok Gyakorlat: Munkaerő-ellátás gyakorlata: interjú TE: A hallgató megismeri a magyarországi HR fejlődését a nemzetközi orientációkat
19.	Előadás: Ösztönzés gyakorlata a szervezetben Gyakorlat: Eredményesség a szervezetben TE: A hallgató megismeri az ösztönzés alapjául szolgáló motivációs elméleteket, az ösztönzés menedzsment kialakításának főbb ismérveit, az ösztönzési rendszerek típusait
22.	Előadás: Az emberi erőforrások fejlesztése Gyakorlat: Humán erőforrás fejlesztési módszerek TE: A hallgató megismeri az emberi erőforrás fejlesztés jelentőségével, modelljével, fejlesztési módszereivel
25.	Előadás: Karriermenedzsment alapjai Gyakorlat: Munka értékek feltárása a gyakorlatban TE: A hallgató megismeri a karrier fogalmát, felfogását, a karriertervezési rendszer folyamatát
28.	Előadás: Teljesítményértékelés alapjai Gyakorlat: Teljesítményértékelés interjú TE: A hallgató megismeri a teljesítmény fogalmát, a teljesítményértékelési rendszer kialakításának folyamatát, a teljesítményértékelési módszereket
31.	Előadás: A munkaügyi kapcsolatok rendszere Gyakorlat: Munkajog esettanulmányok TE: A hallgató megismerkedik a munkaügyi kapcsolatok típusaival, a kollektívtárgyalás ismérveivel, az érdekképviseltek jelentőségével
34.	Előadás: Esélyegyenlőségi Emberi Erőforrás Menedzsment (4EM) gyakorlata Gyakorlat: Diszkrimináció TE: A hallgató megismeri a fogyatékos illetve megváltozott munkaképességű személyek HR sajátosságaival
37.	Előadás: Humán controlling alapjai Gyakorlat: Vezető kiválasztás TE: A hallgató megismerkedik a humán controlling jelentőségével a HR tevékenység mérésére, elemzésére szolgáló mutatókkal
40.	Előadás: HR trendek, új funkciók Gyakorlat: Munkahelyi jóllét TE: A hallgató megismeri az EEM fejlődése során kialakult új tevékenységterületek alapjait, jelentőségüket.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Vezetés és munkaszervezés				Kódja:	GT_AGVN026-17 GT_AGVNS026-17
		angolul:		Management and organisation of work					
Felelős oktatási egység:				Vezetés- és Szervezéstudományi Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:				-				Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali	X	Heti	1	Heti	2	Gy	4	magyar	
Levelező		Féléves		Féléves					
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Pierog Anita		beosztása:	egyetemi docens

A kurzus célja, hogy a hallgatók

A hallgatókat bevezetni a menedzsment tudományba. Megismertetni őket a vezetés- szervezés alapjaival, egyfajta gondolkodásmód bemutatása.

A tantárgy oktatásának célja, hogy a hallgatók megismerjék azokat az alapvető vezetési elméletek, módszereket és eljárásokat, amelyek révén felkészülhetnek gazdálkodó szervezetek vezetési feladatainak ellátására.. Kompetenciák: Ennek révén a végzett hallgatók képessé válnak megfogalmazni a vezetéssel és szervezéssel, kapcsolatos elvárásokat, feladatokat és problémákat. Kiválasztani a legcélravezetőbb eljárásokat, kialakítani az adott vezetési-szervezési helyzet megoldására leginkább megfelelő módszereket. Tudatosan és tervszerűen képes ezek szisztematikus alkalmazására. Képes a stratégiai szemléletű gondolkodásra. A gyakorlati tapasztalatok megszerzése után képessé válik a szervezet és szervezeti egységek tevékenységének összehangolására, szervezésére és irányítására.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul*Tudás:*

Elsajátította a gazdaságtudomány, illetve a gazdaság, az agrárium mikro és makro szerveződési szintjeinek fogalmait, törvényszerűségeit, folyamatait és összefüggéseit, továbbá ismeri a kapcsolódó szakterületek terminológiáját.

Képesség:

- Képes elsősorban az agráriumban a termelési folyamatok megszervezésére, ellenőrzésére, gazdasági elemzésére és értékelésére, továbbá pénzügyi elemzésre, vállalatoknál az agráriumot érintően pénzügyi elemzői, döntés-előkészítői és döntéshozatali feladatok ellátására.

- A gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően, képes kis-, közepes és nagyméretű agrár- és élelmiszergazdasági vállalkozások, egyes szervezeti egységeinek vezetésére. Gazdálkodó szervezetekben átfogó gazdasági funkciót lát el, összetett gazdálkodás folyamatokat tervez, irányít, az erőforrásokkal gazdálkodik.

- A szakon végzettek rendelkeznek kapcsolatteremtő, problémafelismerő és problémamegoldó képességgel, együttműködési és kommunikációs készséggel.

Attitűd:

- Nyitott a gazdaság, a vidék- és területfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselőjére, valamint a családigazdaságok menedzsmentjére.

- Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, melyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.

- Nyitott és befogadó az agrárium és a gazdaságtudomány, valamint a termelési gyakorlat új eredményei iránt, továbbá nyitott mások eltérő véleményére, ha azok szakmai indokokkal kellően alátámasztottak és hitelesen közvetíti szakterülete értékeit.

- Szakmai kérdésekben kreativitás, jó problémafelismerő és -megoldó képesség, elemző és szintetizáló képesség, a fenntarthatóság elve mellett elkötelezettség, jó kommunikációs és együttműködési képesség, szakmai felelősségtudat és szakmai továbbképzés iránti igény jellemzi.

Autonómia és felelősség:

- A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiért felelősséget vállal, továbbá felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.

- Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul, továbbá önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét.

- Felelősséggel vállalja nyilatkozatainak, véleményének következményeit, továbbá felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.

- Felelősen gondolkodik a gazdasági döntések környezeti és társadalmi hatásairól, valamint az agráriumban működő vállalkozások társadalmi és környezeti felelősségvállalásáról.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

Előadás (téma)	Gyakorlat/szeminárium
Bevezető előadás, követelmények ismertetése, szervezet fogalma, szervezeti struktúra	Bevezetés, követelmény, vezetőkkal szembeni elvárások
Vezetés fogalma értelmezései, vezető feladatai	Vezetői hajlam, másokról alkotott kép
Vezetői szerepek	Kreativitás, Intelligencia
Tervezés, Szervezés	Csoportdinamikai gyakorlat
Vezetés/irányítás	Vezető személyisége gyakorlat
Ellenőrzés	Ellenőrzés funkció gyakorlat
Döntés, problémamegoldás	Döntéshozatali gyakorlat
Kommunikáció	Vezetői kommunikáció
Szervezettípusok	Szervezet építési gyakorlat
Szervezés, munkaszervezés fogalma, alapja	Szervezési funkció gyakorlat

Munkaszervezés folyamata, munkakörtervezés	A munkakörtervezés és szervezés. A munkakörtervezés gyakorlati feladatai.
Normakészítés alapjai	Normakészítés gyakorlat, a hatékonyságot befolyásoló tényezők meghatározása
Leadership elméletek	Vezetési stílus gyakorlat
Időgazdálkodás elmélete	Időgazdálkodás tréning

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

A tantárgyhoz előadás és gyakorlat tartozik. Az előadásokon interaktív módon dolgozzuk fel az egyes témaköröket. A gyakorlatokon a témakörökhöz tartozó tréning típusú feladatokkal mélyítjük a tudást.

Értékelés

Ötfokozatú skála:

elégtelen (1)

elégséges (2)

közepes (3)

jó (4)

jeles (5)

Kötelező szakirodalom:

Bácsné- Bába É.- Berde Cs.- Dajnoki K. (2015): A vezetés alapjai. (szerk: Berde Cs.), Debreceni Egyetem. Center-Print Nyomda, Debrecen

Berde Cs.- Pierog A. (2020): Vezetési ismeretek gyakorlatok. (szerk: Berde Cs.), Debreceni Egyetem. Debrecen

Antal Zs.- Dobák M. (2016): Vezetés és szervezés- Szervezetek kialakítása és működtetése. Akadémiai Kiadó.

Budapest

Előadás anyag

Elektronikus tananyag

Ajánlott szakirodalom:

Maxwell, J. C. (2007): A vezető 21 nélkülözhetetlen tulajdonsága. Bagolyvár Könyvkiadó. ISBN 9789639447950

Maxwell, J. C. (2004): Vezetés 101, amit minden vezetőnek tudnia kell. Bagolyvár Könyvkiadó. ISBN 9789639447400

Anderson, D.R. - Sweeney, D.J. - Williams, T.A. - Camm, J.D. - Cochran, J.J. (2014): An Introduction to Management Science: Quantitative Approaches to Decision Making 14th Edition. Cengage Learning. 877 pp ISBN-13: 978-1111823610

Griffin, R. W. (2015): Management. 12th Edition. Cengage Learning. 704.pp. ISBN:978-1-305-50129-4

Lussier, L.R. (2019): Management fundamentals, Concepts, applications, and skill development. 8th Edition. SAGE Publications. 597.pp. ISBN: 978-1-544-33133-1

Heti bontott tematika	
1.	Előadás: Bevezető előadás, követelmények ismertetése, szervezet fogalma, szervezeti struktúra
	Gyakorlat: Bevezetés, követelmény, vezetőkkal szembeni elvárások
	TE*: Az ismeretanyag elsajátítása, önismeret fejlődése
4.	Előadás: Vezetés fogalma értelmezései, vezető feladatai
	Gyakorlat: Vezetői hajlam, másokról alkotott kép
	TE: Az ismeretanyag elsajátítása, önismeret fejlődése
7.	Előadás: Vezetői szerepek
	Gyakorlat: Kreativitás, Intelligencia
	TE: Az ismeretanyag elsajátítása, kreativitás kompetencia fejlődése
10.	Előadás: Tervezés, Szervezés
	Gyakorlat: Csoportdinamikai gyakorlat
	TE: ismeretanyag elsajátítása, megérti a csoport működésére ható egyéni jellemzőket.
13.	Előadás: Vezetés/irányítás
	Gyakorlat: Vezető személyisége gyakorlat
	TE: Az ismeretanyag elsajátítása, önismeret fejlődése
16.	Előadás: Ellenőrzés
	Gyakorlat: Ellenőrzés funkció gyakorlat
	TE: Az ismeretanyag elsajátítása, mások ellenőrzésének, valamint saját munkája ellenőrzésének kompetencia fejlődése.
19.	Előadás: Döntés, problémamegoldás
	Gyakorlat: Döntéshozatali gyakorlat
	TE: Az ismeretanyag elsajátítása, döntéshozatali kompetencia fejlődése
22.	Előadás: Kommunikáció
	Gyakorlat: Vezetői kommunikáció
	TE: Az ismeretanyag elsajátítása, kommunikációs készségek fejlődése
25.	Előadás: Szervezettípusok
	Gyakorlat: Szervezet építési gyakorlat
	TE: Az ismeretanyag elsajátítása, vezetői, irányítási kompetenciák és készségek fejlődése
28.	Előadás: Szervezés, munkaszervezés fogalma, alapja
	Gyakorlat: Szervezési funkció gyakorlat
	TE: Az ismeretanyag elsajátítása, vezetői, szervezési kompetenciák és készségek fejlődése
31.	Előadás: Munkaszervezés folyamata, munkakörtervezés
	Gyakorlat: A munkakörtervezés és szervezés. A munkakörtervezés gyakorlati feladatai.
	TE: Az ismeretanyag elsajátítása, vezetői, irányítási kompetenciák és készségek fejlődése
34.	Előadás: Normakészítés alapjai
	Gyakorlat: Normakészítés gyakorlat, a hatékonyságot befolyásoló tényezők meghatározása
	TE: Az ismeretanyag elsajátítása, vezetői, irányítási kompetenciák és készségek fejlődése
37.	Előadás: Leadership elméletek
	Gyakorlat: Vezetési stílus gyakorlat
	TE: Az ismeretanyag elsajátítása, önismeret fejlődése
40.	Előadás: Időgazdálkodás
	Gyakorlat: Időgazdálkodás tréning
	TE: Az ismeretanyag elsajátítása, önismeret fejlődése, időbeosztás, priorizálás képességének fejlődése

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Ellátásilánc menedzsment alapjai		Kódja:	GT_AGVN027-17		
		angolul:		Basics of Supply Chain Management			GT_AGVNS027-17		
Felelős oktatási egység:				Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:				-			Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali	x	Heti	2	Heti	1	kollokvium	4	magyar	
Levelező		Féléves		Féléves					
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Gál Tímea		beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja, hogy a hallgatók									
A kurzus célja, hogy megismertesse a hallgatókat a termelési és szolgáltatási folyamatok hatékony vállalati menedzselésével, képesek legyenek a folyamatok elemzésére, a minőség biztosítására, az értékteremtésre, és menedzselni az információ és a termékek áramlását az ellátási láncon keresztül, a vállalkozás sikerességének érdekében.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul									
Tudás:									
Rendelkezik a gazdaságtudomány alapvető, átfogó fogalmainak, elméleteinek, tényeinek, nemzetgazdasági és nemzetközi összefüggéseinek ismeretével, a releváns gazdasági szereplőkre, funkciókra és folyamatokra vonatkozóan. Ismeri a projektben, teamben, munkaszervezetben való együttműködés, a projekt vezetés szabályait és etikai normáit. Ismeri és érti a gazdálkodási folyamatok irányításának, szervezésének és működtetésének alapelveit és módszereit, a gazdálkodási folyamatok elemzésének módszertanát, a döntés-előkészítés, döntéstámogatás módszertani alapjait. Rendelkezik alapvető vezetési és szervezési, valamint projekt, illetve kis- és közepes vállalkozások indításának előkészítésére, indítására és vezetésére vonatkozó ismeretekkel. Tisztában van a szervezetek működését, a gazdálkodási folyamatokat támogató informatikai és irodatechnikai eszközök használatával. Elsajátította a szakszerű és hatékony kommunikáció írásbeli és szóbeli formáit, az adatok bemutatásának táblázatos és grafikus módjait. Birtokában van a gazdaságtudomány alapvető szakmai szókincsének anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.									
Képesség:									
Gazdasági tevékenységet, projektet tervez, szervez, kisebb vállalkozást, gazdálkodó szervezetet, irányít és ellenőriz. A tanult elméletek és módszerek alkalmazásával tényeket és alapvető összefüggéseket tár fel, rendszerez és elemmez. önálló következtetéseket, kritikai észrevételeket fogalmaz meg, döntés-előkészítő javaslatokat készít, döntéseket hoz rutin- és részben ismeretlen - hazai, illetve nemzetközi - környezetben is. Képes a gazdasági folyamatok, szervezeti események komplex következményeinek meghatározására. Alkalmazni tudja a gazdasági problémák megoldásának technikáit, a probléma megoldási módszereket, ezek alkalmazási feltételeire és korlátaira tekintettel. Képes együttműködni más szakterületek képviselőivel. Projektben, csoportos feladatmegoldásban vesz részt, a gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően azokban vezetőként a tevékenységet vezeti, szervezi, értékeli, ellenőrzi. Képes a gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően kis- és közepes vállalkozást, illetve gazdálkodó szervezetben szervezeti egységet vezetni. A fogalmi és elméleti szempontból szakszerűen megfogalmazott szakmai javaslatot, álláspontot szóban és írásban, magyar és idegen nyelven, a szakmai kommunikáció szabályai szerint prezentálja.									
Attitűd:									
A minőségi munkavégzés érdekében problémaérzékeny, proaktív magatartást tanúsít, projektben, csoportos feladatvégzés esetén konstruktív, együttműködő, kezdeményező. Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre és módszertanokra, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelősségek vállalására. Törekszik tudásának és munkakapcsolatainak fejlesztésére, ebben munkatársaival való együttműködésre. Nyitott az adott munkakör, munkaszervezet, vállalkozás tágabb gazdasági, társadalmi környezetének változásai iránt, törekszik a változások követésére és megértésére. Befogadó mások véleménye, az ágazati, regionális, nemzeti és európai értékek iránt (ide értve a társadalmi, szociális									

és ökológiai, fenntarthatósági szempontokat is). Törekszik az életen át tartó tanulásra a munka világában és azon kívül is. <i>Autonómiája és felelőssége:</i> Általános szakmai felügyelet mellett, önállóan végzi és szervezi a munkaköri leírásban meghatározott feladatokat. Az elemzésekért, következtetéseiért és döntéseiért felelősséget vállal. Önállóan vezet, szervez, irányít gazdálkodó szervezetben szervezeti egységet, munkacsoportot, illetve vállalkozást, kisebb gazdálkodó szervezetet, felelősséget vállalva a szervezetért és a munkatársakért. Gazdálkodó szervezetben, gazdasági munkakörben képesítése szerinti gazdasági tevékenységet szervez, irányít és ellenőriz. Felelősséget vállal a munkával és magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai normák és szabályok betartása terén. Projektek, csoportmunkák, szervezeti egységek tagjaként a rá eső feladatokat önállóan, felelősséggel végzi. Önállóan és felelősséggel vesz részt a gazdálkodó szervezeten belüli és azon kívüli szakmai fórumok munkájában.
A kurzus rövid tartalma, témakörei Bevezetés. Értéktérítő folyamatok felépítése. Stratégia. Döntéselemzés támogató eszközök és folyamatok. Minőség és minőségmenedzsment. Folyamatképeség és statisztikai folyamatkontrol. Előrejelzés. Termékek tervezése. Szolgáltatások tervezése. Folyamattervezés és technológia. Kapacitás- és létesítménytervezés. Létesítmény-elhelyezési döntéstámogató eszközök. Humán erőforrás. A munka mérését támogató döntés elemző eszközök. Projektek menedzselése.
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek A hallgatók előadásokon és gyakorlatokon vesznek részt. Az előadásokon való részvétel ajánlott. A gyakorlatokon részvétel kötelező, 30% hiányzás megengedett.
Értékelés Kollokvium. A gyakorlaton kapott jegy és a vizsgaidőszakban az elméleti tananyagból írt dolgozat eredményének átlaga. Az előadásokat látogatók az előadás végén feltett kérdésekre helyesen válaszolva +1%-ot kapnak az összteljesítményükhöz előadásonként, mely a félév végén kerül összesítésre. Az összesített eredmény értékelése: 0-59% elégtelen (1) 60%-69% elégséges (2) 70%-79% közepes (3) 80%-89% jó (4) 90% - jeles (5)
Kötelező szakirodalom: Az előadásról készített digitális tananyag (PowerPoint) Pakurár M. (Szerk.): Termelési és szolgáltatási folyamatok menedzsmentje. Debreceni Egyetem, 2020. Demeter K. (2014): Termelés, szolgáltatás, logisztika - Az értékteremtés folyamatai Wolters Kluwer Kft., 2014, ISBN: 9789632953854
Ajánlott szakirodalom: Russell, R. S. –Taylor, B. W.: Operations and Supply Chain Management, 9th Edition, ISBN: 978-1-119-53759-5 2018. 816 Pages

Heti bontott tematika	
1.	Bevezetés. Értékteremtő folyamatok felépítése. Termelési folyamatok. Szolgáltatási folyamatok. Az operatív menedzser szerepe. A menedzsment fejlődése. Ellátási lánc menedzsment. A globalizáció. Termelékenység és versenyképesség. TE*: Ismerje az értékteremtő folyamatok működésének lényegét, főbb sajátosságait. Értse a menedzsment fejlődésének folyamatát
2.	Stratégia. A stratégia kialakításának lépései: elsődleges feladat meghatározása, fő kompetenciák, termékek és szolgáltatások sajátosságai, a vállalat pozicionálása, stratégia lebontás. Hoshin módszer és balanced scorecard mint stratégia lebontó módszerek. Az operatív stratégia felépítése. TE: Tudja a stratégia kialakításának lépéseit. Értse meg a stratégia lebontás és a vállalat fejlődése közötti összefüggést.
3.	Döntéselemzés támogató eszközök és folyamatok. Optimista, pesszimista döntéshozó. Optimizmus koefficiens jelentése, alkalmazása. Döntéshozás maximax, maximin, azonos valószínűség és Hurwitz kritériumok szerint. TE: Tudjon alkalmazni döntéshozó technikákat a kockázat csökkentése érdekében. Értse a pesszimista és optimista döntések közötti különbséget.
4.	Minőség és minőségmenedzsment. A TQM és a minőségmenedzsment rendszerek. A Minőségmenedzsment eszközei. A fogyasztó, mint a minőségmenedzsment célja. Minőségfejlesztés. Lean six sigma. ISO 9000. TE: Ismerje a minőség mérésének módjait és fejlesztésének technikáit. Képes legyen alkalmazkodni a fogyasztó változó igényeihez.
5.	Folyamatképesség és statisztikai folyamatkontrol. A statisztikai folyamatellenőrzés szerepe a minőség menedzsmentjében. Attribútum és változó típusú adatok. Ellenőrző diagramok szerkesztése és használata: p, c, x átlag és R diagram. Tolerancia és folyamatképesség. TE: Ismerje az alapvető statisztikai folyamatellenőrző diagramok típusait, azok megszerkesztését, használatát a minőség ellenőrzésében és a selejt előállítás megelőzésében.
6.	Előrejelzés. Az előrejelzés jelentősége. A szükséglet előrejelzésének tényezői. Idősoros módszerek: mozgóátlag, súlyozott mozgóátlag, exponenciális simítás, lineáris trend. Regressziós módszerek: lineáris regresszió, korreláció. TE: Ismerje a legfontosabb előrejelzési módszereket, képes legyen a múlt adataiból előrejelzést készíteni a vállalkozások számára.
7.	Termékek tervezése. A terméktervezési folyamat: ötletgenerálás, megvalósíthatósági tanulmány, formatervezés, funkciótervezés, megbízhatóság, karbantarthatóság, használhatóság, termelési terv. Környezettudatos tervezés, robosztus tervezés. TE: Ismerje a terméktervezési folyamat lépéseit összefüggéseit. Értse a fogyasztói igény folyamatos változásához szükséges termékfejlesztési feladatok kapcsolatát és annak fontosságát.
8.	Szolgáltatások tervezése. A szolgáltató gazdaság. A szolgáltatás tervezés folyamata. A szolgáltatástervezés eszközei. Sorban állás elemzés a szolgáltatások javítása érdekében. Működési jellemzők, hagyományos költségösszefüggések a sorban állás elemzésben. A várakozás pszichológiája, sorban állási modellek. TE: Ismerje a szolgáltatások jellemzőit, a szolgáltatás tervezés eszközeit és folyamatát. Értse a sorban állás hatását a szolgáltató vállalkozásra és képes a sorban állási rendszer fejlesztésére.
9.	Folyamattervezés és technológia. Kiszervezés, leghatékonyabb folyamat kiválasztása fedezeti pont elemzéssel. Folyamatelemzés, folyamatábrák használata. folyamatok fejlesztése. Technológiai döntések: pénzügyi megalapozottság, elsőrendű technológiák. TE: Tudja a folyamatfejlesztés lépéseit, ismeri a legkedvezőbb termelési vagy szolgáltatási folyamat kiválasztására alkalmas módszerek használatát. Értse a folyamattervezés, folyamat kiválasztás fontossága és vállalkozás versenyképes működése közötti összefüggéseket.
10.	Kapacitás- és létesítménytervezés. A létesítmények berendezésének az alapjai. Alapvető létesítmény berendezési formák: folyamat elrendezés, termék elrendezés, fix pozíciójú elrendezés. Folyamat elrendezés, szolgáltatás elrendezés, termék elrendezés és hibrid elrendezés tervezése. TE: Ismerje a létesítmények berendezésének főbb típusait és azok megtervezésének módjait. Értse a létesítmények berendezésének és a létesítmények kapacitáskihasználtsága

	összefüggéseit.
11.	Létesítmény-elhelyezési döntéstámogató eszközök. A létesítmények típusai. Lokáció kiválasztása. A globális ellátási lánc tényezői. Elhelyezés elemzési technikák: elhelyezési tényezők minősítése, vonzásközpont technika, rakomány-távolság technika. TE: Ismerje a létesítmények típusait, a létesítmények elhelyezését befolyásoló tényezőket és a létesítmények elhelyezésére szolgáló technikákat. Értse a létesítmények földrajzi elhelyezése és azok eredményes működése közötti kapcsolatot.
12.	Humán erőforrás (HR = Human Resources) az operatív menedzsmentben. A HR és a minőség menedzsmentje. A HR menedzsment változása. Napjaink trendjei a HR menedzsmentben. Különbözőségek kezelése a HR-ben. Munkatervezés, munkaelemzés, tanulási görbe. TE: Tudja a humán erőforrás menedzsment jelenlegi jellemzőit, ismerje a munkatervezés és munkaelemzés módszereit. Értse a HR mint elsődleges erőforrás szerepét a vállalat működésében.
13.	A munka mérését támogató döntés elemző eszközök. Időtanulmányok: stopperórás időtanulmány, normaidő, munkaciklusok száma, elemi időadatok, előre meghatározott mozgásidő adatok. Munkanap felvételezés. TE: Tudja alkalmazni a hagyományos munkamérési módszereket, a stopperórás időtanulmányt és a munkanap felvételt. Értse, hogy a hagyományos módszerek alkalmazására jelenleg is szükség van, különösen a szolgáltatásokban.
14.	Projektek menedzselése. A projektterv elemei. Globális különbségek a projektmenedzsmentben. A projektek kontrollja: idő, költség, teljesítmény, kommunikáció. Projektek tervezése: Gantt diagram, CPM/PERT. Microsoft Project. Projektrövidítés, idő-költség elemzés. TE: Ismerje a projektek jellemzőit, a projekttervezés menetét, a tervezés módszereit (Gantt diagram, CPM/PERT, Microsoft Project). Tudja ellenőrzés alatt tartani a projekt megvalósítását. Értse a projektmenedzsment jelentőségét a termelésben, szolgáltatásban és a tudományban.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Vállalatirányítási rendszerek				Kódja:	GT_AGVN028-17		
		angolul:		Information Systems					GT_AGVNS028-17		
Felelős oktatási egység:				Módszertani- és Üzleti Digitalizáció Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:				-				Kódja:	-		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve			
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	x	Heti	2	Heti	0	kollokvium	3	magyar			
Levelező		Féléves		Féléves							
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Lengyel Péter		beosztása:		egyetemi docens	
A kurzus célja, hogy a hallgatók											
A Vállalatirányítási rendszerek nevű tárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a modern vállalatirányítási rendszerek alapelveit és gyakorlati alkalmazását. A tantárgy keretében áttekintést kapnak az ERP rendszerek, a vállalati információs rendszerek és az üzleti folyamatok integrációjának szerepéről és működéséről. A hallgatók elsajátítják a rendszerek tervezésének, bevezetésének és menedzselésének lépéseit, valamint képessé válnak az adott vállalati környezetre szabott irányítási rendszer kiválasztására és használatára.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
<i>Tudás:</i>											
- Ismeri a vállalati folyamatokat támogató informatikai és irodatechnikai eszközöket. - Ismeri a gazdasági szervezetek felépítését és működését. - Birtokában van a szakterület legalapvetőbb információgyűjtési, elemzési, feladat-, illetve probléma-megoldási módszereinek.											
<i>Képesség:</i>											
- Elméleti, fogalmi és módszertani ismeretei felhasználásával képes a feladatának ellátásához szükséges tényeket, adatokat összegyűjteni, rendszerezni, egyszerűbb oksági összefüggéseket feltár és következtetéseket von le, javaslatokat fogalmaz meg a szervezet rutin folyamataiban. - Egyszerűbb gazdasági folyamatokat, eljárásokat megtervez, megszervez, végrehajt. - Képes egyszerű gazdaságossági számítások, költségkalkulációk elvégzésre. - Képes a gazdasági folyamatok, szervezeti események következményeinek megértésére, alapvető gazdasági mutatók kiszámítására és azokból következtetések levonására.											
<i>Attitűd:</i>											
- Kritikusan szemléli saját munkáját. - Elkötelezett a minőségi munkavégzés iránt, betartja a vonatkozó szakmai, jogi és etikai szabályokat, normákat. - Törekszik tudásának és munkakapcsolatainak fejlesztésére.											
<i>Autonómia és felelősség:</i>											
- Felelősséget vállal, illetve visel saját munkájáért, döntéseiért. - Munkaköri feladatát önállóan végzi, szakmai beszámolóit, jelentéseit, kisebb prezentációit önállóan készíti. Szükség esetén munkatársi, vezetői segítséget vesz igénybe. - Fel tudja mérni, hogy képes-e egy rá bízott feladatot elvégezni.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei											
Rendszer és információ elméleti ismeretek: Bevezetés a vállalatirányítási rendszerek alapjaiba, az információs rendszerek szerepe és jelentősége a vállalatok működésében. A rendszerek felépítése, működése és típusai. Vállalatirányítási rendszerek (ERP) bemutatása: Az ERP rendszerek alapjai, funkciói és előnyei. Az integrált vállalati folyamatok kezelése és a különböző modulok közötti együttműködés. Mesterséges intelligencia a vállalatirányításban: A mesterséges intelligencia és a gépi tanulás alkalmazása a vállalati döntéshozatalban és folyamatok optimalizálásában. Az MI technológiák szerepe az automatizálásban és az adatvezérelt vállalatirányításban. Készletgazdálkodási feladatok megvalósítása: A készletgazdálkodás elméleti és gyakorlati alapjai, készletkezelési stratégiák és rendszerek. Az ERP rendszerek készletgazdálkodási moduljainak használata, optimalizálási technikák és a készletezés hatékonyságának növelése. Üzleti folyamatok modellezése és elemzése: Az üzleti folyamatok azonosítása, modellezése és optimalizálása. A folyamatmenedzsment és a folyamatos fejlesztés szerepe a vállalatirányításban. Projektmenedzsment és rendszerbevezetés: A vállalatirányítási rendszerek bevezetésének lépései.											

projektmenedzsment módszertanok és eszközök alkalmazása. A bevezetés kihívásai és megoldási lehetőségek. Adatbáziskezelés és adatbiztonság: Az adatbázisok szerepe a vállalati információs rendszerekben, adatbázis-kezelési alapok és technikák. Adatbiztonsági kérdések és megoldások, adatvédelem és a GDPR hatása a vállalatirányításra. E-business és digitális transzformáció: Az e-business alapelvei és gyakorlati alkalmazásai. A digitális transzformáció jelentősége és folyamatai a vállalatok számára, digitális stratégia kialakítása és megvalósítása. Ügyfélkapcsolat-kezelés (CRM) rendszerek: Az ügyfélkapcsolat-kezelés alapjai és fontossága a vállalatok számára. A CRM rendszerek szerepe az ügyfélkapcsolatok menedzselésében és az értékesítési folyamatok optimalizálásában. Ellátásilánc-menedzsment (SCM): Az ellátásilánc-menedzsment elmélete és gyakorlata, az ellátásilánc tervezése és optimalizálása. Az ERP rendszerek SCM moduljainak használata és az ellátásilánc hatékonyságának növelése. Emberi erőforrás menedzsment (HRM) rendszerek: Az emberi erőforrás menedzsment alapelvei és a HRM rendszerek szerepe a vállalatokban. A HRM rendszerek moduljai, funkciói és alkalmazásuk az emberi erőforrások optimalizálásában és menedzselésében.	
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Az elméleti tananyag elsajátításához az előadáson elhangzottak, a prezentációk és jegyzetek, könyvek állnak a hallgatók rendelkezésére. Valós vállalati példák és esettanulmányok feldolgozása, amelyek bemutatják a vállalatirányítási rendszerek gyakorlati alkalmazását és kihívásait. A hallgatók csoportokban vagy egyénileg elemzik és megvitatják az esettanulmányokat. Virtuális szimulációs játékok és platformok használata, amelyek lehetővé teszik a hallgatók számára, hogy interaktív módon gyakorolják a vállalatirányítási rendszerek használatát és döntéshozatali folyamatokat.	
Értékelés A félév vizsgával zárul. Az értékelés módja: 0% - 50% - elégtelen 51% - 60% - elégséges 61% - 70% - közepes 71% - 80% - jó 81%- jeles	
Kötelező szakirodalom: Herdon Miklós-Rózsa Tünde (2011): Információs rendszerek az agrárgazdaságban. Szaktudás Kiadó Ház, Budapest. Szenteleki Károly-Rózsa Tünde (2007): Információs rendszerek. Hefop jegyzet.	
Ajánlott szakirodalom: Dobay Péter (1997): Vállalati információ-menedzsment. Nemzeti Tankönyvkiadó. Hetyei József (2004): ERP rendszerek Magyarországon a 21. században. ComputerBooks, Budapest. Hetyei József (2009): ERP rendszerek Magyarországon a 21. században. ComputerBooks, Thomas F. Wallance: ERP-vállalatirányítási rendszerek. Thomas F. Wallance: ERP-vállalatirányítási rendszerek. Klaus-Dieter, Gronwald. (2017). Integrated Business Information Systems. doi: 10.1007/978-3-662-53291-1 Simha, R., Magal., Jeffrey, Word. (2010). Integrated Business Processes with ERP Systems.	

Heti bontott tematika	
29.	Bevezetés a vállalatirányítási rendszerekbe TE: Megértik a vállalatirányítási rendszerek alapvető fogalmait és jelentőségét. Képesek azonosítani a különböző típusú vállalatirányítási rendszereket.
31.	Rendszer és információ elméleti ismeretek TE Elsajátítják a rendszerelmélet és az információelmélet alapjait.
33.	ERP rendszerek bemutatása és funkciói TE: Megértik az integrált vállalati folyamatok kezelésének alapelveit.
35.	Adatbáziskezelés és adatbiztonság TE Megértik az adatbiztonság és adatvédelem fontosságát, valamint a GDPR hatásait.
37.	Üzleti folyamatok modellezése és elemzése TE Megértik a folyamatmenedzsment és folyamatos fejlesztés szerepét.
39.	Készletgazdálkodási feladatok megvalósítása TE Elsajátítják a készletgazdálkodás elméleti és gyakorlati alapjait.
41.	Mesterséges intelligencia a vállalatirányításban TE Megértik a mesterséges intelligencia és gépi tanulás alapjait.
43.	E-business és digitális transzformáció TE Ismerik az e-business alapelveit és gyakorlati alkalmazásait.
45.	Ügyfélkapcsolat-kezelés (CRM) rendszerek TE Képesek azonosítani a CRM rendszerek funkcióit és előnyeit.
47.	Ellátásilánc-menedzsment (SCM). TE Elsajátítják az ellátásilánc-menedzsment elméleti és gyakorlati alapjait.
49.	Emberi erőforrás menedzsment (HRM) rendszerek TE Megértik a HRM rendszerek szerepét és alkalmazásait.
51.	Projektmenedzsment és rendszerbevezetés TE Képesek a vállalatirányítási rendszerek bevezetésének lépéseinek azonosítására.
53.	Összefoglalás és esettanulmányok TE Képesek az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására valós példákon keresztül.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Agrárinformatika és digitalizáció				Kódja:	GT_AGVN029-17		
		angolul:		Agriculture informatics and digitalization					GT_AGVNS029-17		
Felelős oktatási egység:				Módszertani- és Üzleti Digitalizáció Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:				-				Kódja:	-		
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	x	Heti	1	Heti	2	gyakorlati jegy		4	magyar		
Levelező		Féléves		Féléves							
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Szilágyi Róbert		beosztása:	egyetemi docens		
A kurzus célja, hogy a hallgatók A hallgatóknak előképzettségüktől függetlenül készség szinten el kell sajátítani azokat az informatikai ismereteket, amelyek a további tanulmányaikban felhasználhatók, illetve egy felsőfokú végzettséggel rendelkező szakember gyakorlati munkájában szükségesek lehetnek. Azaz interneten fellelhető ismereteket össze tudják gyűjteni, és ezek felhasználásával, valamint az Office programcsomag használatával képesek legyenek komplex feladataik megoldására is. A képzés alapján alkalmazás orientált, számos gyakorlati feladat megoldásával.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul <i>Tudás:</i> Birtokában van a legalapvetőbb információgyűjtési, elemzési, feladat-, illetve problémamegoldási módszereknek. <i>Képesség:</i> Egyszerűbb szakmai beszámolókat, értékeléseket, prezentációkat készít, illetve előad. <i>Attitűd:</i> Fogékony az új információk befogadására, szakmai ismeretekre és módszertanokra. <i>Autonómia és felelősség:</i> Munkaköri feladatát önállóan végzi, szakmai beszámolóit, jelentéseit, kisebb prezentációit önállóan készíti. Szükség esetén munkatársi, vezetői segítséget vesz igénybe.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei Táblázatkezelő rendszerek elemei (függvények, diagramok, sorbarendeázések és kimutatások stb.). Adatbáziskezelőrendszerek elemei (adatbázisok, táblák, lekérdezések, űrlapok és jelentések készítése, kezelése). Kimutatáskészítés, bevezetés az adatvizualizációba.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek A hallgatók az előadásokon elsajátíthatják azokat az elméleti alapokat, amelyek a gyakorlaton bemutatásra kerülő feladatok megoldásaihoz szükségesek. Az előadásokon prezentáció formájában kapják a hallgatók az ismereteket, a gyakorlatokon pedig a táblázatkezelő és adatbáziskezelő rendszerek elemeivel, illetve használatával ismerkednek meg.											
Értékelés A gyakorlatokon az aktív részvétel kötelező, maximum 3 hiányzás engedhető meg! Több hiányzás esetén, a kurzus az aláírás megtagadásával zárul. A félév gyakorlati jeggyel zárul. Az aláírás feltétele, hogy a hallgatók félévi tevékenysége alapján megállapított teljesítménye legalább 61%-os legyen. A gyakorlat a jegy 70%-t, az elmélet pedig a jegy 30%-t teszi ki. A félév folyamán két gyakorlati és két teszt jellegű ZH-ra kerül sor. A gyakorlatokon elkészített feladatokat az e-learning rendszerbe fel kell tölteni. Évközi Zh-k pontszáma: 2*15 pont= 30 pont elmélet: 45+25 pont= 70 pont gyakorlat. Az összesített pontszám alapján a jegy kialakítása az alábbiak szerint történik: 0 - 60 elégtelen, 61 -70 elégséges, 71 -80 közepes, 81 -90 jó, 91 - 100 jeles.											
Kötelező szakirodalom: Tanszéki szerzői kollektíva: Üzleti informatika, elektronikus jegyzet, 2011. Herdon Miklós, Kapronczai István, Szilágyi Róbert: Agrárinformációs rendszerek. Debreceni Egyetemi Kiadó. 2015. 167 p. ISBN 978-963-473-822-0 Továbbá az előadáson és a gyakorlaton elhangzottak.											

Ajánlott szakirodalom:

Herdon Miklós: Informatika agrárgazdasági alkalmazásokkal (Szaktudás Kiadó Ház),

Heti bontott tematika	
1.	E: Információ, rendszer (adat, információ, tudás, rendszer, rendszerkategóriák, rendszerszemléletű megközelítés) Gy: Táblázatkezelő rendszer használat: hivatkozások, összegző függvények (SZUM, DARAB, MIN, MAX, ÁTLAG) TE: A hallgató ismeri a különböző adattípusokat és az Excel különböző alap funkcióit.
3.	Gy: Táblázatkezelő rendszer használat: Feltételes kifejezések, logikai operátorok alkalmazása (HA, ÉS, VAGY); Keresőfüggvények: (VKERES, FKERES, INDEX, HOL.VAN) TE: Ismeri és alkalmazni tudja a strukturált hivatkozást
5.	E: Bevezetés az adat-vezérelt döntéshozatalba Gy: Táblázatkezelő rendszer használat: Adatbázisfüggvények, tömbfüggvények, feltételes függvények TE: Haladó összetett függvény használat
7.	Gy: Táblázatkezelő rendszer használat: Adattisztítás, eltérő formátumok (csv, txt) importálása, feltételes formázás, diagramkészítés. TE: Képes adatimportálásra, diagramkészítésre
9.	E: Adatbázisrendszer (egy általános adatbázis rendszer architektúrája, az adatbázistervezés szintjei, adatfüggetlenség); SQL, noSQL Gy: Táblázatkezelő rendszer használat: Kimutatáskészítés alapjai TE: Bevezetés a kimutatáskészítésbe
11.	Gy: Excel Beszámoló (alap, haladó függvények, adattisztítás, diagramkészítés) TE Számonkérés
13.	E: Adatvizualizáció Gy: Többtáblás kimutatás készítés, relációk kialakítása, vezetői kérdések megválaszolása TE: Logikai adatmodell kialakítása, kimutatáskészítés
15.	Gy: Adatbázis lekérdezési lehetőségek (QBE rács, SQL) TE: Reláció adatmodell megismerése
17.	E: Rendszerelméleti alapok Gy: Kimutatáskészítés projektfeladat TE: Jelentéskészítés, kifejezések, műveletek használata.
19.	Gy: Időszaki jelentések készítése, üzleti intelligencia, PowerBI desktop TE: Haladó kimutatáskészítés
21.	E: Cloud computing, mobil Internet, adatbiztonság Gy: PowerBI desktop feladat TE: Bevezetés az üzleti intelligenciába
23.	Gy: PowerBI desktop feladat TE: Minta adatok feldolgozása
25.	E: Üzleti Intelligencia, Data Science Gy: Komplex számonkérés (adatimport, adattisztítás, elemzés, kimutatáskészítés) TE: Számonkérés
27.	Gy: BI megoldások, haladó adatelemzés TE: Minta adatok feldolgozása

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Szak- és közigazgatási alapismeretek		Kódja:	GT_AGVN030-17		
		angolul:		Basics of Administrative Law			GT_AGVNS030-17		
Felelős oktatási egység:				Világgazdasági és Nemzetközi Kapcsolatok Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:				-			Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali	x	Heti	2	Heti	0	kollokvium	3	magyar	
Levelező		Féléves		Féléves					
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Helmeczi András		beosztása:	adjunktus
Tantárgy oktatásába bevont oktató				neve:				beosztása	
A kurzus célja, hogy a hallgatók az állam felépítésével, feladatmegosztásával, működési rendszerének sajátosságaival kapcsolatos legfontosabb jogszabályok között eligazodjanak, valamint segítséget nyújt a közigazgatási szakmai alapfogalmak megértéséhez és helyes alkalmazásához.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul									
Tudás:									
- Elsajátította a gazdaságtudomány, illetve a gazdaság, az agrárium mikro és makro szerveződési szintjeinek fogalmait, törvényszerűségeit, folyamatait és összefüggéseit, továbbá ismeri a kapcsolódó szakterületek terminológiáját.									
- Ismeri és érti a hazai élelmiszergazdaság működéséhez kapcsolódó hazai és európai uniós szakigazgatás rendszerét, valamint a szakterületén lejátszódó folyamatokat és a köztük lévő összefüggéseket.									
Képesség:									
- A gyakorlati tudás, tapasztalatok megszerzését követően, képes kis-, közepes és nagyméretű agrár- és élelmiszergazdasági vállalkozások, egyes szervezeti egységeinek vezetésére. Gazdálkodó szervezetekben átfogó gazdasági funkcióit lát el, összetett gazdálkodási folyamatokat tervez, irányít, az erőforrásokkal gazdálkodik.									
- Képes közreműködni az vidékgazdaságban érdekelt vállalkozások alapításával, működtetésével, megszüntetésével kapcsolatos elemző, döntés- előkészítő és döntéshozatali tevékenységek ellátásában									
Attitűd:									
- Fejlett szakmai identitással, hivatástudattal rendelkezik, melyet a szakmai és szélesebb társadalmi közösség felé is vállal.									
- Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő agrárgazdasági, vidékfejlesztési, problémák üzemi és térségi szintű megoldásához.									
Autonómia és felelősség:									
- Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészség szempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul, továbbá önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét.									
- Felelősséggel vállalja nyilatkozatainak, véleményének következményeit, továbbá felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.									
A kurzus rövid tartalma, témakörei									
Az állam: típusai, funkciói, berendezkedése. A közigazgatási eljárás. Egyes szakigazgatási eljárások.									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek									
A kiadott jegyzetből önálló tanulás, előadásokon a fontosabb témakörök elméleti magyarázata.									
Értékelés									
Az írásbeli vizsgáztatás papír alapú, előre nyomtatott kérdéssor kitöltésével történik. A vizsgadolgozat maximális pontszáma 15, az egyes érdemjegyek az alábbiak szerint érhetők el:									
0-7 pont: elégtelen (1)									
8-9 pont: elégséges (2)									
10-11 pont: közepes (3)									
12-13 pont: jó (4)									
14-15 pont: jeles (5)									

Az évközi zárthelyi dolgozatok eredménye a vizsgajegybe beszámít. A szóbeli vizsgáztatás értékelési szempontjai: <i>elégtelen (1):</i> fogalmak ismeretének hiánya <i>elégséges (2):</i> fogalmak általános, lényegi ismerete és helyes alkalmazása <i>közepes (3):</i> fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, néhány fontos részletszabály ismerete az egyes jogintézményekhez <i>jó (4):</i> fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, részletszabályok többségének ismerete és helyes alkalmazása az egyes jogintézményekhez <i>jeles (5):</i> fogalmak pontos ismerete és helyes alkalmazása, részletszabályok ismerete és helyes alkalmazása az egyes jogintézményekhez, összefüggések értelmezése
Kötelező szakirodalom: Magyarország Alaptörvénye 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról 2018. évi CXCV. törvény a kormányzati igazgatásról
Ajánlott szakirodalom: Hatályos jogszabálysövegek: www.njt.hu, net.jogtar.hu Balla Zoltán: A közigazgatás alapintézményei, Budapest (NKE Ludovika Kiadó) 2023

Heti bontott tematika	
1.	Alkotmányos és jogi ismeretek
	TE*: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
3.	Az államszervezet 1.
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
5.	Az államszervezet 2.
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
7.	A közigazgatás intézményrendszere
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
9.	Jogi szabályozás
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
11.	1. zárthelyi dolgozat
	TE:
13.	Az általános közigazgatási rendtartás szabályai 1.
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
15.	Az általános közigazgatási rendtartás szabályai 2.
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
17.	Államháztartási ismeretek
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
19.	Az Európai Unió közigazgatási szemszögből
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
21.	Közigazgatási szervezetek működése. Köszolgálat.
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
23.	Az ingatlan-nyilvántartási eljárás különös szabályai.
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
25.	Egyes agrár szakigazgatási eljárások.
	TE: a vonatkozó joganyag legfontosabb szabályainak ismerete
27.	2. zárthelyi dolgozat
	TE

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Támogatási és szabályozási rendszerek		Kódja:	GT_AGVN031-17		
		angolul:		Support and Regulatory Systems			GT_AGVNS031-17		
Felelős oktatási egység:				Ökonómia Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:				--				Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali	x	Heti	2	Heti	0	Kollokvium	3	magyar	
Levelező	-	Féléves	-	Féléves	-				
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Fróna Dániel		beosztása: adjunktus	
Tantárgy oktatásába bevont oktató				neve:				beosztása	
A kurzus célja,									
hogy a hallgatók alapos ismereteket szerezzenek az agrár- és vidékfejlesztési támogatási rendszerekről, valamint a jelenlegi operatív programokról és pályázati struktúrákról. A tantárgy során a hallgatók megtanulják a pályázati kiírások és felhívások értelmezésének képességét, valamint alapvető tudást szereznek a pályázati dokumentáció és menedzsment terén. Emellett gyakorlati példák révén tapasztalatot szereznek a pályázati folyamatokban, beleértve a pályázati írást, projektmenedzsmentet, finanszírozást és monitoringot. A kurzus végére a hallgatók olyan átfogó és gyakorlati tudással rendelkeznek, amely lehetővé teszi számukra a sikeres részvételt a pályázati folyamatokban.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul									
Tudás:									
A hallgatók alapos elméleti ismereteket szereznek a támogatási rendszerek működéséről. Emellett gyakorlati készségeket sajátítanak el a pályázati kiírások és felhívások értelmezésében, valamint a pályázati írás és menedzsment alapvető lépéseiben.									
Képesség:									
A hallgatók képessé válnak a pályázati kiírások és felhívások értelmezésére, valamint a szükséges pályázati dokumentáció összeállítására. Megtanulják a pályázati írás és a projektmenedzsment alapvető lépéseit, beleértve a pénzügyi tervezést és a monitoring folyamatokat. Emellett képesek lesznek azonosítani és kezelni a pályázati folyamatokban rejlő kockázatokat és buktatókat.									
Attitűd:									
A hallgatók proaktív és célorientált hozzáállást alakítanak ki, amely segíti őket a pályázati lehetőségek felismerésében és kihasználásában. Fejlődik kritikai gondolkodásuk és elemzőképességük, amelyek révén képesek lesznek értékelni és optimalizálni a pályázati folyamatokat.									
Autonómia és felelősség:									
A hallgatók felelősséget vállalnak elemzéseikért, következtetéseikért és döntéseikért.									
A kurzus rövid tartalma, témakörei									
A kurzus célja, hogy a hallgatók átfogó ismereteket szerezzenek az agrár- és vidékfejlesztési támogatások rendszeréről, beleértve az Európai Unió és a nemzeti támogatási politikákat is. A kurzus során áttekintjük a jelenleg futó operatív programokat, valamint bemutatjuk a különböző pályázati struktúrákat és típusokat. A hallgatók megtanulják a pályázati kiírások és felhívások értelmezését, valamint elsajátítják a pályázati írás és dokumentáció alapjait. A kurzus részletesen foglalkozik a projektmenedzsmenttel, beleértve a pénzügyi tervezést, a monitoringot és az értékelést. Esettanulmányok és gyakorlati feladatok révén a hallgatók gyakorlati tapasztalatot szereznek a pályázati folyamatokban.									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek									
Az interaktív előadások révén a hallgatók folyamatosan bevonódnak a tanulási folyamatba, ami jelentősen hozzájárul készségeik fejlesztéséhez. A kurzus keretében neves kutatóintézetekből érkező vendégelőadók is részt vesznek, akik szélesítik a hallgatók látókörét és mélyítik szakmai ismereteiket. Az előadásokhoz kapcsolódó gyakorlati órákon a hallgatók tovább mélyítik tudásukat, és előre meghatározott témakörökből prezentációkat tartanak.									
Értékelés									
Az előadások anyagai, valamint a hozzájuk tartozó írásos anyagok a hallgatók rendelkezésére állnak. A vizsga írásbeli formában zajlik, amely során a fogalmak, felsorolás és rövid esszé jellegű kérdések, valamint igaz-hamis és teszt kérdések kerülnek számonkérésre. Ha a hallgató az „A” vizsgát nem teljesíti, lehetősége van „B” és „C” vizsgákra, ahol az egész éves anyagot átfogó szóbeli felelet alapján értékelik az eredményét.									

Kötelező szakirodalom:

Szűcs István – Nagy Adrián Szilárd: A projektmenedzsment gyakorlata ISSN 2416-1969, ISBN 978-615-80290-9-4
Egri Imre: Projektmenedzsment tankönyv

Ajánlott szakirodalom:

Kis-Tóth Lajos – Vigh Gergely, Az Unió pályázati rendszere, TÁMOP-4.1.2-A/1-11/1-2011-0021

Heti bontott tematika	
1.	Bevezetés a pályázati támogatási ismeretekbe TE: A hallgatók megértik a tantárgy célját, jelentőségét és alapfogalmait az agrár- és vidékfejlesztési támogatások területén.
3.	Az Európai Unió támogatási politikája TE: A hallgatók megismerik az EU támogatási politikájának alapelveit és céljait.
5.	Nemzeti támogatási rendszerek TE: A hallgatók átfogó ismereteket szereznek a magyar nemzeti támogatási rendszerekről és azok működéséről.
7.	Támogatási jogszabályok és rendeletek TE: A hallgatók képesek lesznek azonosítani és értelmezni a releváns jogszabályokat és rendeleteket.
9.	Operatív Programok (OP) fogalma és céljai TE: A hallgatók megértik az operatív programok fogalmát és azok stratégiai céljait.
11.	Jelenleg futó operatív programok bemutatása TE: A hallgatók részletesen megismerik a jelenleg futó operatív programokat és azok főbb elemeit.
13.	Pályázati struktúrák áttekintése TE: A hallgatók átfogó képet kapnak a különböző pályázati struktúrákról és azok jellemzőiről.
15.	Pályázati típusok és jellemzőik TE: A hallgatók megismerik a különböző pályázati típusokat és azok jellemzőit.
17.	Pályázati kiírások felépítése és értelmezése TE: A hallgatók képesek lesznek a pályázati kiírások és felhívások alapvető elemeinek értelmezésére.
19.	Gyakorlati példák és esettanulmányok elemzése TE: A hallgatók gyakorlati tapasztalatot szereznek esettanulmányok és példák elemzésével.
21.	Pályázati dokumentáció és követelmények TE: A hallgatók megismerik a szükséges dokumentumokat és a dokumentációs követelményeket.
23.	Pályázati folyamat és ütemezés TE: A hallgatók elsajátítják a pályázati lépéseit és az ütemezés fontosságát.
25.	Projektmenedzsment és pályázati monitoring TE: A hallgatók megértik a projektmenedzsment alapelveit és a pályázati monitoring szerepét.
27.	Összefoglalás TE: Az elhangzott előadásanyagok szintetizálása.

*Tanulási eredmény

A tantárgy neve:		magyarul:		Ágazati gazdaságtan I.				Kódja:	GT_AGVN032-17, GT_AGVNS032-17	
		angolul:		Sectoral Economics I.						
Felelős oktatási egység:				Ökonómia Intézet						
Kötelező előtanulmány neve:									Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény		Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat						
Nappali	X	Heti	2	Heti	2	Kollokvium		4	magyar	
Levelező		Féléves		Féléves						
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Kovács Krisztián		beosztása:	egyetemi adjunktus	

A kurzus célja,

hogy a hallgatók megismerhessék a növénytermesztési és kertészeti ágazatoknak: a gazdálkodás rendszerébe való illeszkedését, az egyes ágazatok nemzetközi és hazai gazdasági jelentőségét, a termékpálya felépítését és jellemzőit, valamint szabályozását, az ágazat üzemgazdasági jellemzőit és sajátosságait, a termelés főbb munkafolyamatait és a munkaszervezésének sajátosságait, az ágazatok termelési érték, termelési költség és jövedelem viszonyait

Az oktatás a legfőbb ágazatokra szorítkozik (őszi búza, kukorica, napraforgó, őszi káposztarepce, alma, meggy, csemegekukorica, zöldborsó, paradicsom, paprika), és célja, hogy a hallgatók ezen ágazatok tekintetében megismerjék és elsajátítsák azon alapvető ágazati sárokszámokat és gazdálkodási jellemzőket, melyekre mind a termelés gyakorlatában, mind az agrobiznisz más területein szükségük van a szakmai eligazodáshoz.

A hallgatók a gyakorlatokon – komplex példafeladatokon keresztül (valós helyzeteket szimulálva) – megismerkednek az ágazati ökonómiai kalkulációk elkészítésének módszertanával (adatgyűjtés, adatfeldolgozás, értékelés-elemzés), az ehhez szükséges fogalmak értelmezésével és a gazdasági döntéshozatal mechanizmusával és sajátosságaival.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

- Ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.
- Ismeri az élelmiszerlánc-biztonság alapvető összefüggéseit.
- Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok közgazdasági, pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait.
- Ismeri a vidékfejlesztési és mezőgazdasági problémák azonosításához szükséges statisztikai módszereket, a releváns információgyűjtési, elemzési és probléma-megoldási metódusokat, marketing folyamatokat.
- Ismeri a vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit.

Képesség:

- Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.
- Képes a vidékfejlesztés, az agrárium és a környezetvédelem területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez szükséges feltételrendszert.
- Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten.

Attitűd:

- Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére.
- Befogadó mások véleménye, a vidékfejlesztés ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.
- Nyitott a (családi) gazdaságok menedzsmentjére.

Autonómia és felelősség:

- A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiért felelősséget vállal.
- Felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.
- Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására.
- Felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A tantárgy magában foglalja a fentiekben felsorolt főbb mezőgazdasági ágazatok vonatkozásában az ágazatoknak a gazdálkodás rendszerébe való illeszkedését, az egyes ágazatok nemzetközi és hazai gazdasági jelentőségét, a termékpálya felépítését és jellemzőit, valamint szabályozását, az ágazat üzemgazdasági jellemzőit és sajátosságait, a termelés főbb munkafolyamatait és a munkaszervezésének sajátosságait, az ágazatok termelési érték, termelési költség és jövedelem viszonyait, valamint a termelés hatékonyságát és versenyképességét meghatározó összefüggések rendszerét.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Az előadások keretében kerül sor a főbb mezőgazdasági ágazatok üzemgazdasági ismereteinek elsajátítására, különös tekintettel azok elméleti háttérére, logikai összefüggéseire. Az előadások tartása PowerPoint prezentációs anyagra alapoz, mely minden egyes oktatott ágazat esetében azonos szerkezetben épül fel a könnyebb tanulhatóság és az ágazatok közötti összehasonlíthatóság végett. A ppt előadásanyagot elektronikus jegyzet egészíti ki. A gyakorlatokon követelmény az előadáson elhangzott anyag ismerete, ezért ezek rendszeres tanulása eléri, vagy meghaladja az órarendi terhelés időnagyságát. A gyakorlatokon oktatott, és otthoni foglalkozás keretében, önállóan – de a gyakorlatvezető részletes útmutatásai alapján – elkészítendő kalkulációs példafeladatok elkészítésének otthoni munkaidőigénye meghaladja az órai foglalkozás időtartamát. A kalkulációs feladat elkészítéséhez excel alapú komplex üzemgazdasági modellt kapnak a hallgatók, mellyel hozzájárulunk az ágazati kalkulációk módszertani elsajátításához.

Értékelés

A kollokviumi érdemjegy megszerzéséért teljesített írásbeli vizsga 5 fokozatú érdemjeggyel értékelendő. Az írásbeli vizsgán legalább 60%-os teljesítmény elérése szükséges az elégséges (2) érdemjegy megszerzéséhez, 70-80% a közepes, 80-90%: a jó és 90% vagy azt meghaladó teljesítmény eredményez jeles (5) minősítést.

Kötelező szakirodalom:

Üzemtan (Szerk.: Szűcs I.) Kiadó: Debreceni Egyetem. Debrecen, 2018. ISBN 978-963-490-139-6. p. 327 (elektronikus tananyag)
Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2
Az órákon leoktatott tananyag.

Ajánlott szakirodalom:

Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2
Mezőgazdasági ágazatok gazdaságtana – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Szűcs I.) Debreceni Egyetem AGTC. Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-64-5
Agrárgazdasági Kutató Intézet éves kiadványai; KSH kiadványok és tanulmányok; Gazdálkodás folyóirat; Egyéb szakajtó; MVH honlapja és tájékoztatói

Heti bontott tematika (előadások)	
1.	Követelményrendszer ismertetése. Az előadások és gyakorlatok tematikájának és tartalmának ismertetése és magyarázata. A mezőgazdasági piacok működési mechanizmusa. TE* A mezőgazdasági piacok működési mechanizmusa, törvényszerűségei
3.	Üzemtani tervezés és elemzés TE: Az ágazati modellezés és elemzés alapjainak ismerete és gyakorlati hasznosíthatósága
5.	Gabona ágazat (búza, kukorica) ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
7.	Gabona ágazat (árpa, zab, tritikálé) ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
9.	Olajos- és fehérje növények (repce, napraforgó) ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
11.	Olajos- és fehérje növények (szója, borsó) ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
13.	Ipari növények (burgonya) ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
15.	Ipari növények (cukorrépa és cukornád) ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
17.	Gyümölcs ágazat ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
19.	Zöldség ágazat ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
21.	Bor ágazat ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
23.	Hallgatói prezentációk TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
25.	ZÁRTHELYI DOLGOZAT

*TE tanulási eredmények

Gyakorlatok tematikája	
Hét	Téma
1-2.	Követelményrendszer ismertetése. Az üzemtani alapfogalmak ismételése
3-4.	A gyakorlatokon megoldandó komplex szántóföldi növénytermesztési példafeladat elméleti háttérének áttekintése. Adatgyűjtés módja a szántóföldi növénytermesztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez.
5-6.	Az adatfeldolgozás módja a szántóföldi növénytermesztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez, az erre alkalmas kalkulációs modell alkalmazásának elsajátítása.
7-8.	Az üzemgazdasági elemzés és értékelés módszertana a komplex szántóföldi növénytermesztési példafeladat mintáján.
9-10.	A gyakorlatokon megoldandó komplex olajnövény példafeladat elméleti háttérének áttekintése. Adatgyűjtés módja az állattenyésztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez.
11-12.	Az adatfeldolgozás módja a zöldség ágazatok költség-haszon elemzéséhez, az erre alkalmas kalkulációs modell alkalmazásának elsajátítása.
13-14.	Az üzemgazdasági elemzés és értékelés módszertana a komplex gyümölcs ágazatos példafeladat mintáján.

A tantárgy neve:		magyarul:		Ágazati gazdaságtan II.				Kódja:	GT_AGVN033-17 GT_AGVNS033-17		
		angolul:		Sectoral Economics II.							
Felelős oktatási egység:				Ökonómia Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:				Ágazati gazdaságtan I.				Kódja:			
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	X	Heti	2	Heti	2	Kollokvium		4	magyar		
Levelező		Féléves		Féléves							
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Kovács Krisztián		beosztása:	egyetemi adjunktus		

A kurzus célja,

hogy a hallgatók megismerhessék a különféle állattenyésztési ágazatoknak:

a gazdálkodás rendszerébe való illeszkedését,

az egyes ágazatok nemzetközi és hazai gazdasági jelentőségét,

a termékpálya felépítését és jellemzőit, valamint szabályozását,

az ágazat üzemgazdasági jellemzőit és sajátosságait,

a termelés főbb munkafolyamatait és a munkaszervezésének sajátosságait,

az ágazatok termelési érték, termelési költség és jövedelem viszonyait

Az oktatás a legfőbb ágazatokra szorítkozik (szarvasmarha, sertés, baromfi, tojás, juh, stb.), és célja, hogy a

hallgatók ezen ágazatok tekintetében megismerjék és elsajátítsák azon alapvető ágazati sarokszámokat és

gazdálkodási jellemzőket, melyekre mind a termelés gyakorlatában, mind az agrobiznisz más területein szükségük

van a szakmai eligazodáshoz.

A hallgatók a gyakorlatokon– komplex példafeladatokon keresztül (valós helyzeteket szimulálva) – megismerkednek

az ágazati ökonómiai kalkulációk elkészítésének módszertanával (adatgyűjtés, adatfeldolgozás, értékelés-elemzés),

az ehhez szükséges fogalmak értelmezésével és a gazdasági döntéshozatal mechanizmusával és sajátosságaival.

Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

Tudás:

- Ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.

- Ismeri az élelmiszerlánc-biztonság alapvető összefüggéseit.

- Ismeri a vidékfejlesztésben és az agráriumban végbemenő folyamatok közgazdasági, pénzügyi összefüggéseit, kölcsönhatásait.

- Ismeri a vidékfejlesztési és mezőgazdasági problémák azonosításához szükséges statisztikai módszereket, a releváns információgyűjtési, elemzési és probléma-megoldási metódusokat, marketing folyamatokat.

- Ismeri a vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit.

Képesség:

- Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.

- Képes a vidékfejlesztés, az agrárium és a környezetvédelem területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez szükséges feltételrendszert.

- Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten.

Attitűd:

- Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére.

- Befogadó mások véleménye, a vidékfejlesztés ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.

- Nyitott a (családi) gazdaságok menedzsmentjére.

Autonómia és felelősség:

- A termelés-szervezeti egységek középszintjén önállóan gyakorolja a menedzsment funkciókat, döntéseiért felelősséget vállal.

- Felelősséget vállal a saját és az irányítása alatt álló munkatársak munkájáért.

- Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására.

- Felelősséget vállal a szakvéleményében közölt megállapításokért és szakmai döntéseiért, az általa, illetve irányítása alatt végzett munkafolyamatokért.

A kurzus rövid tartalma, témakörei

A tantárgy magában foglalja a fentiekben felsorolt főbb mezőgazdasági ágazatok vonatkozásában az ágazatoknak a gazdálkodás rendszerébe való illeszkedését, az egyes ágazatok nemzetközi és hazai gazdasági jelentőségét, a termékpálya felépítését és jellemzőit, valamint szabályozását, az ágazat üzemgazdasági jellemzőit és sajátosságait, a termelés főbb munkafolyamatait és a munkaszervezésének sajátosságait, az ágazatok termelési érték, termelési költség és jövedelem viszonyait, valamint a termelés hatékonyságát és versenyképességét meghatározó összefüggések rendszerét.

Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek

Az előadások keretében kerül sor a főbb mezőgazdasági ágazatok üzemgazdasági ismereteinek elsajátítására, különös tekintettel azok elméleti háttérére, logikai összefüggéseire. Az előadások tartása PowerPoint prezentációs anyagra alapoz, mely minden egyes oktatott ágazat esetében azonos szerkezetben épül fel a könnyebb tanulhatóság és az ágazatok közötti összehasonlíthatóság végett. A ppt előadásanyagot elektronikus jegyzet egészíti ki. A gyakorlatokon követelmény az előadáson elhangzott anyag ismerete, ezért ezek rendszeres tanulása eléri, vagy meghaladja az órarendi terhelés időnagyságát. A gyakorlatokon oktatott, és otthoni foglalkozás keretében, önállóan – de a gyakorlatvezető részletes útmutatásai alapján – elkészítendő kalkulációs példafeladatok elkészítésének otthoni munkaidőigénye meghaladja az órai foglalkozás időtartamát. A kalkulációs feladat elkészítéséhez excel alapú komplex üzemgazdasági modellt kapnak a hallgatók, mellyel hozzájárulunk az ágazati kalkulációk módszertani elsajátításához.

Értékelés

A kollokviumi érdemjegy megszerzéséért teljesített írásbeli vizsga 5 fokozatú érdemjeggyel értékelendő. Az írásbeli vizsgán legalább 60%-os teljesítmény elérése szükséges az elégséges (2) érdemjegy megszerzéséhez, 70-80% a közepes, 80-90%: a jó és 90% vagy azt meghaladó teljesítmény eredményez jeles (5) minősítést.

Kötelező szakirodalom:

Üzemtan (Szerk.: Szűcs I.) Kiadó: Debreceni Egyetem. Debrecen, 2018. ISBN 978-963-490-139-6. p. 327 (elektronikus tananyag)
Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2
Az órákon leoktatott tananyag.

Ajánlott szakirodalom:

Vállalati és ágazati gazdaságtani ismeretek – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Apáti F.) Debreceni Egyetem AGTC, Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-52-2
Mezőgazdasági ágazatok gazdaságtana – Elméleti jegyzet (Elektronikus tananyag) (Szerk.: Szűcs I.) Debreceni Egyetem AGTC. Debrecen, 2013. ISBN 978-615-5183-64-5
Agrárgazdasági Kutató Intézet éves kiadványai; KSH kiadványok és tanulmányok; Gazdálkodás folyóirat; Egyéb szakajtó; MVH honlapja és tájékoztatói

Heti bontott tematika (előadások)	
27.	Követelményrendszer ismertetése. Az előadások és gyakorlatok tematikájának és tartalmának ismertetése és magyarázata. A mezőgazdasági piacok működési mechanizmusa. TE* A mezőgazdasági piacok működési mechanizmusa, törvényszerűségei
29.	Üzemtani tervezés és elemzés TE: Az ágazati modellezés és elemzés alapjainak ismerete és gyakorlati hasznosíthatósága
31.	Tej ágazat ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
33.	Marhahústermelés gazdaságtana TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
35.	Sertés ágazat ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
37.	Baromfihús előállítás ökonómiai kérdései TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
39.	Tojás előállítás ökonómiai kérdései TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
41.	Juh és kecske ágazat ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
43.	Halászat és akvakultúra ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
45.	Méz ágazat ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
47.	Vadgazdálkodás ökonómiája TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
49.	Hallgatói prezentációk TE: Az ágazat szervezése és ökonómiája, üzemgazdasági jellemzői, költség-jövedelem viszonyai és hatékonysága.
51.	ZÁRTHELYI DOLGOZAT

*TE tanulási eredmények

Gyakorlatok tematikája

Hét	Téma
1-2.	Követelményrendszer ismertetése. Az üzemtani alapfogalmak ismételése
3-4.	A gyakorlatokon megoldandó komplex állattenyésztési példafeladat elméleti háttérének áttekintése. Adatgyűjtés módja a szántóföldi növénytermesztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez.
5-6.	Az adatfeldolgozás módja az állattenyésztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez, az erre alkalmas kalkulációs modell alkalmazásának elsajátítása.
7-8.	Az üzemgazdasági elemzés és értékelés módszertana a tejtermelési példafeladat mintáján.
9-10.	A gyakorlatokon megoldandó sertés példafeladat elméleti háttérének áttekintése. Adatgyűjtés módja az állattenyésztési ágazatok költség-haszon elemzéséhez.
11-12.	Az adatfeldolgozás módja a sertés ágazat költség-haszon elemzéséhez, az erre alkalmas kalkulációs modell alkalmazásának elsajátítása.
13-14.	Az üzemgazdasági elemzés és értékelés módszertana a baromfi ágazatos példafeladat mintáján.

A tantárgy neve:		magyarul:		EU Agrár- és környezetpolitika				Kódja:	GT_AGVN034-17 GT_AGVNS034-17		
		angolul:		EU Agricultural and Environmental Policy							
Felelős oktatási egység:				Ökonómia Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:				--				Kódja:			
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	X	Heti	2	Heti	1	Kollokvium		4	magyar		
Levelező	-	Féléves	-	Féléves	-						
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Prof. Dr. Rákos Mónika		beosztása:	egyetemi tanár		
A kurzus célja, hogy											
a hallgatók rendelkezzenek azokkal az információkkal az EU-ról, amelyek segítik őket jövőjük építésében. Ismerjék meg az agrárpolitikának az integrációban kezdetektől betöltött szerepét, információt nyerjenek a nemzetközi agrárpiacon, elméleti háttéréről. Tájékozódjanak a környezetpolitika térnyeréséről, alapelveiről, mely tudás alapja lehet a környezettudatos gondolkodás formálásának.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
Tudás:											
- Tisztában van a nemzetközi agrár- és vidékpolitika jelentőségével, ezzel kapcsolatban tudja és érti a szakpolitikák alapvető fogalmait, összefüggéseit és folyamatait.											
- Ismeri a szakpolitikák egészére vonatkozó tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns döntéshozatali folyamatokat.											
- Ismeri az agrárpolitika és a szakpolitikák (támogatási, adózási stb.) alapvető funkcióit és összefüggéseit.											
Képesség:											
- Képes a szakpolitikai problémák megfogalmazására, a várható trendek felismerésére, önálló szakmai álláspont kialakítására, és annak megvédésére a viták során.											
- Képes a szakpolitikák intézményi háttérének formális és informális kapcsolatrendszerét értelmezni, és azt munkája során felhasználni.											
- Képes a szakterületre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes elemzésre, alapvető összefüggések feltárására, önálló következtetések levonására. Szakmai irányítás mellett képes kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő közvetlen irányítására.											
Attitűd:											
Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelőségek vállalására.											
Autonómia és felelősség:											
Az elemzésekért, következtetéseiért és döntéseiért felelősséget vállal.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei											
A tantárgy célja, hogy a hallgató megismerje az Európai Unió szerepét, nem csak hagyományos értelemben, hanem a különböző szakpolitikák esetében is. A tárgyalta témaköröket nemzetközi kitekintésben is el tudja helyezni, a képzés során szerezzék meg az alapfogalmak használatának készségét. Rendelkezzenek azokkal az információkkal az EU-ról, amelyek segítik őket jövőjük építésében. Ismerjék meg az agrárpolitikának az integrációban kezdetektől betöltött szerepét, információt nyerjenek a nemzetközi agrárpiacon, elméleti háttéréről. Tájékozódjanak a környezetpolitika térnyeréséről, alapelveiről, mely tudás alapja lehet a környezettudatos gondolkodás formálásának.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek											
Az előadások interaktív voltából kifolyólag a hallgatók folyamatosan be vannak vonva az előadásba, ezzel is fejlesztve készségeiket. Az előadások keretén belül neves, kutatóintézetből érkező vendégelőadók szélesítik a látókörüket a hallgatóknak.											
Értékelés											
A vizsgakérdéseket minden témakör végén megkapják a hallgatók. Az előadás anyagok a hozzájuk tartozó írásos anyagokkal együtt a hallgatók rendelkezésére van bocsátva.											
A vizsga írásban történik, ahol a fogalmak kerülnek számonkérésre, illetve felsorolás és rövid esszé jellegű kérdéseken kívül igaz-hamis, teszt kérdésekre kell számítani. Ha a hallgató az „A” vizsgát nem tudta teljesíteni. „B” és „C” vizsgára jöhet, az egész éves anyagot átfogó szóbeli felelet kerül értékelésre eredménye.											

Kötelező szakirodalom:

Popp József – Oláh Judit (szerk.) (2016): Közös Agrárpolitika
 Popp József (2004) Az EU Közös Agrárpolitikájának elmélete és nemzetközi mozgástere. Kiadó: Európai Agrárpolitika Kft. ISBN 963 217 735 5
 Az előadások anyaga, mely a kar e-learning felületén elérhető lesz.
 Az Unió honlapjáról kijelölt fejezetek <http://europa.eu>

Ajánlott szakirodalom:

Horváth Zoltán (2007) Kézikönyv az Európai Unióról. Hetedik, átdolgozott, bővített kiadás hvgorac Lap- és Könyvkiadó Kft
 Blahó András szerk. (2007): Európai integrációs alapismeretek. Aula Kiadó
 További irodalmak az előadások során folyamatosan kerülnek bemutatásra és feltöltésre az e-learning rendszerbe.

Heti bontott tematika	
1.	EU története, jogrendszere, integrációs formák TE: Megismeri az EU kialakulásának fontosabb mérföldköveit, az integráció mélyülésének folyamatát.
3.	Az Európai Uniót működtető intézmények TE: Megismeri az EU-t működtető intézményeket.
5.	Gazdasági és Monetáris Unió TE: Megismeri a gazdasági és monetáris unió kialakulásának lépéseit, mérföldköveit.
7.	Az Európai Unió költségvetésének általános jellemzői és az aktuális költségvetés bemutatása TE: Bemutatásra kerül az EU költségvetésének kialakításának feltételei, főbb bevételi és kiadási tényezői.
9.	Közös Agrárpolitika (KAP) 50 éve TE: Megismerik a KAP kialakulását és fontosabb mérföldköveit.
11.	Közös Agrárpolitika (KAP) 2014-2020 és 2020 utáni időszak TE: Megismerik a KAP jelenlegi szabályozását és jövőbeli kilátását.
13.	Környezetpolitika kialakulása és működési rendszere. A fenntartható fejlődés fontosabb dokumentumai az EU-ban TE: Megismerik a környezetpolitika kialakulását és fontosabb szabályozását.
15.	Vidékfejlesztési jogszabály 2014-2020 és 2020 utáni időszak TE: Megismerik az EU vidékfejlesztési politikájának jelenlegi és jövőbeli tényezőit.
17.	Energiaellátás, energiapolitika TE: Megismerik az EU energiapolitikáját.
19.	EU tagságunk 10 évének agrár- és vidékgazdasági tapasztalatai TE: Bemutatásra kerülnek a fontosabb változások az EU-csatlakozás óta.
21.	Beruházás és az EU kohéziós politikája TE: Megismerik az EU fejlesztési és beruházási politikáját.
23.	Regionális politika TE: Megismerik a regionális politika fontosabb jellemzőit.
25.	WTO TE: Megismerik a WTO működését, fontosabb szabályozásait.
27.	Összefoglalás TE: A félév során leadott anyagok szintetizálása.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Szaknyelv I.		Kódja:	GT_AGVNNY1-17 GT_AGVNSNY1-17	
		angolul:		Technical language I.				
Felelős oktatási egység:				Gazdasági Szaknyelvi Kommunikációs Központ				
Kötelező előtanulmány neve:							Kódja:	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	X	Heti		Heti	4	gyakorlati jegy	1	angol, német
Levelező		Féléves		Féléves				
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Pozsonyi Katalin		beosztása:	nyelvtanár
A kurzus célja, hogy a hallgatók								
a Közös Európai Referenciakeret (CEFR) által meghatározott középfokú szakmai nyelvvizsga szintjének elérését megalapozzák az olvasás, írás, beszéd és hallás utáni értés terén. Ezen a szinten a nyelvhasználó meg tudja érteni összetettebb szövegek fő mondanivalóját és fontosabb információit. Képes részletes és világos szövegalkotásra az elvárt témakörökben. Folyamatosan kommunikál anyanyelvű beszédpartnerével, megfelelően használja az szakmai nyelvi lexikát, tud érvelni, véleményt nyilvánítani, állást foglalni								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
<i>Tudás:</i> A nyelvtanuló ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten. Ismeri az agrárgazdaság és vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit. Ezenkívül rendelkezik a vidékfejlesztés és mezőgazdaság szakterületén az alapvető jogi és etikai szabályok ismeretével.								
<i>Képesség:</i> A nyelvtanuló képes angol nyelven a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. Hatékonyan alkalmazza a szakterületén használatos korszerű informatikai rendszereket, eszközöket. Képes a vidékfejlesztéssel és agráriummal kapcsolatos angol nyelvű információk megértésére, és speciális szakkifejezéseinek aktív alkalmazására.								
<i>Attitűd:</i> A nyelvtanuló nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviseletére. Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny a vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra. Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő vidékfejlesztési, minőségbiztosítási problémák megoldásához. Törekszik az élethosszig tartó és az élet egészére kiterjedő tanulásra. idegen nyelven is.								
<i>Autonómia és felelősség:</i> A nyelvtanuló önállóan, a hiteles szakmai forrásokra támaszkodva tekinti át és elemzi a vidékfejlesztés és agrárium kérdéseit, és a problémákra megoldási javaslatokat fogalmaz meg angol nyelven is. Önállóan képes a gondálkodásirányítási folyamatok tervezésére, beszerzési, értékesítési folyamatok irányítására. Tudatosan képviseli szakterületének korszerű elméleteit és módszereit angol nyelven is.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei Az agrárium és mezőgazdasági témakörök megismertetése, szituációs párbeszédok begyakorlása, az írott és hallott szöveg értését célzó feladatok gyakorlása, hivatalos levelek, beszámolók írása.								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Csoportmunka, egyéni feladatok, prezentációk, szituációs feladatok, módszertani útmutató az egyes vizsgafeladatok megoldásához, órai csoportos és egyéni gyakorlás, otthoni munka								
Értékelés Az órákon rendszeres szóbeli és írásbeli számonkérések, valamint a félév során két írásbeli (zárthelyi) dolgozat alapján (6. és 12. hét), beadandó dolgozatok. A Zh-kon a teljesítési szint: 60%.								
Kötelező szakirodalom (angol nyelv): Robin Matheson: English for Agribusiness and Agriculture in Higher Education Studies 2014 ISBN-10-1859644511 Írásbeli feladatgyűjtemény a társalkodó általános nyelvvizsgához Tímár Eszter: Words, words, words. Tematikus angol szókincsgyűjtemény. Nemzeti Tankönyvkiadó Norman Coe, Mark Harrison, Ken Paterson : Oxford Angol Nyelvtan								

Róth N-Senkár Sz.,-Tóth Z.: Angol szóbeli gyakorlatok, Nemzeti Tankönyvkiadó

Ajánlott szakirodalom (angol nyelv):

Némethné Hock Ildikó: 1000 questions, 1000 answers. Társalgási gyakorlatok az angol „A” típusú nyelvvizsgákhoz
Oxford Exam Excellence. CUP, 2006
Channel your English. Upper- intermediate, MM Publication
Jones: New Progress to First Certificate. CUP 1997
To the Top 3, MM publication
Online anyagok: www.bbc.com , www.agendaweb.org, www.nationalgeographic.com

Kötelező szakirodalom (Német nyelv):

- Csányi Eszter-Magyar Gézané: Bevezetés a német üzleti idegen nyelvbe SALDO 2017 ISBN: 978-963-638-528-6

Ajánlott szakirodalom (német nyelv):

- Gabriele Volgnandt-Dieter Volgnandt: Exportwege neu 1 A1-A2 Schubert Verlag 2012 ISBN: 978-3-941323-00-1
- Sprenger, Weermann: Wirtschaft auf Deutsch Klett Verlag ISBN 978-3-12-675215-2
- Olaszy, Pákozdi: Aktuelle Wirtschaftsthemen OLKA Budapest 2007 ISBN 978-963-06-3684-1
- Német gazdasági lapok és folyóiratok: Handelsblatt, Wirtschaftswoche

Heti bontott tematika	
1.	A gazdasági élet szereplői, szektorai, alapfogalmai TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
2.	Magyarország gazdasága. TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
3.	Munkaerőpiac TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
4.	Állásinterjú, álláskeresés TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
5.	Az Európai Unió TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
6.	Az Európai Unió legfontosabb intézményei TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
7.	Félévközi dolgozat TE: Az eddig elsajátított ismeretek, készségek felmérése
8.	Marketing TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
9.	Marketing TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
10.	Vállalkozási formák TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
11.	Vállalatalapítás TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
12.	Banki szolgáltatások TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
13.	Pénzügyi ügyletek, befektetési formák TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
14.	Évvégi záródolgozat TE: A félév során tanult ismeretek, készségek felmérése.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Szaknyelv II.				Kódja:	GT_AGVNNY2-17		
		angolul:		Technical language II.					GT_AGVSNY2-17		
Felelős oktatási egység:				Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar Gazdasági Szaknyelvi Kommunikációs Központ							
Kötelező előtanulmány neve:								Kódja:			
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	X	Heti		Heti	4		szigorlat	1	angol, német		
Levelező		Féléves		Féléves							
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Pozsonyi Katalin		beosztása:	nyelvtanár		
A kurzus célja, hogy a hallgatók											
a Közös Európai Referenciakeret (CEFR) által meghatározott középfokú szakmai nyelvvizsga szintjének elérését megalapozzák az olvasás, írás, beszéd és hallás utáni értés terén. Ezen a szinten a nyelvhasználó meg tudja érteni összetettebb szövegek fő mondanivalóját és fontosabb információit. Képes részletes és világos szövegalkotásra az elvárt témakörökben. Folyamatosan kommunikál anyanyelvű beszédpartnerével, megfelelően használja az szakmai nyelvi lexikát, tud érvelni, véleményt nyilvánítani, állást foglalni.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul.											
Tudás:											
A nyelvtanuló ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten. Ismeri az agrárgazdaság és vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit. Ezenkívül rendelkezik a vidékfejlesztés és mezőgazdaság szakterületén az alapvető jogi és etikai szabályok ismeretével.											
Képesség:											
A nyelvtanuló képes angol nyelven a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására. Hatékonyan alkalmazza a szakterületén használatos korszerű informatikai rendszereket, eszközöket. Képes a vidékfejlesztéssel és agráriummal kapcsolatos angol nyelvű információk megértésére, és speciális szakkifejezéseinek aktív alkalmazására.											
Attitűd:											
A nyelvtanuló nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviseletére. Fogékony a környezettudatosság és az emberi egészség iránt, és érzékeny a vidékgazdasággal kapcsolatosan felmerülő problémákra. Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő vidékfejlesztési, minőségbiztosítási problémák megoldásához. Törekszik az élethosszig tartó és az élet egészére kiterjedő tanulásra. idegen nyelven is.											
Autonómia és felelősség:											
A nyelvtanuló önállóan, a hiteles szakmai forrásokra támaszkodva tekinti át és elemzi a vidékfejlesztés és agrárium kérdéseit, és a problémákra megoldási javaslatokat fogalmaz meg angol nyelven is. Önállóan képes a gazdálkodásirányítási folyamatok tervezésére, szerzési, értékesítési folyamatok irányítására.											
Tudatosan képviseli szakterületének korszerű elméleteit és módszereit angol nyelven is.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei											
Az agrárium és mezőgazdasági témakörök megismertetése, szituációs párbeszéd meggyakorlása, az írott és hallott szöveg értését célzó feladatok gyakorlása, hivatalos levelek, beszámoló írás.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek											
Csoportmunka, egyéni feladatok, prezentációk, szituációs feladatok, módszertani útmutató az egyes vizsgafeladatok megoldásához, órai csoportos és egyéni gyakorlás, otthoni munka.											
Értékelés											
Az órákon rendszeres szóbeli és írásbeli számonkérések. A félév során két zárthelyi dolgozat, amely a szigorlat írásbeli részét jelenti, javítási lehetőség a vizsgaidőszak első hetében. A vizsgaidőszakban a szigorlat szóbeli része.											
Kötelező szakirodalom (angol nyelv):											
Robin Matheson: English for Agribusiness and Agriculture in Higher Education Studies 2014 ISBN-10-1859644511											
Írásbeli feladatgyűjtemény a társalkodó általános nyelvvizsgához											
Tímár Eszter: Words, words, words. Tematikus angol szókincs-gyűjtemény. Nemzeti Tankönyvkiadó											
Norman Coe, Mark Harrison, Ken Paterson : Oxford Angol Nyelvtan											
Róth N-Senkár Sz.-Tóth Z.: Angol szóbeli gyakorlatok. Nemzeti Tankönyvkiadó											

Ajánlott szakirodalom (angol nyelv):

Némethné Hock Ildikó: 1000 questions, 1000 answers. Társalgási gyakorlatok az angol „A” típusú nyelvvizsgákhoz
Oxford Exam Excellence. CUP, 2006

Channel your English. Upper- intermediate, MM Publication

Jones: New Progress to First Certificate. CUP 1997

To the Top 3, MM publication

Online anyagok: www.bbc.com , www.agendaweb.org, www.nationalgeographic.com

Kötelező szakirodalom (Német nyelv):

- Csányi Eszter-Magyar Gézáné: Bevezetés a német üzleti idegen nyelvbe SALDO 2017 ISBN: 978-963-638-528-6

Ajánlott szakirodalom (német nyelv):

- Gabriele Volgnandt-Dieter Volgnandt: Exportwege neu 1 A1-A2 Schubert Verlag 2012 ISBN: 978-3-941323-00-1

- Sprenger, Weermann: Wirtschaft auf Deutsch Klett Verlag ISBN 978-3-12-675215-2

- Olaszy, Pákozdi: Aktuelle Wirtschaftsthemen OLKA Budapest 2007 ISBN 978-963-06-3684-1

- Német gazdasági lapok és folyóiratok: Handelsblatt, Wirtschaftswoche

Heti bontott tematika	
1.	Szóbeli és írásbeli üzleti kommunikáció. TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
2.	Szóbeli és írásbeli üzleti kommunikáció. TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
3.	Környezet TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
4.	Környezetvédelem. TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
5.	A magyar mezőgazdaság jellemzői. TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
6.	A magyar mezőgazdaság jellemzői, támogatások. TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
7.	Félévközi dolgozat TE: Az eddig elsajátított ismeretek, készségek felmérése
8.	A digitalizáció szerepe a mezőgazdaságban TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
9.	Automatizált termelési folyamatok a mezőgazdaságban TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
10.	Precíziós mezőgazdaság TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
11.	Biogazdálkodás 1 TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
12.	Biogazdálkodás 2 TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, hivatalos levél megírása
13.	Hagyományos és regeneratív gazdálkodás. TE: A témához kapcsolódó szituációs párbeszéd, szövegértési és hallásértési feladatok, beszámoló megírása
14.	Évvégi záródolgozat TE: A félév során tanult ismeretek, készségek felmérése.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Agrárgazdaságtan alapjai		Kódja:	GT_AGVN037-17		
		angolul:		Agricultural economics			GT_AGVNS037-17		
Felelős oktatási egység:				Ökonómia Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:				--			Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali	x	Heti	2	Heti	2	Kollokvium	5	magyar	
Levelező	-	Féléves	-	Féléves	-				
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Prof. Dr. Rákos Mónika		beosztása:	egyetemi tanár
A kurzus célja, hogy a hallgató megismerje a mezőgazdaság nemzetgazdaságban betöltött szerepét, a tárgyalt témaköröket nemzetközi kitekintésben is el tudja helyezni. A hallgatók a képzés során szerezzék meg az alapfogalmak használatának készségét.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul									
<i>Tudás:</i> - Tisztában van azzal, hogy a primer szektorban előállított termékek az élelmiszerlánc részét képezik, ezzel kapcsolatban tudja és érti az élelmiszerlánc-biztonság alapvető fogalmait, összefüggéseit és folyamatait. - Ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági folyamatokat. - Ismeri az agrárpolitika és a szakpolitikák (támogatási, adózási stb.) alapvető funkcióit és összefüggéseit. - Tisztában van a K+F+I tevékenység betöltött szerepével. - Rendelkezik az ágazatok problémáinak azonosításához szükséges ismeretekkel és a releváns információgyűjtés, elemzés és problémamegoldás módszereivel.									
<i>Képesség:</i> - Az ágazatok területén képes a termelést előkészítő és szolgáló eljárások megtervezésére, lebonyolítására, az erőforrások szakszerű elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten. - Képes az egyes ágazati szakmai problémák megfogalmazására, a várható trendek felismerésére, önálló szakmai álláspont kialakítására, és annak megvédésére a viták során. - Képes az agrárgazdaság szereplőinek viselkedését, az agrárium intézményi hátterének formális és informális kapcsolatrendszerét értelmezni, és azt munkája során felhasználni. - Képes a szakterületre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes elemzésre, alapvető összefüggések feltárására, önálló következtetések levonására. Szakmai irányítás mellett képes kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő közvetlen irányítására.									
<i>Attitűd:</i> - Fogékony az új információk befogadására, az új szakmai ismeretekre, nyitott az új, önálló és együttműködést igénylő feladatok, felelősségek vállalására.									
<i>Autonómia és felelősség:</i> - Az elemzésekért, következtetéseiért és döntéseiért felelősséget vállal.									
A kurzus rövid tartalma, témakörei A tantárgy célja, hogy a hallgató megismerje a mezőgazdaság nemzetgazdaságban betöltött szerepét, nem csak hagyományos értelemben, hanem az agribusiness és a többfunkciós mezőgazdaság megközelítésében is. A tárgyalt témaköröket nemzetközi kitekintésben is el tudja helyezni, a képzés során szerezzék meg az alapfogalmak használatának készségét. Rendelkezzenek azokkal az információkkal a mezőgazdaságról, amelyek segítik őket a rendszer megismerésében és jövőjük építésében. Ismerjék meg a mezőgazdaság termékpályán betöltött szerepét, információt nyerjenek az élelmiszer előállítás folyamatáról, kapcsolati rendszeréről. Tájékozódjanak a főbb ágazatok helyzetéről, működéséről, valamint az új, modern technológiákról.									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek Az előadások interaktív voltából kifolyólag a hallgatók folyamatosan be vannak vonva az előadásba, ezzel is fejlesztve készségeiket. Az előadások keretén belül neves, kutatóintézetből érkező vendégelőadók szélesítik a látókörüket a hallgatóknak.									

Az előadáshoz tartozó gyakorlatokon a szakmai ismereteik elmélyítése mellett a hallgatók prezentációkat tartanak, előre kiadott témakörökből.	
Értékelés	A vizsgakérdéseket minden témakör végén megkapják a hallgatók. Az előadás anyagok a hozzájuk tartozó írásos anyagokkal együtt a hallgatók rendelkezésére van bocsátva. A vizsga írásban történik, ahol a fogalmak kerülnek számonkérésre, illetve felsorolás és rövid esszé jellegű kérdéseken kívül igaz-hamis, teszt kérdésekre kell számítani. Ha a hallgató az „A” vizsgát nem tudta teljesíteni. „B” és „C” vizsgára jöhet, az egész éves anyagot átfogó szóbeli felelet kerül értékelésre eredménye.
Kötelező szakirodalom:	Mizik Tamás (szerk.) (2017): Agrárgazdaságtan II. – Az agrárfejlesztés mikro- és makroökonómiája. Akadémia Kiadó, ISBN: 978 963 05 9908 5, 446 p. Fertő Imre – Mizik Tamás (szerk.), 2016: Agrárgazdaságtan I. – Mezőgazdasági árak és piacok, ISBN: 978 630597272, 334 p.
Ajánlott szakirodalom:	Szabó Gábor: Élelmiszer-gazdaságtan (Egyetemi jegyzet) DE MTK AVI – Kaposvári Egyetem ÁTK, Debrecen, 2001 További irodalmak folyamatosan a gyakorlatokon kerülnek bemutatásra, illetve feltöltésre kerül az e-learning rendszerbe.

Heti bontott tematika	
1.	Alapfogalmak ismertetése, a mezőgazdaság nemzetgazdasági szerepe TE: Megismeri az agrobusinesshez tartozó fogalmakat és azok jellemzőit.
3.	Az élelmiszer-gazdaság társadalmi-gazdasági szerkezete TE: Ismereteket szerez a fontosabb összefüggésekről társadalmi és gazdasági szinten egyaránt.
5.	Erőforrások a mezőgazdaságban I. – Földpiac, Földbirtok politika TE: Ismereteket szerez a mezőgazdaság egyes forrásairól.
7.	Erőforrások a mezőgazdaságban II. – Mezőgazdasági tőkepiac TE: Ismereteket szerez a mezőgazdaság egyes forrásairól.
9.	Erőforrások a mezőgazdaságban III. – Mezőgazdasági munkaerőpiac TE: Ismereteket szerez a mezőgazdaság egyes forrásairól.
11.	A főbb mezőgazdasági ágazatok bemutatása – Növénytermesztés TE: Megismeri a mezőgazdaság főbb ágazatait.
13.	A főbb mezőgazdasági ágazatok bemutatása – Állattenyésztés TE: Megismeri a mezőgazdaság főbb ágazatait.
15.	Mezőgazdasági üzemszervezetek TE: Megismeri a mezőgazdaság üzemi struktúráját, gazdaságszerkezetét.
17.	Költség – Jövedelem változásai az agrártermelésben TE: Megismeri a mezőgazdaság árainak változására ható főbb jellemzőket.
19.	Az agrár-külkereskedelem főbb jellemzői TE: Megismeri az agrárkülkereskedelem jellemzőit az EU-csatlakozást követően.
21.	A mezőgazdaságot érintő globális kihívások TE: Megismeri milyen kihívásokkal kell szembenéznie a mezőgazdaságnak.
23.	Modern technológiák a mezőgazdaságban – Precíziós mezőgazdaság TE: Ismeretanyagot kap a precíziós mezőgazdaság legfontosabb jellemzőiről.
25.	Modern technológiák a mezőgazdaságban – Bioüzemanyagok TE: Megismeri az energetikához kapcsolódó fontosabb területeket.
27.	Összefoglalás TE: Az elhangzott előadásanyagok szintetizálása.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:	magyarul:	Regionális gazdaságtan				Kódja:	GT_AGVN038-17	
	angolul:	Regional Economics					GT_AGVNS038-17	
Felelős oktatási egység:			Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:			-				Kódja:	-
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	x	Heti	2	Heti	2	G	4	magyar
Levelező		Féléves		Féléves				
Tantárgyfelelős oktató			neve:	Dr. Pető Károly			beosztása:	egyetemi tanár
A kurzus célja, hogy a hallgatók tisztában legyenek a táj-régió fogalmával, a gazdaság általános törvényszerűségei térbeni érvényesülésével, a térben létező gazdaság mozgástörvényeivel mikro- és makroszinten. Ezen kívül a regionális fejlődés erőforrásainak átrendeződésének a területi folyamatokra gyakorolt hatását megismerjék. A tantárgy célja, hogy bemutassa az Európai Unió regionális politikájának intézményrendszerét, az intézmények és a támogatási politika működését, valamint hogy megismertesse a Strukturális alapokat és a Kohéziós Alapot, valamint a nemzeti fejlesztési terveket.								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul <i>Tudás:</i> Érti és ismeri a vidéki területek gazdaságfejlesztésének, a vidék- és területfejlesztés működésének sajátosságait (a mezőgazdaság vidékfenntartó és vidékfejlesztő szerepét) és a sajátosságok összefüggéseit. <i>Képesség:</i> Képes komplex módon elemezni egy meghatározott vidéki térség problémáit, lehetőségeit és képes tanácsot adni a fejlesztés lehetséges irányairól, aktívan bekapcsolódva a területi tervezési feladatok ellátásába. Képes mérlegelni az adott vállalati, intézményi vagy közösségi projektek hatásait a vidék gazdasági, társadalmi és természeti környezetére vonatkozóan. <i>Attitűd:</i> Agrárgazdasági és vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra, befogadó mások véleménye, az agrárium ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt. Együttműködési szándékkal közeledik a felmerülő agrárgazdasági, vidékfejlesztési, problémák üzemi és térségi szintű megoldásához. <i>Autonómia és felelősség:</i> Felelősségtudata a magatartásával kapcsolatos szakmai, jogi, etikai, egészségszempontú normákat, szabályokat illetően is megnyilvánul, továbbá önállóan tervezi meg saját szakmai előmenetelét Felelősen gondolkodik a gazdasági döntések környezeti és társadalmi hatásairól, valamint az agráriumban működő vállalkozások társadalmi és környezeti felelősségvállalásáról.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei Regionális mikroökonómia, Regionális makroökonómia, A területi fejlődést meghatározó tényezők, Regionális versenyképesség, Területi egyenlőtlenségek, Regionális politika								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek kooperatív oktatási módszerek, előadás, együttműködés, prezentáció, házi feladat								
Értékelés Évközben két zárthelyi dolgozat (a zárthelyi dolgozatok 60 % teljesítése külön-külön), valamint kiadott témából prezentáció készítése és előadása, amelyek egyben az aláírás feltételei is. A zárthelyi dolgozatokat az egyéni tanulmányrenddel, valamint már aláírással rendelkező hallgatóknak is meg kell írniuk sikeresen.								
Kötelező szakirodalom: Káposzta József (2007): Regionális gazdaságtan. DE ATC AVK. Lengyel Imre-Rechnitzer János (2004): Regionális gazdaságtan. Dialóg Campus Kiadó. Budapest-Pécs								
Ajánlott szakirodalom: Kozma Gábor (2003): Regionális gazdaságtan. Kossuth Egyetemi Kiadó. Debrecen Kopátsy Sándor (2021): Új közgazdaságtan, Pallas Athéné Könyvkiadó Kft.								

Heti bontott tematika	
1.	Félévkezdés (követelmények, tartalom) TE: A féléves tematika, elvárások, a tárgy teljesítéséhez szükséges feladatok ismertetése.
3.	A regionális tudomány tartalma és célja, táj, régió fogalmak TE: A hallgatók megismerik a tématerületet átfogóan befolyásoló folyamatokat, a szabályozás rendszerét, az alapvető szakkifejezéseket, a regionális tudomány meghatározó szereplőit és elméleteit.
5.	A regionális gazdaságtan tárgya, regionális mikroökonómia alapkérdései TE: A hallgatók megismerik a tématerületet átfogóan befolyásoló folyamatokat, a szabályozás rendszerét, az alapvető szakkifejezéseket, a regionális tudomány meghatározó szereplőit és elméleteit.
7.	Neoklasszikus telephelyelméletek TE: A hallgatók megismerik a tématerületet átfogóan befolyásoló folyamatokat, a szabályozás rendszerét, az alapvető szakkifejezéseket, a regionális tudomány meghatározó szereplőit és elméleteit.
9.	A versenyképesség legfontosabb modelljei TE: A hallgatók megismerik a tématerületet átfogóan befolyásoló folyamatokat, a szabályozás rendszerét, az alapvető szakkifejezéseket, a regionális tudomány meghatározó szereplőit és elméleteit.
11.	Regionális makroökonómia, a tényezők szerepe a regionális gazdaságban I. TE: A hallgatók megismerik a regionális tudomány gyakorlati megközelítését, az elméletek mellett a praktikus alkalmazhatósági területeket.
13.	Regionális makroökonómia, a tényezők szerepe a regionális gazdaságban II. TE: A hallgatók megismerik a regionális tudomány gyakorlati megközelítését, az elméletek mellett a praktikus alkalmazhatósági területeket.
15.	A területi fejlődést meghatározó társadalmi tényezők TE: A hallgatók megismerik a regionális tudomány gyakorlati megközelítését, az elméletek mellett a praktikus alkalmazhatósági területeket.
17.	A területi fejlődést meghatározó gazdasági tényezők TE: A hallgatók megismerik a regionális tudomány gyakorlati megközelítését, az elméletek mellett a praktikus alkalmazhatósági területeket.
19.	A termelési tényezők és a regionális fejlődés kapcsolata TE:
21.	A területi egyenlőtlenségek főbb összefüggései (tér fogalmak, a területi egyenlőtlenség értelmezései, egyenlőtlenségi mutatók) TE:
23.	Regionális politika 2014-2020 (célkitűzések, prioritások, pénzügyi alapok) TE:
25.	Regionális politika 2021-2027
26.	A klaszterizáció és a klaszterek TE: A hallgatók megismerik a regionális tudomány gyakorlati megközelítését, az elméletek mellett a praktikus alkalmazhatósági területeket.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Vidékfejlesztés		Kódja:	GT_AGVN039-17	
		angolul:		Rural Development			GT_AGVNS039-17	
Felelős oktatási egység:				Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet				
Kötelező előtanulmány neve:				-		Kódja:		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve
		Előadás		Gyakorlat				
Nappali	x	Heti	2	Heti	2	K	4	magyar
Levelező		Féléves		Féléves				
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Prof. Dr. Pető Károly		beosztása:	egyetemi tanár
A kurzus célja, hogy a hallgatók								
Ismerjék meg a fejlődés történelmi léptékű legfontosabb tendenciáit; a fejlettség mai kor szerinti jellemzőit; a vidékfejlesztés európai uniós normák szerinti értelmezését; a vidék tudományos igényű jellemzésének szempontjait; a magyar vidék állapotát, változásának jellemzőit; vidékfejlesztési programok tartalmi követelményeit; a helyi erőforrások komplex értékelését;								
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul								
Tudás:								
- Tájékozott az agrár- és vidékfejlesztési politika hazai és nemzetközi funkcióiban és összefüggéseiben.								
- Ismeri a vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit.								
- Ismeri a vidéki társadalmi változásokat, azok összefüggéseit és a vidék-társadalom-mezőgazdaság egymásra hatásának aspektusait.								
Képesség:								
- Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.								
- Képes a vidékfejlesztés, az agrárium és a környezetvédelem területén komplexen átlátni a szakmai előrelépéshez								
- Képes vidékfejlesztési programok megtervezésére, lebonyolítására, erőforrások elosztására, szakmai döntéseket megalapozó javaslatok kidolgozásában való részvételre, következtetések levonására, nemcsak operatív szinten szükséges feltételrendszert.								
- Képes a vidékfejlesztéshez kapcsolatos agrármérnöki feladatok ellátására és az ehhez szükséges informatikai (adatbázis-kezelés, programalkalmazás) ismeretek alkalmazására.								
Attitűd:								
- Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére.								
- Vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra.								
Autonómia és felelősség:								
- Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.								
- Szakmai irányítás mellett képes vidékfejlesztési kutatási projektben a projekt részfeladatainak operatív szinten történő, közvetlen irányítására.								
A kurzus rövid tartalma, témakörei								
A fejlődés történelmi jellemzői; a fejlettség mai jellemzői; agrárium és vidék kapcsolatrendszere; fejlesztéspolitikai szakterületek és jellemzőik; a vidékpolitika kialakulása és fejlődése; a vidékfogalom, a vidék erőforrás rendszere; a vidék jellemzői; vidékfejlesztési programok a rendszerváltás előtt és után								
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek								
előadás, gyakorlat, szakmai filmvetítés, egyéni feladatmegoldás, a saját munka prezentációja.								
Értékelés								
A saját munka megvédése alapján érvényes gyakorlati jegy. A kiadott oktatási anyagokból írásbeli vizsga								

Kötelező szakirodalom:

Bálint J.-Nagy G. (szerk.) (2007): Vidékfejlesztés. „Gyakorlatorientált képzési rendszerek kialakítása és minőségi fejlesztése az agrár-felsőoktatásban” című program keretében készült egyetemi tankönyv, CD. DE ATC AVK, Debrecen. 380. P.

Ajánlott szakirodalom:

Kerek Z. – Marsalek S. (2009) A vidékfejlesztés gyakorlata, lehetőségek, intézkedések, Szaktudás Kiadóház, Budapest, 2009., 404. p. ISBN 9789639935075

A vidékfejlesztés finanszírozása az Európai Unióban. AKII tanulmány, 1999.

Falu- város- régió c. folyóirat. Bp. KTM VÁTI

Madarász Imre: Hogyan készítsünk vidékfejlesztési programot? Agroinform Kiadóház, Bp., 2000.

Tér és társadalom c. folyóirat. Bp. MTA kiadvány.

Heti bontott tematika	
1.	Korunk és a területi fejlődés TE*Megismerni a fejlődés történelmi gyökereit a mai differenciák okait
3.	Az életminőség összetevői, város vs. vidék TE Felismerni az életterek életminőségi különbségeit, meghatározottságukat
5.	A vidék és a vidékfejlesztés fogalma, kialakulása TE Belátni a vidékpolitika szükségsszerű kialakulását
7.	Vidék, vidékiség, vidékfogalom TE A fogalomkör tudományos beágyazódása a mindennapokba
9.	A vidéki erőforrások TE a vidékfejlesztés természeti-, gazdasági és társadalmi erőforrásai
11.	A magyar vidék helyzete 1990 előtti évtizedek TE A vidék aranykora még nemzetközi összehasonlításban is
13.	A magyar vidék helyzete 1990 utáni évtizedek TE A rendszerváltás vidékre gyakorolt hatása
15.	A vidékfejlesztési programok tartalmi követelményei TE Fejlesztési programok alap szintű megismerése
17.	A LEADER filozófiája és működése. TE A helyi együttműködés jelentősége a vidékfejlesztésben
19.	A jószág volt az aranya a népnek - dokumentumfilm TE A háztáji állattartás vidékfejlesztési szerepe
21.	vidékfejlesztési intézkedések: falufejlesztés és megújítás, TE A lakóhely fejlesztésének lehetőségei
23.	vidékfejlesztési intézkedések: a vidéki örökség megőrzése; TE A hagyományok megőrzésének lehetőségei és jelentőségük
25.	vidékfejlesztési intézkedések: a vidéki infrastruktúra fejlesztése; TE A vidékpolitika kínálati lehetőségek
27.	Félévi összefoglaló előadás, a követelmények átbeszélése TE A sikeres vizsga feltételeinek tisztázása

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Településfejlesztés				Kódja:	GT_AGVN040-17		
		angolul:		Settlement development					GT_AGVNS040-17		
Felelős oktatási egység:				Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:									Kódja:		
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	X	Heti	2	Heti	1						
Levelező		Féléves		Féléves				K	3	magyar	
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Horváth Péter			beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a lakóközösségek kialakulását, a térszerkezeti folyamatokat, a helyi társadalmakat, Magyarország törekvéseit, az EU térképen való elhelyezkedését régiószinten, a helyi, regionális charták történeti fejlődését, a településfejlesztés alapelveit, jövőképét.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
<i>Tudás:</i> Ismeri a településfejlesztési alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a településfejlesztésben résztvevő szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.											
<i>Képesség:</i> Képes a településfejlesztés területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.											
<i>Attitűd:</i> - Nyitott a településfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére. - Településfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. - Befogadó mások véleménye, a vidék- és településfejlesztés ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.											
<i>Autonómia és felelősség:</i> Településfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei A kurzus keretén belül a hallgatók megismerkedhetnek a települések kialakulásával, osztályozásukkal, a városok és falvak sajátosságaival. A képzés második felében a települések gyakorlati működésébe nyerhetnek betekintést a tanulók, elmélyíthetik ismereteiket a hazai településfejlesztés és üzemeltetés, településrendezés és településmarketing témakörökben.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek A képzés során előadások, illetve gyakorlati órák kerülnek megtartásra. Az előadások témakörei és tartalmai kellő elméleti alapot szolgálnak a gyakorlati követelmények teljesítéséhez. A gyakorlatok teljesítése után a hallgató képes lesz önállóan települési adatok feldolgozására és értékelésére. Fontosabb oktatási módszerek: előadás, tanulói kiselőadás, vita											
Értékelés - Írásbeli kollokvium, illetve a megajánlott jegy feltétele, a két darab évközi zárthelyi dolgozat megírása. A dolgozatok min. 60%-os teljesítése esetén adható megajánlott jegy. - Az aláírás feltétele a gyakorlati képzés követelményeinek a teljesítése: prezentáció és házi dolgozat											
Kötelező szakirodalom: - Az előadások ppt anyagai - Kőszegfalvi György, Loydl Tamás (2001): Településfejlesztés, ELTE Eötvös kiadó, Budapest - László Mária, Pap Norbert (2007): Bevezetés a terület- és településfejlesztésbe, Lomart kiadó, Pécs - Kovács Zoltán (2007): Népeség- és településföldrajz, ELTE Eötvös kiadó, Budapest											
Ajánlott szakirodalom: - Rechnitzer János (2007): Település és fejlesztés, KSZK ROP 3.1.1. Programigazgatóság, Budapest - Folyóiratfigyelés: Falu – Város – Régió, A falu, Területi Statisztika											

	Előadás	Gyakorlat
1.	A település fogalma, a települések osztályozása, a települések fejlődésének hatótényezői,	Bemutakozás, követelmények
2.	A településhierarchia	A prezentáció és a házi dolgozat témakörei és felépítései I.
3.	A város fogalma, várostípusok	A prezentáció és a házi dolgozat témakörei és felépítései II.
4.	Az urbanizáció fogalma, értelmezése, az urbanizáció története	A prezentáció és a házi dolgozat témakörei és felépítései III.
5.	A falusi települések jellemzői, a szórványtelepülések földrajzi jellemzői	Hallgatói prezentációk
6.	Zárthelyi dolgozat	Hallgatói prezentációk
7.	A településrendszer fejlődésének folyamata Magyarországon	Hallgatói prezentációk
8.	Tervezéselmélet	Hallgatói prezentációk
9.	A településfejlesztés cél- és eszközrendszere	Hallgatói prezentációk
10.	Településrendezés	Hallgatói prezentációk
11.	Településmarketing	Hallgatói prezentációk
12.	Fenntartható fejlődés	Hallgatói prezentációk
13.	A hazai településfejlesztés nemzetközi kapcsolódásai	Hallgatói prezentációk
14.	Zárthelyi dolgozat	Hallgatói prezentációk

A tantárgy neve:		magyarul:		Vidékszociológia				Kódja:	GT_AGVN041-17		
		angolul:		Rural sociology					GT_AGVNS041-17		
Felelős oktatási egység:				Sportgazdasági és -menedzsment Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:				-				Kódja:	-		
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve			
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	X	Heti	2	Heti	0	kollokvium	3	magyar			
Levelező		Féléves	0	Féléves	0						
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Dr. Szabados György Norbert			beosztása:	egyetemi docens		
A kurzus célja az: hogy a tantárgy keretében a hallgatók ismerjék meg a vidék szociológiai értelmezéseit, fogalmait, kategóriáit. Találkozzanak a terület jelentősebb kutatóinak munkásságával. Legyen áttekintésük a XX. század és a jelenkor társadalomtörténeti összefüggéseiről, társadalmi, településszerkezeti eseményeiről, településkategóriákról, az egyes társadalmi csoportok helyzetének változásáról. Kortárs problémákat és kutatásokat is tárgyalunk.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
<i>Tudás:</i> -Ismeri a vidéki társadalmi változásokat, azok összefüggéseit és a vidék-társadalom-mezőgazdaság egymásra hatásának aspektusait..											
<i>Képesség:</i> -Képes a vidékfejlesztés és az agrárium területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.											
<i>Attitűd:</i> - Nyitott a vidékfejlesztés és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviseletére.											
<i>Autonómia és felelősség:</i> -Videkfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le											
A kurzus rövid tartalma, témakörei A vidék koncepciója, vidékszociológiai kutatások, a parasztság társadalomtörténete, vidéki településkategóriák, vidéki élet, vidéki társadalom. Vidékrepresentáció.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek A tárgy keretében előadások vannak, majd ezek, illetve a kiadott szakirodalom alapján a hallgató a számonkérésre önállóan készül fel.											
Értékelés Kollokvium, zárthelyi dolgozat alapján értékelve.											
Kötelező szakirodalom: Kovách I. (2022): Vidékszociológia. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen. Elérhetőség: https://real.mtak.hu/155839/1/kovach_imre_vidékszociologia1.pdf Kovách I. (2012): A vidék az ezredfordulón. Argumentum Kiadó, Budapest. Kovács K. (2016): Földből élők. Polarizáció a magyar vidéken. Argumentum Kiadó, Budapest.											
Ajánlott szakirodalom: Gyáni G.-Kövér Gy.: Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig. Osiris Kiadó, Budapest, 2006. Valuch T.:Magyarország társadalomtörténete a XX.század második felében.Osiris Kiadó, Budapest, 2005. Kovách I. (2012): A vidék az ezredfordulón-A jelenkori magyar vidéki társadalom szerkezeti és hatalmi változásai. Argumentum Kiadó, Budapest. Kovách I. (2016): Földek és emberek. Debreceni Egyetemi kiadó, Budapest. Kovács K. (2016): Földből élők. Argumentum Kiadó, Budapest. Kertesi G. (2005): A társadalom peremén-Romák a munkaerőpiacon és az iskolában. Osiris Kiadó, Budapest. Kovách I. – Dupcsik Cs. – P.Tóth T. – Takács J. (2012): Társadalmi integráció a jelenkori Magyarországon.ArgumentumKiadó, Budapest. Vágvolgyi A. (1982): A falu a mai magyar társadalomban. Akadémiai Kiadó, Bp. Erdei F.:Magyar falu. Atheneum Kiadó, 1939.											

Erdei F.:Magyar város. Atheneum Kiadó, 1940.
 Erdei F.:Magyar tanyák. Atheneum Kiadó, 1941.
 Erdei F.:Parasztok. Atheneum Kiadó, 1938.
 Szentí T. Paraszttallomások. Gondolat Kiadó, Budapest. <http://mek.oszk.hu/08600/08696/>
 Szentí T. A tanya. Gondolat Kiadó, Budapest. <http://mek.oszk.hu/08700/08709>

Heti bontott tematika	
1.	A szociológia és vidékszociológia. Definíciók, megközelítések. TE* A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.
3.	A vidék koncepciója, értelmezések TE A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.
5.	A vidékszociológia története TE A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.
7.	Vidékszociológiai kutatások I. TE A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.
9.	Vidékszociológiai kutatások II. TE A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.
11.	A parasztság társadalomtörténete I. TE A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.
13.	A parasztság társadalomtörténete II. TE A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.
15.	Településkategóriák I. TE A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.
17.	Településkategóriák II. TE A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.
19.	Vidéki élet TE A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.
21.	Kisebbségszociológia, vidéki vonatkozások I. TE A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.
23.	Kisebbségszociológia, vidéki vonatkozások II. TE A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.
25.	Vidékreprezentáció I. TE A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.
27.	Vidékreprezentáció II. TE A hallgatók az előadások legfontosabb ismereteit sajátítják el.

*TE tanulási eredmények

A tantárgy neve:		magyarul:		Vidék- és civilbiztonsági ismeretek				Kódja:	GT_AGVN042-17 GT_AGVNS042-17		
		angolul:		Rural and civil security							
Felelős oktatási egység:				Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:								Kódja:			
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	X	Heti	2	Heti	0	kollokvium		3	magyar		
Levelező		Féléves		Féléves							
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Dr. Horváth Péter			beosztása:	egyetemi docens	
A kurzus célja, hogy a hallgatók a települések vonatkozásában fellelhető kockázatokat, a vidék- és civilbiztonságot veszélyeztető lehetséges emberi, természeti tényezőket, bűnmegelőzési eljárások alkalmazását, együttműködési lehetőségeket a rendészeti szervekkel.											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
<i>Tudás:</i> Ismeri a biztonsági alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a vidék- és civilbiztonságban résztvevő szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.											
<i>Képesség:</i> Képes a vidék- és civilbiztonság területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.											
<i>Attitűd:</i> - Nyitott a vidék- és civilbiztonság és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviseletére. - A vidék- és civilbiztonsági kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. - Befogadó mások véleménye, a vidék- és civilbiztonság, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.											
<i>Autonómia és felelősség:</i> Vidék- és civilbiztonság vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei A kurzus keretén belül a hallgatók megismerkedhetnek a vidék- és civilbiztonság komplex rendszerével, az alapfogalmakkal, valamint Magyarország biztonsági környezetét, biztonságát fenyegető kihívásokkal. A kurzus elmélyíti az ismereteket, a katasztrófákat, polgári védelmet, víz-, talaj-, levegő-, élelmiszerbiztonságot, migrációs és virtuális veszélyeket érintő kérdésekben											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek A képzés során előadások kerülnek megtartásra. Fontosabb oktatási módszerek: előadás, szemléltetés, vita											
Értékelés - Írásbeli kollokvium, a megajánlott jegy feltétele, a két darab évközi zárthelyi dolgozat megírása. A dolgozatok min. 60%-os teljesítése esetén adható megajánlott jegy.											
Kötelező szakirodalom: - Az előadások ppt anyagai - Hornyacsek J.: (2009): Polgári védelmi alapismeretek 1. Budapest, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetemi Könyvkiadó, 188 p., 5-30. p., ISBN: 978-963-7060-66-3 - Hornyacsek J.: (2011): A települési védelmi képességek a katasztrófa-kihívások tükrében, a települések katasztrófa-elhárítási feladatai, a végrehajtáshoz szükséges helyi védelmi képesség alapvető területei, azok kialakításának folyamata. „Biztonságunk érdekében” Oktatási- és Tanácsadó Tudományos Egyesület Budapest, 195.p. 25-32. p. ISBN: 978-963-08-2606-8											
Ajánlott szakirodalom: - Ürmösi K.: (2013): A biztonság, biztonság fogalma. Hadtudományi Szemle. Vol. 6. No. 4. 147-156. p., ISSN: 2060-0437 - Szász J.: (2000): A katasztrófák típusai, in: Szerk.: Dr. Hornyacsek Júlia: Felkészítők könyve, BM OKF, Budapest.											

	Heti bontott tematika
1.	A biztonság értelmezése
2.	Magyarország biztonsági környezete, biztonságát fenyegető kihívások - globális
3.	Magyarország biztonsági környezete, biztonságát fenyegető kihívások - regionális
4.	Magyarország biztonsági környezete, biztonságát fenyegető kihívások - belső
5.	Magyarország biztonsági környezete, biztonságát fenyegető kihívások - katonai
6.	Zárthelyi dolgozat
7.	Civilizációs eredetű katasztrófák
8.	Természeti jellegű katasztrófa-veszélyeztetettség
9.	A települések polgári védelmi besorolásának szabályai I.
10.	A települések polgári védelmi besorolásának szabályai II.
11.	Víz, talaj, levegő, élelmiszerbiztonság
12.	A virtuális világ felhasználóinak veszélyei
13.	Biztonságpolitika és migráció
14.	Zárthelyi dolgozat

A tantárgy neve:		magyarul:		Vidékfejlesztési projektek menedzsmentje				Kódja:	GT_AGVN043-17 GT_AGVNS043-17		
		angolul:		Management of rural development projects							
Felelős oktatási egység:				Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet							
Kötelező előtanulmány neve:				-				Kódja:	-		
Típus		Óraszámok						Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat							
Nappali	X	Heti	1	Heti	2	gyakorlati jegy		3	magyar		
Levelező		Féléves		Féléves							
Tantárgyfelelős oktató				neve:		Prof. Dr. Pető Károly		beosztása:	egyetemi tanár		
A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék a projektmenedzsment szervezeti és erőforrás rendszerét., az erőforrás tervezés lépéseit, a projektek kockázatmenedzsmentjét. Fontos, hogy a hallgatók elsajátítsák az önálló projektértékelés és –kidolgozás folyamatát, illetve a projektmenedzsmenthez kapcsolódó jogi kérdéseket											
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul											
Tudás: Ismeri a projektmenedzsment alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a projektmenedzsmentben résztvevő szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.											
Képesség: Képes a projektmenedzsment területén önálló szakmailag megalapozott álláspont kialakítására és annak átadására.											
Attitűd: - Nyitott a projektmenedzsment és a kapcsolódó tudományterületek társadalmi szerepének képviselésére. - Projektmenedzsment kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra. - Befogadó mások véleménye, a projektmenedzsment ágazati, regionális, nemzeti és európai értékei iránt.											
Autonómia és felelősség: Projektmenedzsmentre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.											
A kurzus rövid tartalma, témakörei A kurzus keretén belül a hallgatók megismerkedhetnek a projektmenedzsment szervezetével, definíciókkal, a projektek előkészítésével és tervezésével, a döntéshozás-probléma megoldás kérdéseivel, a projekt kockázatok menedzsmentjével és fontosabb jogi kérdésekkel.											
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek A képzés során előadások, illetve gyakorlati órák kerülnek megtartásra. Az előadások témakörei és tartalmai kellő elméleti alapot szolgálnak a gyakorlati követelmények teljesítéséhez. A gyakorlatok teljesítése után a hallgató képes lesz önállóan adatok feldolgozására és értékelésére. Fontosabb oktatási módszerek: előadás, tanulói kiselőadás, vita											
Értékelés - A gyakorlati jegy kialakításakor mérlegelendő szempontok: órai team-munka; az elkészített projektterv teljessége és szakmai tartalma; a projektterv prezentációja; a bemutatáskor feltett kérdésekre és elhangzott hozzászólásokra történt válaszadás. Az aláírás feltétele az órák TVSZ szerinti rendszeres látogatása és aktív részvétel a gyakorlatokon.											
Osztályozás: elégtelen (1) 0-49 pont / % elégséges (2) 50-59 pont / % közepes (3) 60-69 pont / % jó (4) 70-79 pont / % jeles (5) 80-100 pont / %											
Kötelező szakirodalom: • Szűcs I. – NAGY A. Sz. (2015): „A projektmenedzsment gyakorlata”, Debreceni Egyetem, Center-Print Nyomda, Debrecen, 2015. ISBN 978-615-80290-9-4 • T. J. Peters, R.H. Watermann : A siker nyomában. KJK, 1986. • Csath Magdolna : Stratégiai vezetés - vállalkozás. KJK 1990 • Brealy/Myers : Modern vállalati pénzügyek. McGraw Hill, Budapest, 1992.											

- Aggteleky Béla, Bajna Miklós : Projekttervezés. Projektmenedzsment. KÖZDOK, Budapest, 1994.
- Menedzsment műszakiaknak. Szerkesztette dr. Kocsis József. Műszaki Könyvkiadó, 1993.

Ajánlott szakirodalom:

- Görög Mihály : Bevezetés a projektmenedzsmentbe. AULA kiadó, 1993.
- Tátrai Tibor : MS PROJECT. ComputerBooks, Budapest, 1996.
- Személyzeti, emberi erőforrás menedzsment. Szerkesztette : Farkas Ferenc, Karoliny Mártonné, Poór József. KJK, 1994.
- Görög Mihály : Általános projektmenedzsment, AULA, 1996
- E.R.Smith, D.M. Mackie : Szociálpszichológia, Osiris, Budapest, 2002
- Projektmenedzsment útmutató, PMBOK Guide, Akadémia Kiadó, 2006

Heti bontott tematika	
1.	• Követelményrendszer ismertetése. Projekt definíciók, jellemzők és fajták. Projekt igény
	TE* Ismeri és érti a fontosabb definíciókat
3.	• A projektmenedzsment szervezete
	TE Ismeri és érti a projektmenedzsment szervezeti sajátosságait.
5.	• A projekt erőforrásai.
	TE Ismeri és érti a projekt erőforrásrendszerét
7.	• Projektek előkészítése és tervezése.
	TE Ismeri és érti a projektek előkészítésének és tervezésének a folyamatát
9.	• Döntéshozás-probléma megoldás
	TE Ismeri és érti a döntéshozatal-probléma megoldás rendszerét
11.	• Erőforrás tervezés.
	TE Ismeri és érti az erőforrás tervezés lépéseit
13.	• Projektmenedzser kiválasztásának szempontjai
	TE Ismeri és érti a projektmenedzser kiválasztásának szempontjait
15.	• Könyvtárhasználati hét
	TE Tud a vidékfejlesztési projektekhez kapcsolódóan szakirodalmazni.
17.	• A különböző kultúrák hatása a projektmenedzsmentre.
	TE Ismeri és érti a különböző kultúrák hatásait a projektmenedzsmentre
19.	• Projekt kockázatok menedzsmentje
	TE Ismeri és érti a projektek kockázat becslését
21.	• Projektmenedzsment jogi kérdései
	TE Ismeri és érti a projektmenedzsment jogi kérdéseit
23.	• Megvalósított projekt menedzsment esettanulmány I.
	TE Ismeri és érti a projektek elemzését
25.	• Megvalósított projekt menedzsment esettanulmány II.
	TE Ismeri és érti a projektek elemzését
27.	• Megvalósított projekt menedzsment esettanulmány III.
	TE Ismeri és érti a projektek elemzését

A tantárgy neve:		magyarul:		Szaktanácsadás		Kódja:	GT_AGVN044-17		
		angolul:		Agricultural Consultancy			GT_AGVNS044-17		
Felelős oktatási egység:				Vidékfejlesztési és Funkcionális Gazdálkodási Intézet					
Kötelező előtanulmány neve:				-			Kódja:	-	
Típus		Óraszámok				Követelmény	Kredit	Oktatás nyelve	
		Előadás		Gyakorlat					
Nappali	x	Heti	2	Heti	1	kollokvium	3	magyar	
Levelező		Féléves		Féléves					
Tantárgyfelelős oktató				neve:	Godáné Dr. Sörös Anett		beosztása:	adjunktus	
A kurzus célja, hogy a hallgatók									
A tantárgy célkitűzése, hogy a tananyagot abszolváló hallgatók tisztában legyenek a hazai agrár-szaktanácsadási rendszer felépítésével, működésével, a szaktanácsadásban alkalmazható legfontosabb módszertani ismeretekkel.									
Azoknak az előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb., KKK 7. pont) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul									
Tudás:									
Ismeri a mezőgazdasági termelés és az agrárgazdaság egészére vonatkozó vidékfejlesztési térbeli alapfogalmakat, tényeket, főbb jellegzetességeket és összefüggéseket, a releváns agrárgazdasági szereplőket, funkciókat és folyamatokat hazai és nemzetközi szinten.									
Ismeri a vidékfejlesztés szakmai szókincsét, annak sajátosságait, a hatékony kommunikáció formáit, módszereit és eszközeit.									
Képesség:									
Képes az írásbeli és szóbeli kommunikációt segítő eszközök hatékony alkalmazására, felismeri az IT nyújtotta lehetőségek használatának előnyeit és hátrányait, ha szükséges, képes ezek tudatos és szakszerű használatára.									
Attitűd:									
Vidékfejlesztési kérdésekben kezdeményező, fogékony az újdonságokra.									
Nyitott a (családi) gazdaságok menedzsmentjére.									
Autonómia és felelősség:									
Vidékfejlesztésre vonatkozó ismeretek és módszerek alapján részletes önálló elemzést, alapvető összefüggések feltárását végzi, önálló következtetéseket von le.									
A kurzus rövid tartalma, témakörei									
A szaktanácsadás alapjai									
A mezőgazdasági szaktanácsadás fogalma, a rendszer felépítése									
A szaktanácsadás menedzsmentje									
Szaktanácsadási etika									
Tervezett tanulási tevékenységek, tanítási módszerek									
előadás, esszé, magyarázat, projektmunka									
Értékelés									
Évközben prezentáció készítése gyakorlaton és Írásbeli kollokvium vizsgaidőszakban.									
Kötelező szakirodalom:									
Michael Bungay Stanier (2022): A tanácsadás csapdája, HVG Kiadói Rt., Budapest									
Kozári József: Szaktanácsadás a mezőgazdaságban, Dinasztia Kiadó, Budapest									
Alan W. van den Ban – H. S. Hawkins: Mezőgazdasági szaktanácsadás, Mezőgazda Kiadó									
Ajánlott szakirodalom:									
Poór József: Menedzsment tanácsadási kézikönyv. Akadémia Kiadó, 2010									
Nemzeti Agrárgazdasági Kamara honlapja: www.nak.hu									

Heti bontott tematika	
1.	A szaktanácsadás fogalmi lehatárolása, kialakulása, célja. A mezőgazdasági szaktanácsadás szerepe a vidékfejlesztésben TE*
3.	A szaktanácsadó feladata, kötelezettsége, a tanácsadóktól elvárt jellemzők, a szaktanácsadói munkavégzés irányelvei, a hatékony szaktanácsadói rendszer kialakításának prioritásai TE
5.	A mezőgazdasági szaktanácsadás változatai, A szaktanácsadói névjegyzék I. (névjegyzékbe kerülés feltételei) TE
7.	Szaktanácsadói névjegyzék II. (névjegyzékben maradás feltételei, évenkénti értékelés folyamata, a névjegyzékből való törlés) TE
9.	Az agrárszaktanácsadás átalakítása (okai, alapelvei, az átalakított rendszer struktúrája) TE
11.	Az agrár-szaktanácsadás támogatása (2007-2013) TE
13.	Az agrár-szaktanácsadás támogatása (2014-2020) TE
15.	Döntéstámogatás TE
17.	Válság-előrejelzés, a vállalkozások reorganizációja TE
19.	A szaktanácsadás menedzsmentje I. (a szaktanácsadói menedzsment alapjai, önmenedzselés) TE
21.	A szaktanácsadás menedzsmentje II. (a tanácsadói szervezet menedzselése, marketingje) TE
23.	A tanácsadói munka tervezése, szervezése, a szaktanácsadás folyamata (a problémamegoldó szaktanácsadás folyamatának modellje és elemei, a problémamegelőző szaktanácsadás folyamatának modellje és elemei) TE
25.	A tanácsadói módszerek TE
27.	Szaktanácsadói etika TE

*TE tanulási eredmények

Kötelező szakirodalom:

- Bíró Fatime - Vincze Szilvia: A gazdasági matematika alapjai, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2012.
- Vincze Szilvia: Gazdasági matematika I, Előadáskövető ppt-k.
- Kézi Csaba: Példatár a középszintű matematikaérettségihez, Pedellus Kiadó, 2020.
- Kézi Csaba: Példatár az emelt szintű matematikaérettségihez, Pedellus Kiadó, 2020.

Ajánlott szakirodalom:

- Sydsaeter - Hammond: Matematika közgazdászoknak, Aula Kiadó, 1998.
- Denkinger Géza – Gyurkó Lajos: Analízis gyakorlatok, Nemzeti Tankönyvkiadó, 1999.
- Bárczy Barnabás: Differenciálszámítás, Bolyai könyvek.
- Kézi Csaba – Szanyi Gyöngyi: Matematika alap-, közép-, és emelt szinten, elektronikus jegyzet, 2018.

Konzultációkra bontott tematika	
15.	Halmazok, műveletek halmazokkal, nevezetes számhalmazok. TE* Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése.
17.	Egyváltozós valós értékű függvények tulajdonságai. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése.
19.	Elemi függvények ábrázolása és jellemzése, függvénytranszformációk. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése. Függvényekkel kapcsolatos alkalmazásorientált feladatok megoldása.
21.	Algebrai egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése. Algebrai azonosságok alkalmazása az egyenletekben és egyenlőtlenségekben.
23.	Egyenletrendszerek megoldása. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése. Azonosságok alkalmazása, egyenletrendszerek megoldási módszerei.
24.	Egyenlettel és egyenletrendszerrel megoldható szöveges feladatok. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése. Gazdasági alkalmazások.
25.	Számtani és mértani sorozatok, sorozatok alkalmazásai gazdasági feladatokban. TE Olyan feladatok megoldásában való jártasság, amelyek a mindennapokban is megjelennek (kamatos kamat, törlesztőrészlet, gyűjtőjáradék).
26.	Elemi sík- és téргеometria feladatok. TE Középiskolai ismeretek összefoglalása és ismétlése.
27.	Kombinatorikai alapok. TE Kombinatorikai feladatok megoldása. Kombinatorikai feladatok alkalmazása.
28.	Valószínűségszámítás. TE Valószínűségszámítás a gyakorlatban.

*TE tanulási eredmények